

Barış, bereket ve özgürlüğün simgesi: Kürt Bayrağı

Kürt Bayrağı, renklerin sıralanışı ve sembolünün konumlanış biçimi açısından sürekli tartışma konusu..Dünyadaki bütün Kürtleri temsil edecek bir bayrak arayışı sürerken bu araştırmanın yararlı olacağı kanısındayız. M. Lewendî yazdı...

S.9'da

nû

ROJ

Newroz coşkusu alanlara sığmadı

Devletin bütün karşı çabalarına rağmen, Kürt halkı bayramına sahip çıkarak Newroz'u coşkuyla bir biçimde kutladı. Başta İstanbul olmak üzere, Diyarbakır ve diğer Kürt illerinde alanlar insan seliyle kuşatıldı. O gün heyecan doruktaydı. Ülkede ve Avrupa'da Newroz... S.12'de

Ordu siyaseti tüketti

"Generallerin 1960'dan bu yana üç kez darbe sahnelediği bir ülkede, askeri yönetim tehdidi ciddiye alınmak zorundadır. Laikliği savunmaktan endişe duyanlar, bu darbelerin, Türkiye'nin şu anda karşı karşıya bulunduğu hoş olmayan siyasi tercihlerin şekillenmesine yol açtığını dikkate almalıdır. Ordu tarafından desteklenen laik partiler, kökleri derinlere uzanan bir popülerlik yaratmakta başarısız kaldılar."

ABD'nin en etkili gazetelerinden The New York Times, hafta içinde yayınladığı baş yazısında Erbakan hükümetini üstü kapalı biçimde uyararak Silahlı Kuvvetler'i alınlmamış bir üslupla eleştirdi ve Türkiye'de "yeni bir askeri yönetimin, yarardan çok zarar getireceği" uyarısında bulundu.

"Türkiye'nin işgüzar generalleri" başlığını taşıyan imzasız başyazıda, "Türk Genelkurmay'ının geçen haftalarda ülkenin islamcılarının yönetimindeki hükümetine, Türkiye'nin laik siyasi geleneklerinin dışına sürüklenmeye devam etmesi halinde, ordunun yönetime el koyacağı yolunda uyararak anlamına gelen herşeyi yaptığını" bildirdi.

Gazete şu görüşlere yer verdi: "Generallerin laikliği savunması, pek çok Amerikalının hoşuna gitmekle birlikte, ABD, Türkiye'nin yeni bir askeri yönetim dönemi-

nin, yarardan çok zarar getireceğine anlamalıdır. Washington'ın sivil yönetimden yana olduğunu ve kendisini, askerlerin egemen olduğu bir rejimden uzaklaştırmakla yükümlü olacağını açıkça bildirmesi gerekmektedir."

Yazıda daha sonra şöyle denildi: "Generallerin 1960'dan bu yana üç kez darbe sahnelediği bir ülkede, askeri yönetim tehdidi ciddiye alınmak zorundadır. Laikliği savunmaktan endişe duyanlar, bu darbelerin, Türkiye'nin şu anda karşı karşıya bulunduğu hoş olmayan siyasi tercihlerin şekillenmesine yol açtığını dikkate almalıdır."

Ordu tarafından desteklenen laik partiler, kökleri derinlere uzanan bir popülerlik yaratmakta başarısız kaldılar. Giderek artan biçimde, sıradan vatandaşların sorunlarından habersiz oldukları düşünülüyor ve kişisel kan davaları ile çürümüşlük, bu partileri tüketiyor. Bunların aksine, Erba-

"Giderek artan biçimde, sıradan vatandaşların sorunlarından habersiz oldukları düşünülüyor ve kişisel kan davaları ile çürümüşlük, bu partileri tüketiyor. Bunların aksine, Erbakan'ın RP'si, Türkiye'nin pek çok büyük kentinde nispeten temiz ve etkili belediye yönetimleri oluşturarak, tabandaki desteğini güçlendiriyor."

kan'ın RP'si, Türkiye'nin pek çok büyük kentinde nispeten temiz ve etkili belediye yönetimleri oluşturarak, tabandaki desteğini güçlendiriyor."

"Koalisyon, ilk başlarda İran ve Libya'ya yönelik izlediği kaygı verici politikalarından sonra, İsrail ve ABD ile yakın askeri işbirliği de dahil, pragmatik dış politikalar takip ediyor."

Ancak, kendi içinde her bir partinin diğerini öbür tarafa itme şansı aradığı gergin bir ittifak oluşturuyor. Askeri bir müdahale, Refah'ı, DYP ya da laik rakibi ANAP lehine görevden uzaklaştıracağı düşünülebilir. Bu, Washington için suni olarak rahatlatıcı görünmekle birlikte, pek çok bakımlardan işlerin daha da kötüleşmesine yol açacaktır."

New York Times, Washington'ın amacının, Türkiye'yi ait olduğu NATO ve uzun yıllardır girmeyi umduğu AB de dahil, Ba-

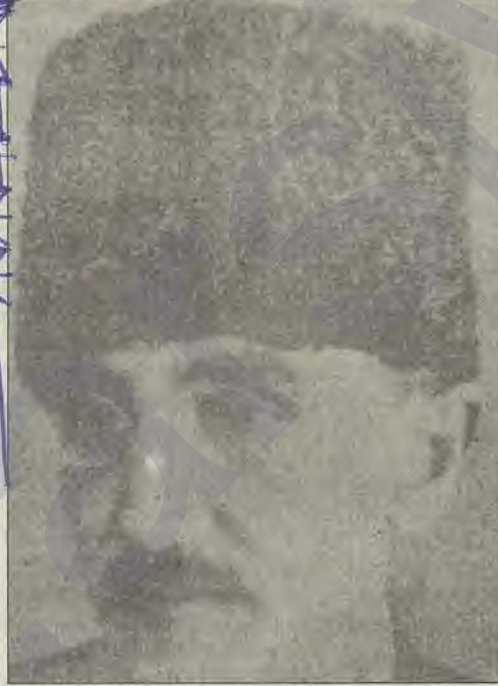
ti'ya yönelik tutmak olduğunu belirtirken, "ancak Türkiye'nin Avrupa ile daha yakın bir şekilde bütünleşmesine büyük engel teşkil eden şey, askeri açıdan milliyetçi ve tümüyle insan hakları ihlaline temayüllü olan güçlü Türk ordusunun ta kendisidir. Ordu liderleri, Türkiye'nin Kuzey Kıbrıs'ta 20 yıldır devam eden işgali konusunda Yunanistan ile uzlaşmaya karşı çıkmakta ve Türkiye'nin Kürtleri kanlı bir şekilde bastırma iradına yönetmektedir" dedi.

Başyazıda, oyuna demokratik kurallar içinde oynamaya istekli olan Erbakan gibi İslamcı politikacıları bir tarafa atmanın, Türkiye'deki İslamcı politikacıları muhtemelen daha da radikalleştirceği uyarısında bulunuldu, ayrıca bu kendi kısır rekabetlerini aşmak ve popüler destek sağlamak zorunda olan laik partilere de yanlış mesaj gönderir" denildi.

Şeyh Sait ve SSCB'nin tavrı

Sovyet Planı; diğer devletlerin kendilerine yönelik saldırılarda komşularını bunun dışında tutmaktır. Türkiye, İran, Afganistan için güdülen politikada da karşılığın almama, Kürt ayaklanmasına ilgisiz kalıp Türkiye'yi tarafsızlaştırma ve saldırı güçlerine karşı koymalarını teşvik etmek olunca; Kürt temsilcileriyle yapılan anlaşmaları uygulanmayarak geleceğe ertelenir. Zaman Kürtlerin aleyhine kullanılmış olmakla kalmıyor, seyirci kalınarak katliama yardımcı olunur.

S.5'te

'Kürt Sorunu'nu çözün'

Geçtiğimiz hafta içinde Türkiye'ye "krizli" bir ziyarette bulunan Alman Dışişleri Bakanı Klaus Kinkel Türk yetkililerin beklentilerinin aksine herşeyi açık açık konuştu. Türk Dışişleri bakanı Tansu Çiller'le görüşmesinde 'Kürt Sorunu'nun mutlaka çözülmesi gerektiğini vurguladı. Türkiye'nin üyelik başvurusu konusunda verdiği görüşün geçerli olduğunu belirterek, "Önümüzdeki dönemde tam üyelik gerçekleşmeyecek" dedi. Kinkel, Türkiye'nin üyeliğini engelleyen faktörler arasında başta Kürt sorunu olmak üzere Türk-Yunan sorunları, Kıbrıs sorunu ve ekonomik sorunları saydı.

S.11'de

Rejim sürükleniyor

Türk siyasal rejimi ordu ile siyasal islamın karşılıklı elense çekmeleriyle tam bir belirsizlik içinde sürüklenmektedir. 28 şubat'taki MGK toplantısında siyasal islam masaya yatırılmış, ancak konjoktürün şimdilik bir hesaplaşmaya uygun olmadığı kanatına varıldığından ileri bir tarihe bırakılmıştır. Sonraki gelişmeler bir bakıma uygun koşulların oluşturulmasına çalışıldığı izlenimini bırakıyor. Refah partisi MGK kararlarının uygulanmasını kendi ipini çekmek anlamına geldiğini ve siyasi yaşamının sonu olacağını anlamadıkça ürkekçe de olsa direnmeye çalışıyor. Ancak askerler tüm basın-yayın kuruluşlarını, Refah dışındaki partileri ve islamcı hareket dışındaki kesimleri arkasına alarak kararları uygulamakta diretiliyorlar.

Bu arada da dış politikadan eğitime ekonomiden diplomasiye kadar askerler adeta yeni bir iktidarın temsilcileri gibi hareket ediyorlar. Daha bugünden kendilerini iktidara hazırlıyorlar. Hatta bu yeni iktidarın görev bölümümü bile yapıldığı söyleniyor.

Koku almakta uzmanlaşmış Amerikan basın yayın kuruluşları bu değişimi farketmiş olmalı ki kendi hükümetlerini uyarıyorlar The Washington Post ve The New York Times gazetelerindeki yorumlar bu niteliktedir.

Türkiye'de sivil demokratik kurumların hala sessiz kalmalarını izah etmek mümkün değildir. Tüm kamuoyu şunu bilmelidir ki, bir askeri rejimden zarar görecektir işçisiyle köylüsüyle, memuru, esnafıyla, genciyle, yaşlısıyla, kadınıyla, erkeğiyle halk olacaktır

Nazilere rahmet okutuluyor

Bingöl'deki Newroz izlenimlerini de aktaran Lceefe, "Halk polis baskısına ve çevredeki tanklara rağmen kimliğini haykırdı ve Newroz'u sahiplenerek, özüne uygun bir şekilde kutladı" dedi. Kutlamalar sırasında bir kadının kafasına sarı-kırmızı-yeşil bir bant taktığını, o anda insanların coşkusunun alana sığmadığını belirten Lceefe, polisin çevrede bulunmasına rağmen halkın sloganlar attığını ifade etti.

Heyetin sözcüsü gazeteci Andy Lceefe, röportaj yaptıkları 4 köylünün gözleri önünde dövülerek gözaltına alındığını belirterek, "Öldürülebileceğimizi düşündüğümüz için Kiği'ya gitmekten vazgeçtik" dedi.

S.3'te

'Bir partinin işleyişi, kurmak istediği toplumun aynasıdır'

'91 seçimlerinde sol Parti %4'lük barajı zorla aşarken, 1994 seçimlerinde %6,2 oy oranı ile 21 milletvekili çıkardı. Ancak, seçimlerden sonra yapılan kamuoyu araştırmalarına göre Sol Parti'nin oylarında hızlı bir yükseliş görülmektedir. Sol Parti, 1995 yılında Avrupa Birliği Meclisi için yapılan araştırmalarına göre ise, partinin oy oranı %14'e yükselmiştir. Bu oran, bu partinin tüm tarihi boyunca ulaştığı en yüksek orandır. Sol Parti, şu anda İşveç'in üçüncü büyük partisi durumundadır.

Daha önceki adı İşveç Sol Komünist Partisi(VKP) olan Sol Parti(VP), bugüne kadar genellikle sosyal demokrat hükümetleri dışardan destekleyen bir politika iziledi. Sol Parti, 1994 seçimleri sonrasında kurulan sosyal demokrat hükümete de güven oyu verdi. SP, İşveç ekonomisinin içinde bulunduğu krizi aşması için sosyal demokratlarla bir programda anlaşarak ortak bazı önemli kararlar aldılar. Ne var ki bu tablodan sermaye kesimleri pek memnun değillerdi. Bazı çevrelerin baskısı sonucu Sol Parti sosyal demokrat hükümetlerle olan ortaklığı fazla sürdürmedi. Bunun üzerine Sol Parti sosyal demokratları verdiği desteğini kesti. Çok sayıda Kürt üyesi olan Sol Parti'de bazı Belediye Meclisleri'nde Kürtler de vardır.

S.6'da

BU HAFTA

Sibera Ken ê li Ser Siyaset
B. BARAN S.2'de

Örgütlenmek
F. DOĞAN S.10'da

Cambazlar ve Hindiler
Z. A. KIZILYAPRAK S.10'da

Fidel Castro
Felat DILGEŞ S.3'te

17 04 08 280
5574774-40

Sîbera KEN ê li ser sîyaset û zanyarî ya Tirkîyê

Navê KEN ê bibe hukümet, şûna parlamân ji hinek memûrên çak jir bên amadekirin û her zagonêk subayek bikin rektor û her televizyon û rojnameyek bidin destê çawîşek ez bawerim wê kar hêsanîr û bê teqereq jî bimeşe.

B.BARAN

Her çend li Tirkîyê her roj buyarên nebingehî û bi piranîya xwe ve yên naverok vala wek bi destê sihrbazek li rojevê tîn danandin û her rewşên bîr û alim û siyasetvan tevî rado-tv rojnamevan ev tê pejrîandin û parastin. Ger carna dengê nîzim jî nav derkeve jî bi asanî ew deng tê fetisandin û rojev nayê guhertin. Ev rewş ewqas li Komara Tirkîyê hatîye rûniştin ku li tu dewletê diktator weha nikare bibe bîcîh kirin. Ji ber ku li tu dewletê ewqas benî ji "rewşên bîr, siyasetvan, alim, rojnamevan û hwd." yên bi dil û can tu car peyda nabin.

Jibona di rojevê de bîcîhnekîrîna pîrsa kurdî, mafê mirovan, îşkence, kuştin, demokrasî, birçîhiştin, koçberkîrdin hwd. her rê û pîlan jî alîyê navendek ve tîn amade kirin û xebitandin. Zanyar û rêberên van rêçikan jî bibe guman Konseya Ewlekarîya Netewî (KEN) bi xwe ye. Lê carcaran hesabê malê li sîkê dernameke. Wek pîrsa Susurlikê, cama gemara dewletê berbiçav dîke. Ne Fadîme, ne revandîna naş, ne teslîmbûna "guncêkarê" Sabancî nikaribûn vê gemarê bi tevayî bincil bikin. Li gel vê jî ci bîna gemara çetên dîn

Parlamentoya Ewropa yê koma Sosyalîstan vekirî dibînin ku karbidest û berpîrsiyarê hertiştî li Tirkîyê generalin, jî ber ve ew jî bersîvên pîrsên xwe şûna jî navbeynçyan û kesên karnebidest, yanê jî wezîr û serokwezîran bigrin, dixwazin sererast jî berpîrsiyarê rastî yanê jî generalin bixwe hînbîn.

Jî derdikevin. Lê livir armanca min ne ew ku ez li ser çetan bisekinim, jî ber ku bîngêhê ve ristê li ser çeteyê hatîye damezrandin, yên berbiçav dibînin jî encamên ve ristê bixwe ne.

Livir ez dixwazim hinek wênan jî sîbera KEN ê bînim zîman. Heta demê berê jî, ji bona weşartina vî sîbera hanê hinekan car caran rexne li bîryar yan jî hawê xebitandina KEN ê û parlamentoyê dikirin. Lê her diçe perda ve sîbera Konseya Ewlekarîya Netewî (KEN) tê rakirin û bandora wê ya li ser parlamento, hukümet û hemî buyar û kiryarên civakî û "zanîstî" xwe bêtir dîde pêşandin. Ev rewş ewqas berbiçav buye ku berpîrsiyarê Parlamentoya Ewropa yê koma Sosyalîstan vekirî dibînin ku karbidest û berpîrsiyarê hertiştî li Tirkîyê generalin, jî ber ve ew jî bersîvên pîrsên xwe şûna jî navbeynçyan û kesên karnebidest, yanê jî wezîr û serokwezîran bigrin, dixwazin sererast jî berpîrsiyarê rastî yanê jî gen-

eralan bixwe hînbîn. Vekirî jî didin diyar kirin ku bersîvên generalan jî bona wan bersîvên bîngêhine. Meriv li raya Tirkîyê dinêre ve buyarê jibona xwe serkeftin û serfirazîyek mezin dibînin.

Wênak gelekin. Wênaka Newroz ê yek jîwan e. Ji damezrandina komara Tirkîyê ve Newroz herîtim tîm tîrs û lerz bû jî bona dewleta mêtinkar. Tu zanîngehek, tu rewşên bîr, tu alîmek, tu siyasetzanek, tu rojnamevanek nedizani ku wê cejna hanê cejna ergenek e. Lê dema ku sala buhurî Konseya Ewlekarîya Netewî (KEN) ya Tirkîyê bîryar stand ku ev cejin ya Tirkîyê jî çîroka dîlegurê virde tê pîrozkirin. Zanîngehên Tirkîyê, rewşên bîr, dîrokan û hemî siyasetvan û rojnamegeriya Tirkîyê bî carek ve weka ku nuh jî xew şîyarbin û bibînin, hînbîn ku Newroz cejna ergenek e û jî dîlegurê virde cejna gelê Tirkî! Madem generalan weha gotîye vatîniya wan jî bîngêhek zanîstî û dîroki jî ve cejne re dîtine û

pêkhanîna wê li jîyanê ye. Ji alîyê ve zagonên Tirkîyê bi wan profesorên rûsipî yên gelek jîr û zana û pîr bi nav û deng ve dest bi xebata amadekirina çîrokek "pîr zanîstî" jî newrozê re mijûlîn. Ka gelo dîlegurê çawa kirîye û bi çî hawî tevgerîyaye ta ku wê cejna mezin peyda kirîye? Ji xwe ger zanîstî ne di emrê generalan de be zanîstîbûniya wê li ku dimîne! Ji alîyê dinve jî partîyên sîyasî jî pêwîste vatîniyên xwe pêkbin, ve cejnê li gor fermana zanîstî ya KEN ê di nav gelde bidin pîrozkirin. Rêya wê jî heye serokên partîyan tevî hemî parlamenteran ve dest pê kirin agir hildan û xwe di serde hilavêtin, pêkhanîna emrê KEN ê dîlweşîyêk mezin û him jî xebatek sîyasî ya herî bîngêhî ye jibona wan.

Niha dijberîya partîyan jî vekirî tê guhertin. Îro rojeva sîyaseta Tirkîyê, dîsa kî wê çawa emrê KEN ê pêkbin ve dagirtî ye. Hukümet di hewara pêkhanîna emrê KEN ê deye, mixalefet jî tevahîya dijberîya xwe daye ser metîrsa ku wê ve hukümetê emrê KEN ê pêkneve û jî bona pêkhanîna vî emrê giranbîna pêwîste ku ew bixwe hukümetê çêbikin. Yanê jî bona hemî partîyên ristê vatîniya parlamân û hukümet û partîyan tenê pêkhanîna

emrê KEN ê ye. Li tu demî wek îro ve rewşê ewqas vekirî nedihat zîman. Ji ber ku KEN ê nedixwest bandora xwe vekirî bide diyarkirdin û peyivandin, lê îro ew bixwe rewşa xwe dîde diyarkirdin û dîde gotin.

Wezîrê Fêrkîrîndê di hevpeyvîna xwe ya bi televizyonê re, li ser pîrsa gotîna nexweşîya leşker û wezaretê wî weha vekirî bersîv dîde; "min 18 sal berpîrsiyarîya Ünîversîtê kirîye. Di vê demê leşker min baş dinasin ku ez çend li ser bawerîya wanîm. Min tîm lenerîna wan parastîye û tu carî navbera me xirabîne."

Pêwîstî bi tu perdan jî êdî nema ye. Ji ber ku xwedîyê meselê amadeyê pêwîstî bi wekîlan jî nemaye. Ya baştir ewe ku navê buyaran jî rast bê danîn û navberoka wan jî bê dagirtin. Hewaşîyan çêkirin, van meserîfê hilbijartinan îsrafe îsraf, parlamento û hukümet navkîrin, bixwe kiryar û avahîyên zêdane û nedîcîhdîye jî. Navê KEN ê bibe hukümet, şûna parlamân jî hinek memûrên çak jir bên amadekirin û her zagonêk subayek bikin rektor û her televizyon û rojnameyek bidin destê çawîşek ez bawerim wê kar hêsanîr û bê teqereq jî bimeşe.

Kengê em Kurd jî dê mîna gel û neteweyên cîhanê yê dîn mafê xwe yê gelî û neteweyî tîxin pêşîya mafên navneteweyî, yanî tîxin kêrtî (dereceyayî) yekemîn?

Kengê wê ew roj were ku em jî xwe ne li gor pîvanên hinekî dîn bi taybetî jî ne li gor pîvanên xwedê giravî "çep û pêşverûyî" neteweyên serdest pêk binîn?

Çîma em nabînin ku divê ew piştigîriya tekoşîna azadî û serxwebûna gelê me bikin, lêbelê em xwe mecbûrî piştigîriya wan dikin?

Çîma em mafê xwe yê neteweyî dikin gorî jî bo mafên cîhanê yê navneteweyî?

Ma Gelo Qe Ne Be Se?

Emîn NAROZÎ

Dema ku min di rojnameya Rojê ya teba-xa 1996'an de pîrozkirina 70 salîya Fidel Kastro dît, ew pîrsên hanê ji carekê hatin hişê min. Bêguman bi vî bîranîyê re derberdêr û belengazîya ku di sala 1991'ê de li başûrê Kurdistanê piştî şerê Xelîcê, hatibû serê kurdan mîna filmekî bi şewat li ber çavên min gerîya û bi trajedîya 1988'an ya Halepçeyê, bi rûxandina komara Mehabatê, bi şewat gundan û dîdana pîrek û zarûkan di şikeftê Dêrsîmê de, bi qirkirina Geliyê Zîla û dek û dolabên dema serhildana Agriyê, bi gunderewitandin û xeniqandinê serhildana 1925'an û bi gelêk qusûmat û oxilmeşyên giran yên qirkirinê weha re bû yek û behême dî mîna axîn û keserekî dirêj jî nava dilê min kişîya.

Ma gelo ez şaş bûm? Ma ew ne ew Fidel Kastro bû ku piştî şerê Xelîcê dema dewletên emperyalîst li başûrê Kurdistanê jî bo kurdan herêmeke parastî pêşîniyarî Yekîtiya Neteweyan kirin hingê nûnerê wî tevî çend dewletên dîn dijî wê derket û li cem bombayên gazê yê torebaz û xwînxwarê mezin Saddam Huseyin cîh sitandû û jî bo qirkirin û tînekîrîna gelekî dengê xwe dabû? Pa heft xwezi ku ez şaşbûma û ne ew bûna.

Ma gelo jî wî "lehengê dîroki" yê sosyalîzmê re rewa bû ku rewşa gelekî bîndest, dev jî azadî û serxwebûnê berde lê man û nemana wan di rojevê debû, neda ber çavên xwe û dijî wê yekê dengê xwe nekîr û bi çî mebestê dibê bira bibe rabû piştigîriya despotekî kir. Ka hîmên bîngêhî yê mirovanî, internasyonalîstî û piştigîriya gelên bîndest li kur ma?

Vêca eger pîrs bê ser gotîna "neyarê neyarê min dostê min e", hingê dema yekî mîna Kastro dostê xwînmîjê gelê Kurd û jî kujdarê Halepçeyê Saddam be, jî me êdî çet dest nade ku em salvegera wî proz bikin. Ji bilî wê jî dema mirov jî sala 1925'an û vir ve heya dema Helepçeyê jî li rewşê dînihere mirov dibîne ku jî berê û paşê ve jî pîrên dewletên wê hêlê ve bi taybetî jî alîyê yê mezin ve tu xêr û bîr jî mer re nehatiye û kêmanîyê de zehgehên navneteweyî de jî bo xêra me dengê xwe dane (Ji bilî pêşîniyara Moxulûstan li Sosyalîstî (Internasyonalî), lê me her xwestîye ku xwe bi zor bi wan ve bizelîqînin. Çendî ku yê hemberî wan jî ne zêde li kêra me ne jî lê bi ya min, eger me jî wan re gotibe "Xasûk" û "Revok" (dînek) jî, dîsa jî bo me yê çetîr hinek pêşverû û demokratên Ewropî. Ji xwe ne hewce ye ku em bibêjin: "Sazgehên çekan û çêkîroşên wan çîqas tadehî û zehmetî dane me."

Bêguman ne neyartîya wî alî û ne jî ya wî alî jî me re lazîm e, jî xwe dijîminê me besî me ne. Lê divê bêzanîn ku ew Kastro'yê berxwedar, mîxas û qehreman li ser erdê xwe cîh daye wargehên leşkerî yê DYA û salê bi tonan dolar dîstîne. Ma dem ku wusa ye û ew li mafê welatê xwe digere, jî bo hinek pêwendîyên bi dewleta Iraqê re jî qirkirina me re dengê xwe nake bi çî ruyî ez ê rabîm pesn û wêyete wî bîdîm û salvegera wî pîroz bikim.

Ji bilî wê jî, ma gelo jî bo van bobelat û quşûmatên giran ku heya niha hatine û hejî tîne serê kurdan rojêkê wî dengê xwe derxistîye? Yan dagirkirên Kurdan di qada navneteweyî de bi awayekî diyar rexne kirîye, yan jî pêwendîyên xwe jî wan birriye yan jî kêmanîyê? Ger ku yek jî wan kiribe û em pê nehîşîyabîn fermo bibêjin da ku em bi hev re wî pîroz bikin. Lê ger ku nekîrîbe bi rastî êdî bes e, divê em jî pêwendîyên xwe li gor dilê xêrxwazên xwe û li gor mafê xwe bigerînin lê ne li gor dilê xêrxwazê xwe û li gor mafê xelkê.

Bu hamur biraz daha yoğrulacak

S. KORKMAZ

Bir süredir 'Kürt Kimlikli Legal Parti' ile ilgili Nûroj gazetesinde başlatılan tartışma platformunu önemli buluyorum. Sanırım öncelikle dönemlerde -HEP, DEP, DBP, DKP kuruluken- böyle bir süreci yaşamadık. Hele tartışmaların 'sivilizasyonu', 'illegaliteyi', 'silahlı mücadeleyi' içine alarak yayılması, ilgi uyandırıyor; umut taşıyor. Kesintisiz bu süreci derinleştirmek lazım.

Nûroj gazetesine, bu süreçte öncülük edebilirse, büyük bir görevi başarmış olur. Hayri rast gelsin!

Başkasını bilmem, ama ben 'iş olsun' veya 'kendim' için, siyaset üzerine konuşmam ve yazmam. Ve eğer yazdıklarım veya genel olarak fikirlerim pratiğe yansımıyor ve 'makul' bir kabul görmüyorsa; yine yazmam ve konuşmam, susma hakkını kullanırım. Fakat bunu anlamak o kadar kolay değil. Eğer gazetelerimizin tirajı bir ölçü alınacaksa; bu kendi kendimize söylüyor ve yazıyoruz demektir! Buna kimsenin gönüllü razı olmamalı diye düşünüyorum.

Kimseyi küçük gördüğüm veya kendimi fazla gösterdiğim anlaşılmasın. Aksine tüzülüyor ve kahroluyoruz bu duruma. Niçin bir 'Radikal' bir

'Yüzyıl' kadar tiraj yapan ve beni kendine bağlayan, meşgul eden bir 'ulusal' basınımlı olmasın? Benim sıkıntı duyduğum budur.

Kürt gazetelerinin tiraj durumu, fonksiyonelliği ve haberciliği ne yazık ki olmasın gereken yerden bin kat gerilerde. Okurunda hiç bir heyecan, okuma alışkanlığı ve gazetesizle buluşma sabırsızlığının yaşadığını, üzgünüm ama görülmüyor.

Ferhat Can, yazdığı gazetesini eleştirirken, açıklıyor (Bkz. Hêvi sayı 15, Kürtçe makalesi) "20 yıl önce çıkardığımız Roja Welat gazetesi 40 bin tiraj yapıyordu ve yarından fazlası Kürtçe çıkıyordu."

Bu, şu demektir; gelinen noktada, gazetecilikte %70-80 gerilemişizdir. Sanırım aynı mukayeseyi genel siyaset açısından yapmaktayız mümkün. Bir başka sıkıntıyı 'dil' konusunda yaşıyoruz. Kürtçeye ilgisizlik kahrediyor. Gelinen aşamada Türkçe yazmak, konuşmak ağırına gidiyor.

Peki, doğru dürüst bir gazete çıkaramayan, otuz yılda bir futbol maçının seyircisi kadar adamı bir araya toplayamayan (pazar günü Diyarbakır-Adana spor maçından sokaklara dökülen insan selini seyrederken, bunlar aklıma geldi. Sonradan öğrendim, o gün '30 bin

kişi seyretmiş'), birlikte bir müzik grubunu, bir gazetesini, bir kültür kurumunu çalıştırmayan; otuz yıldır habire bölünen; "örgüt" tavani ve tabanı arasında İstanbul'la Hakkari arası kadar sosyal, ekonomik ve 'güvenlik' farkı yaşayan bir siyasal yapı ve siyaset tarzı ile hangi sorunumuzu çözebiliriz ve nereye varabiliriz?

Kendi payıma söylüyorum; bu tablo bana umut vermiyor. Halkın geleceği adına, adanletli, özgürlükçü ve eşitlikçi bir topluluğa mutsuzluk duyuyorum ve huzursuzum. Nasıl huzurlu ve mutlu olalım ki, on yıllardır onbinlerce insan hapishanelerde, milyonlarcasının evi başına yıkılmış, açlık, sefalet, çöktürme adam boyunu aşmış, her allahın günü onlarca parçalanmış ceset üzerimize serpiliyor... ve biraz sonra hiçbir şey olmamış gibi günlük yaşama devam ediliyorsa, bence bu noktada birşeyler kaybetmişiz demektir.

Evet, dostlar. Kaydebilen insanlığın kendisidir. Ve eğer bir yerde insanlık vicdanı, erdemlilik, yığınlık, haysiyet gibi ulvi insani değerler gözard edilirse, yok farzediliyorsa siyasetten kazanılmı ne olursa olsun, insan olarak sen kaybetmişsin demektir.

Yazılı veya sözlü hep söylüyorum; illegalitenin siyasal mücadelemizdeki rolü, fonksiyonu ve sonuçları (etik, demokrasî, hukuksal vs.) doğru bir şekilde tespit edilmeden; şiddet politikaları, özellikle 'kirlardan kentleri silahlı gruplarla kurtarma', 'silahlı propaganda' gibi klişe kavramlar yeterince sorgulanmadan, açık bir şekilde tartışılıp konuşulmadan; legal, demokratik siyasal yaşamı olmasın gereken yere oturtmak ve süreklileştirmek pek mümkün olmayacaktır.

Çünkü, sol gelenek; hep illegalitenin esas aldığı, legal mücadeleye olanaklarının illegalitenin manyetik alanı içinde ve taktik bir araç olarak görüldüğü ve toplumsal dönüşümün ancak silahlı 'kurtarıcılar'la mümkün olabileceği bir kültürel besleniştir.

Bugün, siyasette hakim olanlar yine o kültür kuşağının kadrolarıdır. Kafalarının çok net olduğu kanısında değilim. Halen büyük çoğunlukla 'iki kimliklilik' gibi 'takyeli' ve çelişkili bir durumu yaşıyoruz.

Bu 'iki kimliklilik' şu huzusta problem yaratıyor; hangi kimliği esas alacağız? Birey oluşumumuzun fazla önem taşımadığı, buyurgan, mutlakîyetçi ve denetim dışı illegal kimliğimiz mi yoksa bireyleşme-işimlilik daha çok teori-de-toplumsal örgütlenmenin esası kabul eden, kamuya açık, demok-

Kürt Kimlikli Legal İnsiyatife esas ihtiyaç buradan doğmaktadır. Kürt toplumunun sivilizasyonu, demokrasisi, insan hakları hukuku, insanlık hümanizması için gereklidir. Eminim ki, bu halkayı yakaladığımız zaman, kurtuluşumuz yolunda da çok mesafe katetmiş olacağız.

ratik kimliğimiz mi bizi yönlendirecek?

Benim anladığım -ve bir zamanlar yaşadığım- birini esas, diğerini, tali; birinden diğerine öncelik vermek kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Ve, tarihsel deneyimin öğrettigi şudur; eğer kişi illegal bir hiyerarşinin 'dişlisi' ise, onun çok bağışımı ve analitik düşünüşü, davranabileceğini bekleme aptallık değilse, saflik olur.

Apê Musa'nın dediği gibi, 'İsa'dan bu yana bütün günahları Musa'ya yüklemek istiyorum'. Düşüncelerimi açıklıyorum; benim derdim bazılarının ileri sürdüğü gibi ne 'yasadışı'lık ne de mazlum Kürt halkının 'meşru müdafaa' satındaki zaruret halidir. Benim endişem, 'insan hakları hukuku çağındaki' illegal ve silahlı bir siyasal yapılaşmanın, benim hakları hukuku, insanlık hümanizması için gereklidir. Eminim ki, bu halkayı yakaladığımız zaman, kurtuluşumuz yolunda da çok mesafe katetmiş olacağız.

Eğer legal alanda örgütlen-

meye 'taktiksel' olarak bakılmıyorsa, daha bir ciddiyette konuyu irdelleyip, 'alana' inmek gerektiğini düşünüyorum.

Çünkü, bu alanda daha söylenecek çok sözümüzün olduğunu düşünüyorum. Gerçi, süreç manipüle edilmiş ve ipler olmaması gereken yer ve zamanda koparılmıştır. Onun için, hiçbir şey olmamış/olmuyor gibi de davranamayız. Ancak, yine de son söz söylenmeden ve muhataba düşünme payı verilmeyen, başka alanlara ve araçlara kaymayı doğru bulmuyorum.

İşte, Kürt Kimlikli Legal İnsiyatife esas ihtiyaç buradan doğmaktadır. Bu süreçte, Kürtler özellikle kendilerini bir aynaya tabi tutmalı ve 'nefsül muhakeme'ye bulunmalıdırlar. Bu olgunluğa varamamız gerekir. Kürt toplumunun sivilizasyonu, demokrasisi, insan hakları hukuku, insanlık hümanizması için gereklidir. Eminim ki, bu halkayı yakaladığımız zaman, kurtuluşumuz yolunda da çok mesafe katetmiş olacağız.

ANMA

H
A
S
A
N

D
E
N
İ
Z

Newroz kutlaması sonrası geçirdiği trafik kazası nedeniyle yitirdiğimiz KÜRT-KAV Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi yurtsever insan Hasan DENİZ'î saygıyla anıyor ailesi ve sevdiği Kürt halkına başsağlığı diliyoruz.

NÛROJ Gazetesi Çalışanları

ANMA

H
A
S
A
N

D
E
N
İ
Z

Newroz kutlaması sonrası geçirdiği trafik kazası nedeniyle yitirdiğimiz KÜRT-KAV Kurucu Yönetim Kurulu Üyesi yurtsever insan Hasan DENİZ'î saygıyla anıyor ailesi ve sevdiği Kürt halkına başsağlığı diliyoruz.

Diyarbakır-İstanbul MEDKOM

ANMA

H
Ü
S
E
Y
İ
N

Ş
E
N

Ulusal kurtuluş Halk Demokrasisi ve Sosyalizm mücadelesinde yitirdiğimiz yoldaşımız Hüseyin ŞEN'î işkencede katledilişinin 18. yılında saygıyla anıyoruz.

Ailesi ve arkadaşları adına Davut LAŞER

Newroz

İsmail UÇAR

Biz Kürtler Newroz'u direniş ve özgürlüğün sembolü olarak kutlarız. Her yıl olduğu gibi, bu yıl da ulusal bayramımız Newroz'a büyük bir heyecanla hazırlanmaktayız. bizim için 1997 yılı yaşam, direniş, mücadele, umut ve geleceğin diğer adıdır. Çünkü Kürt halkı tüm baskı ve zorbalığa rağmen geleceksel bayramı, Newroz'un 2609. yılını kutluyor.

Newroz, Demirci Kawa'nın zalim hükümdar Dehaq'ın sömürü düzenini yok ettiği gündür. İşte Kürtler yıllardır Newroz'un bu anlamını güçlendirerek, ondan güç alıp yarına olan inancını pekiştirerek, yığınluğa kapılmadan bugünlere geldiler. Ama Türk devleti her yıl kolluk görevlilerini seferber ederek Newroz kutlamalarını engellemeye çalıştı ve asker, polis halkın üzerine saldırdı, onlarcasını katletip yüzlerceini yaralayıp, bir o kadarını da hapishanelere koyarak, inkara dayalı baskıcı politikaları sonucu bugüne kadar gelmiştir. Bugün ülkemizde kirlî bir savaş yürütülüyor. Bu savaş sonucu 2000'den fazla köy yerle bir edilmiş, milyonlarca insan yerini yurdunu terketmek zorunda kalmıştır. Bu savaşın korkunç yükünü çeken kadınlar, eşlerini kardeş ve oğullarını kaybetmekteydiler. Ve tüm bunlar dünyanın gözleri önünde olmaktadır.

Kürtler Newroz'u özgürlük ve barış günü olarak kutlamaktadırlar. Fakat sömürgeci devlet, her yıl Newroz'u kana ve gözyaşına boğmaktan çekinmemiştir. Sömürgecilerin yüreğine korku salan Newroz'un bu yüklî kutlamalarında dostlarımız, demokratları, devrimci ve ilerlicileriyle kol kola halaya duralmı.

Özelleştirme cinayettir

Diyarbakır Tes-İş 1 No'lu Şubesi, TEDAŞ Dağıtım Müesseselerinin özelleştirilmesiyle ilgili bir basın açıklaması yaptı. Açıklamada Türkiye'de enerjinin özelleştirilmesinin savunulacak haklı ve geçerli hiç bir tarafının bulunmadığına dikkat çekildi.

Geçtiğimiz hafta Diyarbakır Tes-İş 1 No'lu Şubesi adına Şube Başkanı Ali Öncü tarafından yapılan açıklamada, Türkiye toplumunun ağır bir bunalım döneminden geçtiğine işaret edilerek, yönetenlerin artık yönetemez duruma düştükleri vurgulandı.

Ekonomik kaynakların kapitalist burjuvazi ve işbirlikçi kesimlerin çıkarına göre düzenlendiğini bildiren Öncü, "Emek cephesi başta olmak üzere, muhalefet boyutundaki toplumsal kesimlerin pratik müdahaleyi gerçekleştirecek düzeyde organize olamamış olmaları, sömürüye ve her türden haksızlığa dayalı cılkı çıkmış bu sistemin varlığını bugünlere kadar sürdürmesine maalesef olanak sağlamıştır" dedi.

Türkiye geneline nazaran bölgenin çok daha farklı bir konumda olduğunu aktaran Öncü, bölgede toplumsal güçlerin milyonlarca ifade edildiğini, kırsal nüfusun büsbütün üretim dışı bırakıldığını ve sosyal barışın tümünden bozulduğuna dikkat çekerek şöyle konuştu:

"Bölgemizdeki bu toplumsal panaroma dikkate alınmadan, TEDAŞ dağıtım

müesseselerinin özelleştirme adı altında sermaye gruplarına peşkeş çekilmesi, bölge gerçekliği itibarıyla yaşanan olumsuzlukta ısrar mantığını içermektedir. Çünkü güçlerin durdurulmadığı, açlık ve sefaletin önlenemediği, istihdam olanaklarının yaratılmadığı, sosyal barışın sağlanmadığı, bölgemiz koşullarında, stratejik önlemleri ve halka yararlılık durumu tartışmasız olan enerjinin özelleştirilmesi, sadece ve sadece mevcut ortamdaki birerine çıkar temin edecektir. Ailesiyle birlikte yüzbin civarında insanın TEDAŞ'ların özelleştirme uygulaması sonucu açlığa mahkum edilmesi gerekir."

Bölgedeki özelleştirmeyi bilinçle işlenecek bir cinayet olarak niteleyen Öncü, daha sonra şunları anlattı:

"Bu cinayete onay verilmesinin duyarlılığı yerel ve bölgesel düzeydeki siyasilerin, mesleki kuruluşların, sivil örgütlenmelerin olmakla birlikte, bu alanda örgütlü emek cephesi adına da uyarda bulunuyoruz. Bölge gerçekliğini dikkate almayan, toplumsal barış gibi temel bir sorunda kendisini ilgilendirmeyen, açlığı ve sefaleti görmezlikten gelinerek, kendi çıkar hirsına köle düşmüş olmanın ötürü bölgedeki TEDAŞ'ların işletme devir haklarını satın alarak, bu sektörde sömürüleceklerini düşünüyorlarsa şayet, gaffet içinde bulduklarını ve ortaya çıkacak sonuçlara katlanmayı da göze almaları gerektiğini hatırlatırız."

'Uygulamalar Nazileri Nazileri hatırlattı'

"Polis ve ordu kendisine o kadar güveniyor ki bir özel tim üyesi yanımıza yaklaşip İngilizce 'Ne kadar yazarsanız yazın, ne kadar gelerseniz gelin, burada olanları engellemeyezsiniz' dedi. Bu sözler ve askerlerin gözlerindeki bakış bile burada yaşanan faşizmi anlatmaya yeter"

Newroz kutlamaları ve gıda ambargosu uygulamasını yerinde incelemek üzere Diyarbakır, Dersim ve Bingöl'e giden İngiltere ve İspanya heyetleri, yaptıkları incelemeler sonunda gözlemlerini açıkladılar. Newroz kutlamalarını izlemek üzere bölgede buldukları sırada 18 Mart tarihli Demokrasi Gazetesi'nde yayınlanan "Kiği'da açlık" başlıklı haberimiz üzerine Bingöl'e giden, sendikacı ve gazetecilerden oluşan 6 kişilik İngiliz heyeti, Kiği'ya gitmediklerini bildirdi. Özel tim grubu tarafından takip edildiklerini ifade eden heyet üyeleri, aynı zamanda sözlü tacize uğradıklarını söylediler.

"Heyetin" sözcüsü gazeteci Andy Lceefe, röportaj yaptıkları 4 köylünün gözleri önünde dövülerek gözaltına alındığını belirterek, "Öldürülebileceğimizi düşündüğümüz için Kiği'ya gitmekten vazgeçtik" dedi ve Bingöl'de vali ile görüşmek istediklerini, ancak yetkililerden hiçbir yanıt alamadıklarını kaydetti.

Bingöl'deki Newroz izlenimlerini de aktaran Lceefe, "Halk polis baskısına ve çevredeki tanklara rağmen kimliğini haykırdı ve Newroz'u sahiplenerek, özünü uygun bir şekilde kutladı" dedi. Kutlamalar sırasında bir kadının kafasına sarı-kırmızı-yeşil bir bant taktığını, o anda insanların coşkusunun alana sığmadığını belirten Lceefe, polislin çevrede bulunmasına rağmen halkın sloganlar attığını ifade etti.

Elazığ'da Demokrasi Platformu'nun Newroz kutlamalarına da katıldıklarını anlatan Lceefe, "Burada Newroz'u küll tablala-

rında yaptıkları mumlarla kutuyorlardı. Bu bana 2. Dünya Savaşı sırasında Naziler'in ağır bombardımanı altında sığınaklarda gizli olarak törenleri yapan insanları hatırlattı. Benim ailem de o insanlardan biriydi. Çok duygulandım" dedi.

Bir gün kaldıkları Bingöl'den ayrıldıktan sonra Diyarbakır yolunda 4 kez polis, asker ve özel tim tarafından durdurulduklarını belirten İngiliz heyetten gazeteci Nick Ryan da, "Polis ve ordu kendisine o kadar güveniyor ki bir özel tim üyesi yanımıza yaklaşip İngilizce 'Ne kadar yazarsanız yazın, ne kadar gelerseniz gelin, burada olanları engellemeyezsiniz' dedi. Bu sözler ve askerlerin gözlerindeki bakış bile burada yaşanan faşizmi anlatmaya yeter" şeklinde konuştu.

Aralarında gazeteci, sivil toplum örgütü ve siyasi parti temsilcilerinin de bulunduğu 9 kişilik İspanya heyeti ise, Diyarbakır'a geldikleri sırada başlayan polis takibinin Dersim'e gidene kadar sürdüğünü belirterek, kente girişlerinden itibaren iki panzerin kendilerine eskortluk yaptığını söylediler.

Halk ile iletişim kurmalarına izin verilmediğini belirten heyet üyelerinden Terea Peno, bunun üzerine Dersim Valisi ile görüşmelerini ifade etti. Peno, Vali Atıl Üzengül'ün görüşme sırasında kendilerine kente hiçbir olayın olmadığını ileri sürdüğünü, kanıt olarak da İnsan Hakları Derneği'nin (İHD) kendisine gönderdiğini iddia ettiği bir "teşekkür mektubu"nu okuduğunu söyledi. Valinin, gıda ambargosu

ile ilgili sorulara "Sadece PKK'ye yardım edilmesinin engellendiğini, ambargonun olmadığı" şeklinde cevap verdiği vurgulayan Peno, valinin Newroz'un Türk bayramı olduğunu ileri sürdüğünü aktardı. Dersim'de çeşitli kurumları ziyaret ettiklerini belirten Peno, "Kent tam bir açık hava hapishanesi gibiydi. Her tarafta asker, özel tim ve polisler vardı" diye konuştu.

Dersim'deki incelemelerini tamamladıktan sonra Diyarbakır'a dönen İspanya heyeti üyeleri Dolores Antxia, Laura Fernandez, Conchita Abascal, Maria Jose Esteso, Marco Rizzardini, Teresa Peno, Tino Brugos, Elena İsidro ve Eugenio Fonseca, Elazığ'ın Maden ilçesi yakınlarında askerler tarafından gözaltına alındıklarını belirten heyet üyeleri, askerlerin film, döküman ve pasaportlarına el koymaya çalıştığını, daha sonra buradan Maden Jandarma Karakolu'na götürüldüklerini aktardılar. Gözaltına alındıkları sırada askerler tarafından tartaklandıklarını belirten Peno, "Karakol komutanı, büyükelçilik ile görüşmek istediğimizi söyleyince, bizden özür dilediler" dedi. Heyet üyeleri, burada bir süre tutulduktan sonra serbest bırakıldıklarını söylediler.

'Korku dağları TUNCELI'

Kürt sorununun uluslararası boyut kazanmasıyla tüm dikkatler Kürt illerine çevrilmiş görünüyor. Son olarak Fransanın en etkin günlük gazetelerinden Le figaro Gazetesi Tunceli'deki son gelişmelerin de anlatıldığı bir yazı dizisi başlattı. Özinin ilk bölümünde, bölgenin ciddi bir "mağduriyet" içinde bulunduğu dikkat çekildi. Yazı "Korku dağları:Tunceli" başlığı ile çıktı ve Le figaro'nun Türkiye uzmanı muhabiri Claude Lorieux imzasıyla yayımlandı.

Türk ordusunun yaklaşık 13 yıldır PKK ile mücadele ettiği hatırlatılarak, Tunceli ve bölgesinde, terör eylemlerinde bir yıl öncesine göre yüzde 75'lik azalma olduğu belirtiliyor. Ancak her şey rağmen bölgenin ciddi bir "zavallılık" içinde olduğu vurgulanan yazıda şöyle deniliyor;

"Türk ordusunun Güneydoğu'da PKK ile girdiği kanlı savaşta 20 binden fazla kişi öldü. Sivil iktidar, ayrılıkçı isyanı bastırması için, güvenlik güçlerine açık kart verdi. Sonuç elde edilmedi. Geçtiğimiz Cuma Kürt yitbaşında olay çıkmaması bunu kanıtlıyor. Ama Türk polislinin uygulamaları, Ankara'nın batılı partnerlerini çok ederken, bütçenin dörtte birini yutan bu savaşın ekonomiyi kötü yansımaları iş dünyasını kaygılandırıyor." Yazıda ayrıca bölgede silahlı faaliyetin azaldığını ama bu durumun ne kadar süreceğinin belli olmadığı belirtiliyordu. Sorunların bir bütün olarak çözülmesiyle bu ortamın sona erebileceğinin altı çizildi.

Yazıda Tunceli'nin tarihçesi de veriliyor. Yıllardır Türk hükümetleri tarafından dışlanan 'Dersimliler' kendilerini bu ülkenin vatandaşı olarak kabul etmiyorlar. Yıllar önce büyük bir facia yaşanmış Tunceli'de, 1938'de Türk hükümetine karşı ruhani liderleri Seyit Rıza önderliğinde bir isyan başlamışlar ve bu isyan bastırılmış. Sonrasında ordu isyancı olup olmadığına bakmaksızın kadın, çocuk çocuk 60 bin insanın öldürüldüğü söyleniyor.

Bugün de ordu ve polis hiç bir ayırım gözetmeksizin Tunceli'de sivil insanları hedef olarak alıyor. Tuncelililer onları gözünde potansiyel suçludurlar. Düşman gözüyle bakılıyor Tuncelililere. Tunceli insan da bu nedenle devletle hiç barışık değil. Hükümet kuvvetleriyle ilişkiye girmekten kaçınır. Hatta, resmi kurumlara gitmek yerine kendi sorunlarını kendi içlerinde çözmeyi tercih ederler.

Göç ve asimilasyon

Hüsamettin KOTREŞ

Batiya (Adana, Mersin, Antalya...) göç eden Kürt insanları, çok büyük bir asimilasyon ve kendi öz kültürlerinden, benliklerinden, örf, adet, geleneklerinden ve göreneklerinden büyük bir hızla uzaklaşmaktadır.

Batiya göç etmiş olan Kürt insanları her ne hikmetse Kürtçe konuşacakları yerde, Kürtçelerini geliştirebilmeye olanğa daha fazla olduğu yerde Kürtçe konuşmayıp, Türceyi daha güzel nasıl konuşabilirim çabası içerisinde olmak; öz kültürümüzden bizleri uzaklaştırır, ana dilimiz olan Kürtçeyi unutturur, bizi örf, adet, gelenek ve göreneklerimizden yabancılaştırır, uzaklaştırır. Bizi milli davamızdan ayırır, Kürt halkında kaypaklık ve tutarsızlık yaratır.

Batiya göçen Kürtlerimizin söyle bir özelliği vardır; yeni doğan çocuklarına ilk etapta Türceyi nasıl öğretebiliriz çabası içerisindeyler. Bazı duyarlı insanlar çocuklarla niye Kürtçe konuşmuyorsunuz? diye sorduklarında, okulda Türççe konuşmakta zorlanmasınlar di-

ye cevap veriyorlar. Şimdi bu zihneyeti taşıyanlara bir iki söz söylemek istiyorum. Çocuğunuzda alta veya yedi yaşına kadar Türceyi öğretiniz, yedi yaşından sonra okula gönderiniz, okula gönderdiğiniz andan itibaren çocuğun sosyal ilişkilerinde değişim ve gelişim meydana getirecektir. Çocuk artık annesiyle, babasıyla, öğretmeniyle ve arkadaşlarıyla Türççe konuşacaktır. Anne ve baba istesede artık çocuğa Kürtçe öğretmekte zorlanır. Öğretmeye kalksa bile başarılı olamaz. Çünkü, sen çocukla Kürtçe konuşursan, çocuk sana Türççe cevap verir. Bir süre sonra bir bakmışsın ki sen de Türççe konuşuyorsun. İşte bu durum çocuğun Kürtçe öğrenmesindeki engellerden bir tanesidir.

Psikolojide ekoller (Fonksiyonalist, Ehevoyrist, Psikanalist, Gestalt...) vardır. Bu ekollerin her biri ayrı dalda, ayrı gö-paklık ve tutarsızlık yaratır.

Batiya göçen Kürtlerimizin söyle bir özelliği vardır; yeni doğan çocuklarına ilk etapta Türceyi nasıl öğretebiliriz çabası içerisindeyler. Bazı duyarlı insanlar çocuklarla niye Kürtçe konuşmuyorsunuz? diye sorduklarında, okulda Türççe konuşmakta zorlanmasınlar di-

retmen yapabiliriz" görüşünü savunan bu ekollün dayandığı temel ilke şudur; bir çocuğa vereceğimizi eğitimle onu istediğimize her şekilde sokabilirsiniz.

Şimdi psikolojideki bu bilgiler kendi gerçekliğimize uygulayalım; TC'nin eğitim koşullarını hepimiz bilmekteyiz. Çocuklarımızın her sabah "Andımız Marşı", her pazartesi ve cuma günü de "İstiklal Marşı" beyimlerine çivi ile yazılmaktadır. Hatta ben ortaokul birinci sınıfa gittiğimde Türççe öğretmenin bize söylediği şuydu; İstiklal Marşı'nın o kitabını ve Atatürk'ün gençliğe hitabesini ezberlemeyen Türççe dersinden geçemez, demişti. Artık eğitim veren kurum ve kuruluşlardaki öğretmenler bile resmi ideolojinin birer parçası haline gelmiştir. Yüksek eğitim veren üniversiteler ve bu üniversitelere bağlı meslek yüksek okullarındaki öğretim görevlileri, dekonlar, profesörler, doçentler resmi ideolojiyi savunanlar arasından seçilmiş kişilerdir, aynı düşünceler ayıklanmıştır ve ayıklanmaktadır.

Sonuç olarak şunu söylemek istiyorum; devletin baskısından, korucuların zulmünden veya yoksulluk ve sefaletten dolayı kendi toprağınan, köyünden,

ilçesinden,mezrasından göç etmiş Kürt insanların devletin asimilasyon politikaları karşısında kendi örf, adet, gelenek ve göreneklerinin tarihe gömülmesi ve kendilerinden sonraki kuşaklara aktarması ve yaşatmaması açısından anne ve babalara önemli görevler düşmektedir. Bu görevler arasında, anne ve babanın kendi öz dilleriyle çocuklarına örf, adet, gelenek, görenek ve törelerini öğretmesi. Kürtlerin tarihi boyunca nasıl baskı ve şiddete maruz kaldıklarını, ezildiklerini, sömürgeci devletler tarafından haklarının nasıl gasp edildiğini, ana dilleriyle beraber çocuklarına öğretilmeleri gerekir.

Yani TC'nin çocuklarımızı verdiği eğitime beraber, biz de çocuklarımızı kendi öz kültürümüzü, benliğimizi, kimliğimizi tanıtalım ve çocuklarımızı bu vereceğimiz eğitimle şekillendirelim ve kendi hal-kımıza yararlı bir evlat haline getirelim. Asıl kimliğinden uzaklaşmamasını sağlayalım.

Bence bu çok önemli bir konudur. "Çocuklar geleceğimizezdir". Geleceğimizi sağlam temellere oturtmamız bizim elimizdedir.

Duyarlı olalım ve sahip çıkalım.

Ez nizamim çima lê qet kêfa min ji vî Fîdel Castroyî re nayê. Cira vî zilamî bî min nexweş e. Ez naxwazim rû û rûçikê wî jî bibînim. Qomonîstî û sosyalîstîya wî jî bala min nakîşîne; ji xwe ez ji qomonîstî û sosyalîstîya tenê ji xwe re jî nefret dikim.

Baş e çima ez evqas ji vî zilamî acis im? Ez bibêjim: Bihara sala 1991an di bîra me hemûyan de ye. Saddamê xwînxwar li Kurdistana Başûr dîsa wek carên berê derketibû hêla Kurdan. Bi leşkerên xwe, bi tanç, top û jehrên xwe dabû pey Kurdan. Dixwest ku kela têkçûna xwe di serê Kur-

dan de sar bike. Kurden reben ên bêçek û bêparastin bi çiya û bi şnoran ketibûn. Ji neçarî hinekan li şnorên ku Tirkan danîbûn, hinekan jî li şnorên ku Îraniyan danîbûn dixistin. Bi sed hezran Kurd bi rîyan û bi çiyên ketibûn. Hê di ser bûyera Helepçê de tenê sê sal derbas bûbû û Kurdan bi tu awayî nikaribûn xwe bisipartana ûjan û însafa zalimekî xwînxar; hovekî ku bi wan Helepçeya dabû jiyandin.

Di wê qiyametê de Kurdan malên xwe, milkên xwe, hemû tiştên xwe hêştibûn û direviyan. Ji sîr û sermayê, ji tîna û ji birçîna pîr û zarûk li pey hev dimirin. Ne Îraniyan dixwest derê şnorên xwe li ber wan vekin û ne jî Tirkan. Kurd li ser axa welatê xwe, li warê bav û kalên xwe jî nikaribûn bibin mêvan û penaber. Dijimin ev rê jî li ber wan girtibû.

Lê Kurden ku Helepçayan ditîbûn neçar bûn. Wusa neçar bûn ku diviyabû di nav xwînxwar û diktatoran de jî bijartinekî bikirina û xwe bisipartana ûjana "xwînxwarê baş." Di wê roja reş û teng, roja neçê û tarî de, tenê ev "rê" li ber Kurdan vekiribû.

Di sala 1988an de carekê Tirkan ji "neçarî" derî li ber "penaberên Kurd" vekirû û di dora şêst hezarî de Kurd hatibûn "Tirkîyê" û di qambên cihê de bi cih bûbûn. Tirkan bi tu awayî nikaribûn xwe bidana ber vê koça dawî ya mezin. Konseya Ewlekarîya Netewî(MGK) di dudoyê(2) Nîsanê de bîlez (acil) civayabû û li ser mesala Kurden ji Başûr direviyan Tirkîyê rawestî bû.

MGKê bi lez û bez civîna Konseya Ewlekarîya Netewî Yekbûyî dixwest. Biryara MGKê ew bû, heta ku ji Konseya Ewlekarîya NY bersîv neyê derî li Kurdan neyên vekirin.

Mesela Kurdan dîsa ketibû rojewa dinyayê, hemû kes li ser koçkirina Kurdan dipewîvî. Dinya li çareseriyekê digeriya. Di 5ê Nîsanê de li Enqerê civîneke girîng di nav diplomatên Ewropî û Tirkan de çêbû û li ser taslaxa biryara 688an lihevhatin pêk hat. Di eynî rojê de Firansayê jî bo qebûlkirina biryara 688an serî li Konseya Ewlekarîya Netewî Yekbûyî xist. Edfî pîrsa penaberên Kurd wek meseleyeke ku aşî û ewlekariya rewşa nevnêştî tehdît dike dihat nişandan. Bi sitandina vê biryarê re parastina Kurdan û avakirina herêmek ewlekariyê pêwîstî bû.

Biryara 688an di 5ê Nîsanê de li Konseya Ewlekarî hat raykirin(denkirin). Ji 15 dewletên ku beşdarî civînê bûn deh dewletan biryar qebûl kir, sê dewlet li hember rabûn û du dewlet jî bêdeng man. Yek jî sê dewletên ku li hember vê biryarê derketin û piştigiriya Saddam kirin Kûba bû. Herduyên din jî Yemen û Zîmbabwe bûn. Herdu dewletên bêbiryar jî Çîn û Hîndistan bûn.

Ewropa û Amerîkayê dixwest ku di bin sîvana(şemsiya) Netewî Yekbûyî de li Kurdistana Bûşûr ji bo Kurdan herêmek ewlekariyê çêbibe; lê Sovyet, Çîn û Hîndistanê destûr nedan vê yekê û li ber vê dawxazê derketin.

Di wê civînê de me Kurdan bi aşkerayî rû û rûçikê Castro dît. Ne hewce ye ku mirov li ser Helwesta Sovyetê ya li hember gelê Kurd raweste; çimkî ji bo yên ku didîtin ev siyaseta wan li ber çavan bû. Lê îcar Castro? Dengê defê ji dîr ve xweş dihat hinekan. Lê rastî qet ne wusa bû.

Ger Castro dest pê nekira û peznê Atatürk neda, belkî me ev tişt ragirtina. Çimkî di gel ku me nedixst em bibînin jî siyaseta dewletên sosyalîst a li hember gelê me û doza me weha bû. İcar beyanên Castro yên li ser Ataturk û şoreşgeriya wî(binihêre Yenî yuzylî, 15 Adar 1997) yekcar ez aciz kirim. Çimkî ew Ataturkê ku Castro peznê wî dida, destê wî di xwîna bi hezaran mirovî de bû û sedemek bingehînê di dilkirina gelê Kurd bû. Bi saya serê wî Ene dol û Kurdistan bû goristanek gelan. Ma wî Ataturkî bi xwe negotibû, "Komonîzm li kudere bê dîtin, divê bê pelçiqandin."

Wek Castro tu kêfa min ji vî Erefatî re jî nayê; cira wî jî bi min nexweş e. Ew jî wek Castro heval û dostekî dijiminên me ye. Qet jî bîra min naçê; piştî tevkujiya Helepçê cara pêşî wî destê Saddam givaştibû û Sovyetê jî tevkujî înkâr kir.

Bi qasî ku me serê xwe di ber xelqê de şikand, me serê xwe di rîza riyazbûna gelê xwe de bişanda, bawer bi niha em ne di wê rewşa xerab de bûn.

IHD 1996 İşkence Raporu'nu açıkladı İşkence patladı

HABER MERKEZİ - İnsan Hakları Derneği (IHD) İstanbul Şubesi 1996 işkence raporunu tamamlayarak, kamuoyuna bir basın toplantısıyla duyurdu. IHD bünyesinde kurulan işkence ve kötü muameleleri izlemekle görevli, işkence izleme komisyonu'nun raporuna göre, 1996'da İstanbul'da 2 bin 22 kişi işkence gördü ve bunlardan 6'sı öldü. Komisyon üyeleri, çocuklara yönelik işkence olaylarında patlama yaşandığını belirterek, işkence olaylarının önlenmesi için kamuoyunu görevlendirdi.

Komisyon üyeleri Av. Kezban Alan, Av. Şeref Turgut ve Av. Meral Karalı tarafından yapılan açıklamada, 1996 yılında işkence raporuna karakol, şube ve cezaevlerini aşarak, spor sahalarına ve sokaklara yayıldığı belirtildi.

Kapsamlı bir rapor hazırlayan komisyon, ayrıntılı işkence dökümünü verdi. Raporunda Ümraniye Cezaevi'nde 3 tutuklunun kafalarına vurulmak suretiyle katledildiği, tutukluların cenaze törenini izleyen gazeteci Metin Göktepe'nin işkence edilerek öldürüldüğü ve aynı gün spor salonuna doldurulan binlerce insanın toplu işkenceden geçirildiği belirtildi. Sokaklarda işkence ve kötü muamele örneği olarak 6 Kasım 1996 günü YÖK'ü protesto eden öğrencilerin öldürüldüğü, 1 Mayıs günü insanların üzerine ateş açılarak 3 kişinin öldürüldüğü ve daha sonra gözaltında işkence gören Akın Rençber'in yaşamını yitirdiği belirtildi.

İşkence yöntemleri artıyor
Komisyon tarafından açıklanan ve gö-

zaltına alınan kişilere uygulanan işkence yöntemlerinin bazıları şunlar; Aski, elektrik, falaka, parmak kırma, testis sıkma, dolaba kapatma, filistin askısı, su dolu poşetle boğmaya çalışma, lağımli suda boğmaya çalışma, kafaya idrar yapma, çıplak olarak rüzgarda bekletme, köpek salma, hayalara vurma, buza yatırma, koltuk altına sıcak su poşeti koyma, ağıza silah sokma, dişe elektrik verme, cinsel taciz ve tecavüz tehdidi.

Çocuklara işkence

Manisa'da çocuklara uygulanan işkencenin bir benzerinin Şubat ayında İstanbul'da uygulandığı belirtilen açıklamada, 2'si 18 yaşında ve diğerleri 18 yaşından küçük 17 gencin götürüldükleri İstanbul Emniyeti'nde işkenceye uğradıkları ifade edildi. Açıklamada, gençlerden 1976 doğumlu Devrim Öktem'in işkence sonucu bebeğini düşürdüğü vurgulanarak, son 6 ayda 18 yaşından küçük 44'ü erkek, 23'ü kız toplam 67 çocuğa işkence yapıldığı belirtildi. Çocuklara cinsel taciz, aski, elektrik, kaba dayak, köpük saldı ve diğer işkencelerin uygulandığına dikkat çekildi.

Açıklamada, CMUK'un yeniden herkesi kapsayacak şekilde düzenlenmesi, gözaltı süresinin Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin belirlediği orana indirilmesi, tarafsız doktorlar tarafından doktor kontrolünün yapılması, işkence ile elde edilen faaliyetlerin geçersiz sayılması ve işkence suçunu işleyenler hakkında meslekten men cezası verilmesi istendi. Komisyon üyeleri işkencelerin önlenmesi etkin mücadeleyle bağlı olduğunu altını çizdiler.

'Faili-i meçhullar aydınlansın'

"Son günlerde, devlet adına hareket ettiklerini iddia eden bazı kişilerin işlediği cinayetlerle övünmelerine tanık oluyoruz. Devlet yetkililerinin ağzından duyduğumuz "devlet uğruna silah çekenler de şerefli" gibi kabul edilemez açıklamalar karşısında, bu cinayetlerin çözüm-

lenmesi konusundaki inanç ve umudumuzu da tümüyle yitirme noktasına gelmiş bulunuyoruz. Acılarımızın dinmeyeceğini biliyoruz. Ama bu ayıbın ortadan kaldırılması konusunda herkesin elinden geleni yapacağı inancıyla bir araya geliyoruz."

12 Eylül öncesi dönemde devlet desteği ile işlendiği ortaya çıkan cinayet failerinin bulunmamasına isyan eden aileler ilk kez bir araya gelerek Cumhurbaşkanı, TBMM, Siyasi partilere çağrıda bulundular. Bu kurum ve kuruluşlardan inandırıcı açıklama beklediklerini söylediler.

Prof. Dr. Cahit Orhan Tütemgil'in oğlu Kaya Tütemgil'in kızı Deniz Tütemgil, Sevinç Özgüner'in kızları Alev ve Işıl Özgüner'le kardeşi Nariç Tanık, Savcı Doğan Öz'ün eşi Sezen Öz, Abdi İpeçki'nin eşi Sibel İpeçki'yle kazı Nüket İpeçki İzzet, Yazar Onat Kutlar'ın eşi Filit Kutlar, Yasemin Cebenoğlu'nun annesi Tuncay Cebenoğlu'nun babası Hikmet Cebenoğlu, öğretmen görevlisi Dr. Necdet Bulut'un eşi Neşe Erdilek Bulut, Yazar Ümit Kaftancıoğlu'nun kızı Pınar Kaftancıoğlu, Martı Sanatevi'ndeki toplantıda şu açıklamayı yaptı:

"Faili meçhul cinayetlerin büyük çoğunluğu aydınlatılmış değildir. Son günlerde, devlet adına hareket ettiklerini iddia eden bazı kişilerin işlediği cinayetlerle övünmelerine tanık oluyoruz. Devlet yetkililerinin ağzından duyduğumuz "devlet uğruna silah çekenler de şerefli" gibi kabul edilemez açıklama-

lar karşısında, bu cinayetlerin çözülmesi konusundaki inanç ve umudumuzu da tümüyle yitirme noktasına gelmiş bulunuyoruz. Acılarımızın dinmeyeceğini biliyoruz. Ama bu ayıbın ortadan kaldırılması konusunda herkesin elinden geleni yapacağı inancıyla bir araya geliyoruz. Yetkililerin, her bir cinayetin için ve nasıl bir yazıya dönüştüğü ve bundan sonra böyle cinayetlerin nasıl önlenileceği konusunda inandırıcı açıklamalar yapmasını bekliyoruz"

İstanbul Barosu eski Başkanı Turgut Kazan ailelerin bir araya gelmesini "demokratik dünyada bir eşi bulunmayan trajik bir toplantı" diye nitelendirdi.

Üç yıl önce bir bombalı saldırıda ölen Onat Kutlar'ın eşi Filit Kutlar da şöyle konuştu;

"Şu anda yargılanan kişilerin,

yargılanması gereken kişiler olduğuna inanmıyorum. Halkın gözünü açmak istiyoruz. Hükümet devamlı bir uyutmaca halinde. Failler bile doğru insanları değil. Bu ortam, giderek bazı kişilere daha çok cesaret veriyor. Zaten hükümet ve polis 'eşkıya' gibi davranıyor.

1978'de katledilen Ankara Savcı Yardımcısı Doğan Öz'ün eşi Sezen Öz ise konuşmasında şu görüşlere yer verdi;

"Eşimin davasında, elde yeterince kanıt olmasına rağmen tetkikler beraat ettirildiler ve ortaha işadama diye salındılar. Biz bu duruma çok rahatsızız. Bir hukuk devletinde yaşamak istiyoruz." dedi. Diğer katılımcılar da aynı istekleri dile getirdiler.

HABER MERKEZİ

The Washington Post:

'Darbeyi desteklemeyin'

HABER MERKEZİ -

ABD'nin etkin gazeteleri birbirini ardından, Türkiye'de elasti bir askeri müdahalenin Washington tarafından desteklenmemesi yönünde yayın yapmaya başladılar. New York Times'in başyazısından sonra, The Washington Post gazetesinde de aynı içerikte bir yazı yayımlandı. Söz konusu gazetede John Tirman imzalı yorumda, Türkiye'de askeri bir müdahaleye destek verilmesini savunanlar eleştirildi.

Tirman, ABD yönetiminin bugüne kadar izlediği "Türkiye kendi sorunlarını demokrasi içinde çözmeli, askeri darbe hatırlar" politikasıyla aynı çizideki yazısında, gazetesinin İcra Kurulu Başkanı Katharine Graham'ın kızı Lally Weymouth'un bir süre önce yazdığı ve "darbe yanlısı" tonu nedeniyle Türkiye'de tepki çeken yorumunu hedef aldı.

Weymouth'un "Türkiye'de İç Savaşın Hayaleti" başlıklı yazısında, Amerikan yönetimini Refah Partisi'ne hoşgörülü davrandığı için

eleştiren, İslamın "ehlileştirilemeyeceğini" öne süren ve laiklik için mücadele veren generalerin desteklenmesini isteyen sözlerinden alıntı yapan Tirman, ABD Dışişleri Sözcüsü Nicholas Burns'un da "laik demokrasiyi destekliyoruz" mesajını hatırlattı. Tirman darbe yanlısı yayınları eleştirmekle kalmadı, Türkiye'de darbelerin büyük zararlara yol açtığına dikkat çekti.

Dünya Bankası Türkiye ekonomisi bu yükü kaldıramaz

HABER MERKEZİ - Türk devletinin 25 yıllık dönem için Türk Silahlı Kuvvetleri'nin modernizasyonu için ayrılan ve ulusal gelirin yarısına ulaşması hesaplanan, 150 milyar dolarlık harcama projeleri, Dünya Bankasını harekete geçirdi.

Türkiye'de İngilizce yayınlanan Turkish Daily News gazetesinde Washington kaynaklı ve Dünya Bankası yetkililerine dayanarak verilen habere, Türkiye'nin mali durumunun büyük çaplı bir harcamayı kaldırmasının mümkün olmadığı savunuldu. Söz konusu habere, Dünya Bankası yetkililerinin özellikle askeri harcamaların sosyal ve ekonomik getirilerinin belirsizliği nedeniyle 150 milyar dolarlık askeri harcamayı dikkate izleyeceklerine işaret edildi. Bir Dünya Bankası yetkilisinin şu görüşlerine yer veriliyordu habere; "150 milyar dolar aşırı derecede yüksek bir rakam. Türkiye'nin geçen yılki gayri safi milli hasılasına (GSMH) baktığımızda bu 150 milyar dolar, bu hasıllanın yüzde 50'den fazlasına denk düşüyor. Önümüzdeki 10 ila 20 yıl içinde harcamasını düşürmüştü bile bu ödünç almak için çok yüksek bir meblağ."

Aynı yetkili, bankanın TSK'nun 150 milyar dolarlık silah programına bir şekilde dahil olup olmayacağı şeklindeki bir soru üzerine; "Eğer böyle bir program üzerinde bir anlaşma yapılırsa, bir şekilde bizim bu işe el atmamız lazım. Çünkü bu küçümsemeyecek kadar büyük bir program. Türkiye'nin mali durumunun böylesine büyük çaplı bir harcamayı kaldırmaya mümkün değil" dedi.

Türkiye'nin özelleştirmeden istihdama, vergi düzenlemelerinden kamu yönetimine kadar tüm mali ve makro ekonomik dengeleri üzerinde proje üreten ve finansman sağlayan dünya bankası, Türk silahlı kuvvetlerinin 150 milyar dolar olarak hesaplanan ve henüz hangi kalemlerde kullanılacağı kesinleşmeyen planını inceleyecekler.

Batı ve uluslararası finans kuruluşları, Türk ekonomisinin gidişatından hiç de hoşnut değiller. Savaş harcamalarının ekonomi için büyük bir yük haline geldiği finans çevrelerinde sıkça dile getiriliyor. Bu nedenle Türkiye ile ekonomik ilişkilerde çok daha titiz davranılmaktadır. Siyasal belirsizlik, savaş ve daha pek çok sorun, Türkiye'yi zor durumda bırakıyor.

Rahime HENDEN

70 sonrası, dünyada ve Türkiye'de sermayenin dönemesel krizleri de dahil, sürekli bir krize, yapısal bir krize girdiği görülmektedir. 1990 sonrası sosyalizm deneyimlerinin de çöktüğünü gözönüne alırsak, dünyada kapitalizm lehine güçlü ideolojik rüzgarların estiğini, ancak kapitalizmin krizinin de had safhaya vardığını görmekteyiz. Yapısal kriz; devrevi buhranlardan farklı olarak, basit bir biçimde pazardaki meta fazlalığı ya da genel anarşik üretimle, fabrikaların düzenli üretim karşılığının ortaya çıkardığı bir buhran değil; tüm bunları da bünyesinde bulunduran sermayenin bileşenlerinde bir artış, genel olarak karlılığın düşmesi ve birikim kanallarının tıkanmasında ifade bulan uzun süreli bir krizdir. Sermaye bu buhrandan çıkabilmesi için, öncelikle değişen sermaye miktarını düşürmek, dolayısıyla artı değer oranını arttırmak, bunun için de işçi ücretlerini düşürmek, ucuz hammade bul-

mak zorundadır. Bu uygulamayla yaratılan değerler, sabit sermaye kısmını ucuzlatacağı gibi, genişlemiş ölçekte yeniden üretim kanallarını açacaktır.

Bütün bunları gerçekleştirmek, üretim araç ve yöntemlerinde önemli bir değişim demektir. İşte sermaye iktidarları bu nedenle özelleştirme uygulamasına vazgeçilmez bir araç olarak başvurmak durumundadır.

Sermaye son yıllarda bunalımdan çıkabilmesi için esnek üretim, esnek istihdam ve esnek firma yönetimine de başvurmuştur. Konumuz özelleştirme olduğundan bu konuda yalnızca değinmek olalım. Dünya sermayesi bunları gerçekleştirebilmek için, oldukça pervasız yol alabilmektedir. Sosyalizm deneyimlerinin çökmesi, kapitalist devletlerin sosyal alandan el çekmesini kolaylaştırdı. Kapitalist devletlerin sosyal alandan el çek-

melerinin birinci nedeni, üretim araç ve yöntemlerindeki değişim olduğu kadar, devlet aygıtının bir baskı aracı olduğu gerçeğini bir kez daha hatırlamış olmasındandır.

Kapitalist Türkiye devletinin kamu mali olarak göstermeye çalıştığı KİT'ler hiç de kamu mali değil, devletin kapitalist işletmeleridir. Sermayenin cılız dönemlerinde kapitalizmin gelişmesini sağlamak için motor

şarması, ancak gelinen noktada bu yöntemin de krizin derinliğiyle

rolü oynayan kapitalist devlet, şimdi bunu bir yük olarak görmekte. Sermayenin artık yeterince tekelleştirmeye karşı olumsuz KİT'leri kamu mali olarak görmekten kaynaklanıyor. Türk burjuvazisi açısından KİT'leri özelleştirmenin başka bir nedeni de, bugüne dek devrevi buhranları atlatabilmesi bala-

şılması yönünde geçici bir rahatlama yaratacak olan özelleştirme, dünya sermaye gruplarının yönlendiricisi IMF ve Dünya Bankası'nın da Türkiye'ye bir dayatmalarıdır. Özelleştirme saldırısının başka bir nedeni de, devletin ekonomik alandaki varlığının KİT işçileriyle emek-sermaye karşıtlığı olarak karşı karşıya gelmeleri ve böylelikle devletin tarafsız olduğu yalanının gölgelenmesidir.

Yapısal krizi aşmak için üretim araç ve yöntemlerinde yapılacak değişiklik basit değildir. Bunu gerçekleştirebilmek için işçi emekçi cepheyi sendikasıyla, atomize etmek, örgütlülüğünden arındırmak gerekmektedir. Sınıfın varolan örgütlülüğünde direnmesi ve yeni talepler ileri sürerek, mücadeleye atılması engellenmelidir. Ser-

Sayın Cemşid Bender'in çalışmalarını, araştırmalarını dikkatle izliyorum. Şimdiye kadar çıkan tüm kitaplarını okudum. Cemşid Bender'değerli bir araştırmacıdır. Onun gibi bir araştırmacının Kürtler arasında çıkması sevindiricidir, onur vericidir. Cemşid Bender'in kitaplarında çok önemli bilgiler var. Kürt tarihinin karanlıkta kalan birçok yönü aydınlığa kavuşuyor. Özellikle Kürt coğrafyasında çıkan medeniyet ile ilgili tezleri, ileri sürdüğü savlar genellikle doğrulanıyor.

Kürtlerin başka bir yerden göç etmeyip, hep yaşadıkları bugünkü topraklar üzerinde yaşadıkları, tarih tezi bana daha mantıklı geliyor. Kürtlerin İskandinav'dan göç edip, bugünkü Kürt coğrafyasına geldikleri görüşü,

bence doğru değildir. Bu sav -Kürtlerle ilgili bu tarih tezi- biraz da Türk tarih tezi anlayışının etkisinde kalan bir savdır. Türk tarihçileri illa bir halkı bir yerden başka bir yere göç ettirirler. Onların tarih tezi hep halkların bir yerden başka bir yere göç etme savına dayanır. Kürtler Mezopotamya'da medeniyeti geliştirirken, İskandinya buzlari altında buzul çapını yapıyordu. İskandinya buzlari altında buradan Mezopotamya'ya göç eden bir halkın tarihsel bir olayına rastlanmaz.

İndo-Ewropa dil grubunun çıkış yerinin bugünkü Kürt coğrafyası olduğu, araştırmacılar tarafından doğrulanıyor. Bu konuda A.Wahab'ın çok önemli bir yazısı Nürjo gazetesinde çıktı. Bu yazı Kürtçe olduğu için belki fazla dikkat çekmemiştir. Fakat çok önemli bir yazıdır. Bu yazı Cemşid Bender'in savlarını -ileri sürdüğü tezleri- doğruluyor. Bu yazıyı yazan A.Wahab, Cemşid Bender'in kitaplarından habersizdi. Ben ona "bu görüşleri daha önce Cemşid Bender savdu. O bunları halen de savunuyor ve bu konuda çok önemli araştırmalar yapmış" dediğimde, A.Wahab hayret edip, "o zaman onun savunduğu görüşler doğrudur" demişti.

A. Wahab yazısında diyor ki; İndo-Ewropa dilinin kökü Anadolu'dan geliyor. Bu dil 9000 (dokuzbin) yıl önce Anadolu'da konuşulmuş. Hitit, Palati ve Lüvi dilleri de bunun birer kolu-durlar, fakat şimdi ölü dil haline gelmişler. Bu teoriyi Prof. Colin Renfrew "Archaeology and Language" adlı kitabında ileri sürüyor.

Bu dili konuşanlar, dünyanın ilk çiftçileridir. Bunlar, keçi besleyip buğday ekiyorlardı. Bunlardan bazıları İsa'dan önce 6500 yıllarında Yunanistan'a göç ettiler. Kendi kültürlerini ve keçilerini de birlikte götürdüler. Prof. Colin Renfrew'e göre üretim, tarım, ziraatçılık ile birlikte Anadolu'da doğmuş ve oradan ilkin Yunanistan'a, oradan da Avrupa'ya yayılmıştır. Prof. Colin'in teorisine göre, eski Hintlilerin Sanskrit dilinin çıkış yeri de Anadolu'dur ve Anadolu'nun en eski dilinden türemiştir. Bu da şu anlama geliyor ki, Kürt dili -Kürtçe- hem Farsça'dan, hem de Sanskritçe'den daha eski bir dildir. Kürtler, Farslardan ve Hindistanlılardan daha çok Anadolu'ya yakındırlar. İndo-Ewropa dil grubu da Kürtlerin yaşadığı coğrafyadan çıkmış, daha sonra da İran ve Hindistan'da yayılmıştır.

İndo-Ewropa dil grubunun Kürt coğrafyasından çıkıp geliştiği tezi, Nazilerin savunduğu tarih tezini de çürütüyor. Naziler "İndo-Ewropa dilinin sarı saçlı, mavi gözlü Aryanlar tarafından zorla dünyaya yayıldığı"ni savunuyorlardı. Bu tarih tezi günümüzde bazı tarihçiler tarafından çürütülmüştür.

Prof. Colin Renfrew'ın bu savlarına dayanılarak, şu rahatlıkla söylenebilir ki; Kürt dili dünyanın ilk dillerinden birisidir.

Şimdi domuzun evcilleştirilmesi konusuna gelmek istiyorum. Arkeologların araştırmasına göre 10.000 (Onbin) yıl önce ilk kez domuz bugünkü Kürt coğrafyasında evcilleştirilmiş. Hallan Cem'i de (bugünkü Kürt coğrafyasında) yapılan kazılarda domuzların kemikleri meydana çıkarılmış. Şimdiye kadar ilk evcil hayvanların koyun ve keçi olduğu ileri sürülüyordu. Onların evcilleştirilme tarihi ise 8-9 bin yıl önceydi. Fakat domuzların bulunan kemikleri, ilk evcilleştirilen hayvanın domuz olduğuna ortaya koyuyor. Bu evcilleştirme olayı da bugünkü Kürt coğrafyasında gerçekleşmiştir.

Arkeologların araştırmasına göre 10.000 (Onbin) yıl önce ilk kez domuz bugünkü Kürt coğrafyasında evcilleştirilmiş. Hallan Cem'i de (bugünkü Kürt coğrafyasında) yapılan kazılarda domuzların kemikleri meydana çıkarılmış. Şimdiye kadar ilk evcil hayvanların koyun ve keçi olduğu ileri sürülüyordu. Onların evcilleştirilme tarihi ise 8-9 bin yıl önceydi. Fakat domuzların bulunan kemikleri, ilk evcilleştirilen hayvanın domuz olduğuna ortaya koyuyor. Bu evcilleştirme olayı da bugünkü Kürt coğrafyasında gerçekleşmiştir.

Arkeologların araştırmasına göre 10.000 (Onbin) yıl önce ilk kez domuz bugünkü Kürt coğrafyasında evcilleştirilmiş. Hallan Cem'i de (bugünkü Kürt coğrafyasında) yapılan kazılarda domuzların kemikleri meydana çıkarılmış. Şimdiye kadar ilk evcil hayvanların koyun ve keçi olduğu ileri sürülüyordu. Onların evcilleştirilme tarihi ise 8-9 bin yıl önceydi. Fakat domuzların bulunan kemikleri, ilk evcilleştirilen hayvanın domuz olduğuna ortaya koyuyor. Bu evcilleştirme olayı da bugünkü Kürt coğrafyasında gerçekleşmiştir.

Arkeologların araştırmasına göre 10.000 (Onbin) yıl önce ilk kez domuz bugünkü Kürt coğrafyasında evcilleştirilmiş. Hallan Cem'i de (bugünkü Kürt coğrafyasında) yapılan kazılarda domuzların kemikleri meydana çıkarılmış. Şimdiye kadar ilk evcil hayvanların koyun ve keçi olduğu ileri sürülüyordu. Onların evcilleştirilme tarihi ise 8-9 bin yıl önceydi. Fakat domuzların bulunan kemikleri, ilk evcilleştirilen hayvanın domuz olduğuna ortaya koyuyor. Bu evcilleştirme olayı da bugünkü Kürt coğrafyasında gerçekleşmiştir.

Özelleştirme saldırısı

maye ancak bu yolla özelleştirmeyi sağlayabilir.

Dünyada benzerleri görülen özelleştirmelerin kapitalizmin yapısal krizleri için çözüm olmadığını, Japonya İtalya ve Fransa örneklerinde görülmüştür. Krizi aşmanın temel yolu kapitalist sistemin yıkılmasıdır.

Dünyada gelişen işçi eylemlerine bu açıdan bakmak gerekmektedir. Türkiye'de özelleştirme startımı verildiği tarih 24 Ocak 1980 kararlarıdır. Daha sonra ise 1990 sonrası 5 Nisan kararları adıyla anılacak olan ve işçi sınıfının önemli bir kesiminin sokaklara taşarak, protesto ettiği kararlarla iyice pervasızlaşmıştır. Bugün gelinen aşamada sermaye devleti özelleştirme saldırısında ciddi adımlarla epeyce yol almıştır. Özelleştirme saldırısına duyulan ilk tepkiler uzun soluklu bir mücadele olarak örgütlenmemiş, sınıf giderek atomize olmuştur. Sınıfın bağlı olduğu üç büyük konfederasyon da bu saldırıya sessiz kalarak, üyelerine ihanet etmiştir.

Fevzi Namli, Sovyet Dışişleri arşivindeki bazı belgeleri gazetemize değerlendirdi

SSCB, Şeyh Sait'e neden yardım etmedi

Osman AYTAZ

Kürtlerin Türk ve İngiliz yönetimlerinden "umudu" kesilince "Erzurum Komitesi" üyelerini toplayarak, yeni duruma göre siyasi bir tutum almak istiyor. Burada iki temel karar var. Birincisi, bağımsız bir Kürdistan'ın kurulması için Sovyetlerle ilişki kurulması; askeri, siyasi ve ekonomik yardım alınması. İkincisi, Güney Kürdistan'daki Şeyh Mahmut Berzenci hükümetinin desteklenmesi.

Doktora tezi çalışması için Sovyet Dışişleri arşivindeki bazı belgeleri inceleyen Fevzi Namli, 1925 Kürt Ayaklanması'na giden sürecin önemli bir döneminde işte böyle özetliyor. 8 Mart 1923 günü alınan "Türklerle karşı Kürt ayrılıkçılara destek vermeyin. Aynı şekilde Kürtlere karşı Türk emperyalistlerine de yardım vermeyin. Biz, İngilizlere karşı Kürtlerin mücadelesini destekliyoruz" biçimindeki karar, ilgili tüm diplomatlarca bilinmesine rağmen, durumun Kürtlere açıkça söylenmediğini belirten Namli, Sovyetlerin tutumuna neden olabilecek bazı gelişmeleri onların belgelerine dayanarak aktarmaya çalışıyor.

Namli, Sovyet Dışişleri arşivindeki bazı belgeler ışığında Şeyh Sait Ayaklanması öncesinde Kürtlerin Sovyetlerle ilişkileri ve bağlantılı bazı gelişmeler hakkında sorularımızı yanıtladı.

● **Sayın Fevzi Namli, 6 Ocak 1997 günü Stockholm'da İsveç Kürt Yazarlar Derneği tarafından düzenlenen ilgili seminerinizde de belirttiğiniz gibi, Şeyh Sait Ayaklanması'nın hazırlık sürecinde Sovyetler Birliği ile kurulan ilişkilerle ilgili olarak Sovyet Dışişleri arşivinde bazı belgeler bulunuyor. Teziniz de bu konu üzerine. Bu belgelerde öyle bazı bilgiler var ki, bunlar konuya ilişkin olarak şimdiye kadar varolan bazı değerlendirmeleri belli bazı yönleriyle değiştirebilirler. Örneğin, Türkiye'de belli bir görüş vardı. Buna göre, Sovyetlerin 1925'teki Şeyh Sait Ayaklanması'ndan güya yeterince bilgisi yokmuş, Türk komünistleri yanlış bilgi vermişler, onları kandırılmışlar vs. Ulaştığımız belgelerden görüyoruz ki gerçek böyle değil, Ruslarla Kürtlerin çok yakın ilişkileri olmuş ve Şeyh Sait Ayaklanması'ndan önce önemli roller oynayan "Erzurum Komitesi" adındaki bir Kürt örgütü çeşitli girişimlerde bulunmuş. Bu açıdan sözü edilen ilişkilerin kapsamı belli yönleriyle yeni bir bilgidir. İster seniz bu örgütten başlayalım. Bu nasıl bir örgütü ve Sovyetlerle ilişkileri nasıl başladı?**

Namli: Bu örgütün adı Rus arşivlerindeki belgeler göre "Komiteya Erzurum-Serxwebuna Kurdistanê" dir. Bunun kökeni Kürdistan Teali Cemiyeti'ne (KTC) dayanıyor ki bu örgütün bazı üyeleri KTC'nin de üyesidirler. Bilindiği gibi KTC Kürt aydınları ve diğer ileri gelenleri tarafından, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılış döneminde 1918 yılı sonlarına doğru kurulmuş. KTC, devlette üst görevlerde bulunmuş Kürt bürokrat, aydın, ileri gelen ve Kürt aşiret alaylarının komutanları gibi kesimleri, yani kısacası Kürt toplumunun hemen hemen tüm kesimlerinden insanların bünyesinde toplandı. Öyle görünüyor ki o dönem Kürtler sürece hazırlıklı olarak girmek istiyorlar.

Osmanlıyı yeniliğe uğratan devletler, bölüşümü nasıl yapacaklarını tartışmaya başladıklarında, Kürt ve Ermeni sorunları da öne çıkıyor. İngiltere ile Fransa arasında Osmanlı topraklarının bölüşümü konusunda sorun var ve bu sorun İngiltere'nin Mezopotamya ve Filistin'in tamamıyla kendi kontrolünde olması konusunda Fransa'yı ikna etmesiyle, belli bir çözüme gidiyor. Sevr'e böyle gidiyor. 1920'de yeni çıkan politik duruma karşı KTC'nin tutum almış gündeme geliyor. Yeni durum KTC'nin üç gruba ayrılmasına neden oluyor. Aralarında Seyid Abdulkadir ve Bedirhanilerden bazı şahısların da bulunduğu "otonomik" grup, ki otonomi verilmesi şartıyla Kemalist hareketi destekleme yanlısı, aralarında Dr. Şükrü Mehmet Bey ve Mevlanzade Rifat Bey'in de bulunduğu "bağımsızlıkçı" grup ve "Komiteya Erzurumê"nin çevresinde bulunan üçüncü grup Komiteya Erzurumê, tarafsız kalma yanlısı ve beklemek istiyor. Bu komitenin başkanı Miralay Cibranlı Halit Bey'dir ve üyeleri arasında, Hüseyin Paşa, Van mebusu Hasan Bey, Selim Bey, İsmail Hakkı Bey ve kaptan Ali Awer Bey de bulunuyor.

● **Komitenin tam ne zaman kurulduğu biliniyor mu?**

Namli: Tam bilemiyorum, fakat sanıyorum Türklerin yabancı devletlere karşı savaşa başlamalarına tekabül edi-

yor. Kesin bir tarih bilmiyorum. Kurdolog Hasretyan'a göre 1920'de kurulmuş.

● **Gelelim komitenin Sovyetler ile ilişkilerinin nasıl başladığına.**

Namli: İlişkiler öncesi bir süreç var, 1920-1923 dönemi. Sevr anlaşması imzalanıyor. Sonra Kemalist hareket ortaya çıkıyor. Bir çok kesimin desteğini alıyor. Hatta KTC'nin otonomici kesimi -ki "İstanbul Komitesi" olarak da adlandırılıyor- de ilk başlarda Kemalistleri destekliyordu. Sevr'den sonra Ankara'da kurulan hükümet, Sevr kararlarının tekrar gözden geçirilmesi için girişimlerde bulunuyor. Fransa ve İtalya Türklerin bu tutumuna yakınlık gösteriyorlar. Türkler Fransızlarla yoğun ilişkiler kurmadan önce, 1921'de Sovyetlerle bir anlaşma imzalıyorlar. Bundan Fransa ve İngiltere rahatsız oluyor. İngiltere ayrıca Fransa'nın bölgede güç kazanmasını istemiyor. İngiltere'nin amacı, bölgede bir imparatorluk kurmaktı. Bunun gerçekleşmesi için Fransa ve İtalya ile anlaşması gerekir. Fakat bunlar kabul etmiyorlar. Türkler, Fransızlar ve İtalyanlarla anlaşmalarında İngiltere'nin elinde tek bir olanak kalıyor, Yunanistan ile anlaşmak istiyor. Fakat Türklerin Sovyetlerle daha yoğun ilişkiler kurma olasılığı, İngiltere'yi Yunanistan'a yardım yapmaktan caydırıyor. Türkler Yunanlıları yeniliğe uğrattı. İngilizler artık Türkiye anlaşmaktan başka bir yol olmadığını görüyor. İşte Londra Konferansı bu ortamda düzenleniyor.

Şubat-Mart 1921'de düzenlenen Londra Konferansı başarısızlığa uğrayınca, İngilizler Türklerle ikili ilişkiler kurmak istiyor. Lord Kurzon başkanlığındaki İngiliz heyeti boğazlardaki denetim karşılığında bazı topraklardan çekilebileceklerini belirtiyor. Türkler de buna hazır. Lozan'a buradan gidiyor. Lozan başlanmadan önce Türkler ile İngilizler şu temel noktalarda anlaşmış durumdadır; Birincisi, tarafsız bölge adı altında boğazlar İngiltere'nin denetiminde olacak. Sovyetler bundan rahat-

Sovyet Planı; diğer devletlerin kendilerini yönelik saldırılarda komşularını bunun dışında tutmaktır. Türkiye, İran, Afganistan için güdülen politikada da karşılarına almama, Kürt ayaklanmasına ilgisiz kalıp Türkiye'yi tarafsızlaştırma ve saldırı güçlerini karşı komşularını teşvik etmek oluncu; Kürt temsilcileriyle yapılan anlaşmaları uygulanmayarak geleceğe ertelenir. Zaman Kürtlerin aleyhine kullanılmış olmakla kalmıyor, seyirci kalınarak katliama yardımcı olunur.

sız. Türkler bunu kabul ediyor. İkincisi, Musul'un İngilizlere bırakılmasına Türkler razı oluyor. Zaten 1918'den sonra Türkler Güney Kürdistan'da askerlerini çekip Kafkasya sınırına kaydırıyorlar. Herkesin, bu arada Sovyetlerin malumuydu ki Türkler ile İngilizler anlaşıyorlar. Lozan Konferansı'nın gündemine getirilen tartışma önerileri Türklerin de hesabına geliyordu. Çünkü Sevr Anlaşması'nın kararları geçersiz kılıyordu, Yunanlılara karşı Türklerin zaferi kabul ediliyordu, Trakya geri alınıyordu. Lozan Konferansı bu zemin üzerinde oturularına başlıyor. İlk oturumdan sonra İngilizler ve Türklerin kendi istemleri konusunda başarılı oldukları ortaya çıkıyor. Bu konferans döneminde veya öncesinde Erzurum'daki komite, nereden bilgi aldığı bilemiyoruz, ama hissediyor ki ne Türkler ne de İngilizler Kürtlere ulusal haklarını veremiyorlar.

● **Yani o dönemde komite aktif görünüyor.**

Namli: Evet, görünüyor ki aktif. Erzurum Komitesi üyelerini toplayarak yeni duruma göre siyasi bir tutum almak istiyor. Burada iki temel karar var. Birincisi, bağımsız bir Kürdistan'ın kurulması için Sovyetlerle ilişki kurulması; askeri, siyasi ve ekonomik yardım alınması. İkincisi, Güney Kürdistan'daki Şeyh Mahmut Berzenci hükümetinin desteklenmesi.

Dikkat çekici bir şey var ki, özellikle Lozan Konferansı'nın başlamasıyla Kürtler Sovyetlerle de ilişki kurmak istiyorlar. Çünkü Sovyetlerin de bu dönemde Türklerle karşı tutumu değişiyor. Dönemin Sovyet Büyükelçisi Aralov anılarında, Türklerin Lozan Konferansı öncesinde İngilizlerle olan ilişkilerini kendilerinden gizlediklerini, M.Kemal ile görüşmelerinde konunun sürekli kapatılmak istendiğini belirtiyor. Bir defasında Ankara'da görüştiklerinde M.Kemal, İngiltere'nin kendileriyle barış görüşmelerine gelebileceklerine, inanca-

Ulusal ayaklanmanın örgütleyicilerinden Bitlisli Kemal Fevzi

dığını belirtiyor. Sovyetler Birliği, Türkiye ve İngiltere arasındaki politik görüşmelerden haberdardı.

● **Hangi döneme rastlıyor bu?**

Namli: Aralık 1922. Kürtler biraraya geliyorlar, karar alıyorlar. Hatta kararların Ankara'ya götürülüp, sunulması da tartışılıyor. Fakat Türk istibaratının durumu farkedebileceği düşünülerek, bundan vazgeçiliyor ve kararların Sovyet Erzurum Konsolosluğu'na verilmesi kabul ediliyor. Alınan kararları, komitenin başkanı Cibranlı Halit Bey bir mektubuyla birlikte Erzurum Konsolosu Pavlovski'ye veriyor. Halit Bey, mektubunda İngilizlere duyulan sempatinin artırılması için iyi bir zemine ihtiyaç duyulduğunu, bunun için de karar ve şartlarını iletiklerini vurguluyor. Karşılığında bazı topraklardan çekilebileceklerini belirtiyor. Türkler de buna hazır. Lozan'a buradan gidiyor. Lozan başlanmadan önce Türkler ile İngilizler şu temel noktalarda anlaşmış durumdadır; Birincisi, tarafsız bölge adı altında boğazlar İngiltere'nin denetiminde olacak. Sovyetler bundan rahat-

tanınmış Kürt ileri gelenlerinden oluşan bir komiteyi oluşturuyor. Bu görüşmelerde tartışılan sorunlardan birine örnek olarak 23.1923'te Ankara'da yapılan bir görüşme Yusuf Ziya, Sovyet diplomatına şu koşulları iletiyor ve bazı sorular soruyor;

➤ Kürdistan bolşevik sistemi kabul edemez.

➤ Kürdistan Sovyet Rusya federasyonuna dahil olamaz.

➤ Rusya bu şartlarda Kürdistan'a yardım edebilir mi?

➤ Eğer bir İran Kürdistanı'nda çalışmalar sürdürürsek buna Rusya razı olabilir mi?

➤ Eğer Türkiye ve İran Kürdistan'a saldırırlarsa, Rusya'nın tutumu ne olacak?

➤ Kürdistan'a yardım için Rusya'nın şartları nelerdir?

➤ Sovyetlerin resmi tutumu ne zaman belli oluyor?

Namli: Erzurum Komitesi'nin kararlarını ve Sovyet diplomatlarının ilgili raporlarını inceledikten sonra, Sovyet hükümeti 8 Mart 1923 günü Kürtlerle ilgili şu kararı alıyor; "Türklerle karşı Kürt ayrılıkçılara destek vermeyin. Aynı şekilde Kürtlere karşı Türk emperyalistlerine de yardım vermeyin. Biz, İngilizlere karşı Kürtlerin mücadelesini destekliyoruz." karar bu. Fakat buna rağmen Kürtlerle görüşmelerinde, özellikle Pavlovski bu kararlardan habersiz davranıyor. Kürtlere diplomatik cevaplar veriyorlar. Görüşmelerde Kürtler hep bunu soruyor.

Hatta Yusuf Ziya ile görüşmelerinde Sovyet diplomatları o dönemde yapılacak TBMM seçimlerinde yeniden aday olabileceğini Yusuf Ziya'ya İstanbul'da ödenmek üzere 50 bin lira seçim yardımını sözünü veriyorlar. Fakat Yusuf Ziya İstanbul'a gidiyor, yardımı alamıyor. Orada kendisine deniliyor ki Tiflis'te bir yardım verilecek. Tiflis'e gidiyor. Tiflis'teki Sovyet konsolosunu görüyor, fakat adamın haberi yok yardımından. Yusuf Ziya, istihbaratı farketmesin diye fazla kalamıyor ve Erzurum'a dönüyor. Mayıs 1923'te Yusuf Ziya Erzurum konsolosu Pavlovski ile görüşmek istiyor, fakat kabul edilmiyor. Halit Bey konsolosa mektup göndererek, Yusuf Ziya'nın Kürt ve kendilerinin de ona güvenlerinin olduğunu belirtince, görüşme kabul ediliyor. Yusuf Ziya konsolosa, Ankara'da verilen yardım sözünü anlatıyor. Anlaşmaya göre 50 bin lira ve birkaç bin tüfek verilecekti. İkinci

Sovyet yöneticileriyle görüşmeyi yapan Yusuf Ziya Bey.

Ankara elçiliğinde çalışan Şahovski de, Kürtlerle ayrıntılı bir rapor hazırlıyor. Son yüzyılın, özellikle de 1920'den sonra Kuzey Kürdistan'daki politik durum üzerinde geniş duruyor. Bununla bağlantılı olarak tanıdığı ve Sovyetlerin de ilişki kurmaları gerektiği bazı Kürt ileri gelenlerinin adlarını veriyor. Bunlar hakkında bilgi veriyor. Şahovski raporunda Kürtlerle neden ilişki kurulması gerektiğini şöyle ifade ediyor: "Bu durumda Sovyet Rusya normal olmayan bir pozisyona girmiş. Türkiye ile birlikte Kürtlere saldırma ihtimallerini tamamen bir tarafa bırakmalıyız... Bana göre 1921'de imzalanan anlaşma hükümsüzdür. ... Böyle olursa Kürtler nezdindeki prestijimizi kaybederiz ve onları kendimizden uzaklaştırırız. ... Kürtleri İngilizlerin kucağına atarız, bu da çıkarlarımız için iyi değil."

Sovyet Rusya'nın Ankara'daki diplomatları KTC'nin İstanbul Komitesi kanadının temsilcisi olan Bitlis Milletvekili Yusuf Ziya ile 27 Şubat 1923'te başlayan siyasi ilişkiler kuruyorlar. Görüşmeler sürüyor. Belgelerden anlaşılıyor ki Ankara'daki Sovyet diplomatları ile Yusuf Ziya arasında Kürt ulusal hareketi hakkında en az beş kez görüşme gerçekleşiyor. Bu görüşmelerde tartışılan sorunlardan birine örnek olarak 23.1923'te Ankara'da yapılan bir görüşme Yusuf Ziya, Sovyet diplomatına şu koşulları iletiyor ve bazı sorular soruyor;

➤ Kürdistan bolşevik sistemi kabul edemez.

➤ Kürdistan Sovyet Rusya federasyonuna dahil olamaz.

➤ Rusya bu şartlarda Kürdistan'a yardım edebilir mi?

➤ Eğer bir İran Kürdistanı'nda çalışmalar sürdürürsek buna Rusya razı olabilir mi?

➤ Eğer Türkiye ve İran Kürdistan'a saldırırlarsa, Rusya'nın tutumu ne olacak?

➤ Kürdistan'a yardım için Rusya'nın şartları nelerdir?

➤ Sovyetlerin resmi tutumu ne zaman belli oluyor?

Namli: Erzurum Komitesi'nin kararlarını ve Sovyet diplomatlarının ilgili raporlarını inceledikten sonra, Sovyet hükümeti 8 Mart 1923 günü Kürtlerle ilgili şu kararı alıyor; "Türklerle karşı Kürt ayrılıkçılara destek vermeyin. Aynı şekilde Kürtlere karşı Türk emperyalistlerine de yardım vermeyin. Biz, İngilizlere karşı Kürtlerin mücadelesini destekliyoruz." karar bu. Fakat buna rağmen Kürtlerle görüşmelerinde, özellikle Pavlovski bu kararlardan habersiz davranıyor. Kürtlere diplomatik cevaplar veriyorlar. Görüşmelerde Kürtler hep bunu soruyor.

Hatta Yusuf Ziya ile görüşmelerinde Sovyet diplomatları o dönemde yapılacak TBMM seçimlerinde yeniden aday olabileceğini Yusuf Ziya'ya İstanbul'da ödenmek üzere 50 bin lira seçim yardımını sözünü veriyorlar. Fakat Yusuf Ziya İstanbul'a gidiyor, yardımı alamıyor. Orada kendisine deniliyor ki Tiflis'te bir yardım verilecek. Tiflis'e gidiyor. Tiflis'teki Sovyet konsolosunu görüyor, fakat adamın haberi yok yardımından. Yusuf Ziya, istihbaratı farketmesin diye fazla kalamıyor ve Erzurum'a dönüyor. Mayıs 1923'te Yusuf Ziya Erzurum konsolosu Pavlovski ile görüşmek istiyor, fakat kabul edilmiyor. Halit Bey konsolosa mektup göndererek, Yusuf Ziya'nın Kürt ve kendilerinin de ona güvenlerinin olduğunu belirtince, görüşme kabul ediliyor. Yusuf Ziya konsolosa, Ankara'da verilen yardım sözünü anlatıyor. Anlaşmaya göre 50 bin lira ve birkaç bin tüfek verilecekti. İkinci

defa geldiklerinde, Yusuf Ziya ortaya çıkan sorunun kişisel olmadığını, Kürt hareketine, tüm Kürtlere haksızlık yapıldığını, bunun ilkesizlik olduğunu söyleyerek durumun Sovyet hükümetine ulaştırılmasını istiyor. Aynı görüşmede Yusuf Ziya, konsolosa iki komitenin birleştiğini ve Sovyetlerle olan ilişkilerini de Halit Bey'e devrettiğini söylüyor. Pavlovski'ye İstanbul Komitesi ve Erzurum Komitesi'nin "Komiteya Merkezi ya Kurdistanê" adı altında birleştiklerini söyleyerek, bunun Sovyet hükümetine bildirilmesini istiyorlar. Yardım sözü meselesinde konsolos inanmıyor ve ikircimlidir. Hatta Yusuf Ziya'nın Türk devletinin ajantı olabileceğini bile

düşünüyor. Her ne kadar Halit Bey'e güvense de yine de kendi elçisine bir telgraf çekiyor. Durumu soruyor. Verilen cevapta, söz verildiği doğrulanıyor.

● **Erzurum Komitesi'nin önerileri dahil iletilen görüş ve önerilere Sovyetlerin resmi bir cevabı oluyor mu?**

Namli: Halit Bey kendisinin mektubuna ve komitenin önerilerine cevap alamadığı için ilişkilerini konsolosluktan kesiyor.

● **Erzurum Komitesi'nin Sovyetlerle ilişkisi 1922 sonlarında başlıyor. Türkler ve İngilizlerden umut kesilince Sovyetlere yönelme var. Komitenin Sovyetlerle ilişki kurarak istediği dönemde, diğer Kürt kesimleriyle ilişkileri nasıldı? Hem İstanbul'daki KTC ile, hem de Güney Kürdistan'dakilerle. Daha önceden mi ilişki vardı, yoksa aynı dönemde mi başlıyor; aralarında bir koordinasyon var mı, yok mu?**

Namli: Ulaştığımız kaynaklara göre, Erzurum'daki komite kendi başına Sovyet Rusya ile ilişki kurmak istiyor. Yalnız şöyle bir şey var; Yusuf Ziya, Ankara'da bir Sovyet yetkilisi ile görüşmesinde İstanbul'da Erzurum Komitesi temsilcisi ile de görüşüğünü belirtiyor. Yine yukarıda belirtildiği gibi Erzurum'da Yusuf Ziya ve Halit Bey'in birlikte Erzurum konsolosluğuna gitmeleri ve her iki komitenin birleşmeleri var. Daha önce de bazı ilişkileri olabilir, fakat düzenli değildir.

● **Sizce Sovyetleri 8 Mart 1923 tarihinde Kürtlere yardım etmeye kararını almaya götüren nedenler nedir? Önce tam açık olmasa da bir ilgi vardı. O arada ne oldu da bir tutum değişikliği veya netleşmesi yaşandı?**

Namli: Lozan görüşmelerinde Türklerin İngilizlerle anlaşmaları kesinleşince, Sovyetler de Türkiye'yi tamamen karşısına almak istemedi. Onlar Kürtlerin Türkiye sınırları içerisinde otonomiye kavuşmalarını istiyorlardı. Türkiye ile de ilişkilerini güçlendirmek istiyorlardı. Ruslar, İngilizlerin Musul'da güç sahibi olmalarını istemiyorlardı. Onların bir politikaları da Türkiye'den Afganistan'a kadar tarafsız bir

şerit yaratmaktı. Ruslar İngilizlerin hesabını yapıyordu. İngilizler Arap bölgesine yerleşmişlerdi, Hindistan onların denetimindeydi ve Sovyetlere yönelmek istiyordu. Bu nedenle Sovyetler, Türkiye ve İran ile ilişkilerinin tümüden bozulmasını istemiyordu.

● **Erzurum'da ilişkilerin kesilmesinden sonra Kürtlerin Sovyetlerle başka görüşmeleri oluyor mu?**

Namli: Evet, 1924 yılında. 1924 yılında Sovyet temsilcisi tekrar Yusuf Ziya ile biraraya geliyor. Burada denilebilir ki Yusuf Ziya, "Komiteya Merkezi ya Kurdistanê"nin programını Sovyetlere sunuyor. Bu görüşmede Sovyetlerden siyasi, ekonomik ve askeri yardım istiyor. Fakat Sovyetler ilgi göstermiyor.

● **Yusuf Ziya'ya cevapları neydi?**

Namli: Yusuf Ziya'ya, "bir Kürt devletini kurma olanakları yoksa tutumunuz ne olacak?" diye soruluyor. Yusuf Ziya da, "eğer böyle ise daha uygun bir zaman bekleyebiliriz" diyor ve ekliyor; "İçinde bulunduğumuz bu dönemde Türkiye rahat durmuyor, biz dursak bile bakarsınız Türkiye provakasyonlara girişebilir ve Kürtler haksızlık yakalanamazlar." Böyle de oluyor. Şemdinli'deki bir olay bahane edilerek, Kürt ileri gelenleri, bu arada Yusuf Ziya, Öndan sonra Halit Bey ve Kemal Fevzi yakalanıyor. Bu işleri örgütleyen kadrolar bir bir tutuklanıyor. Bunlar ayaklanmaya hazırlık sürecinde oluyor.

● **Dönemin Sovyet Dışişleri Bakanı Çiçerin'in de bir mektubu var, konuya ilişkin. Çiçerin'in mektubu kimeydi?**

Namli: Resmi bir mektup idi ve Sovyet diplomatlarına yazılmıştı. 1924 yılında Çiçerin'in ilgili diplomatlara gönderdiği mektupta şöyle deniliyor; "Biz her şeyi hesaplıyor ve inanıyoruz ki, Kürt sorunu konusunda savunmada olmalıyız ve Kürt liderlerinin de başkaldırmaları için çalışmalıyız. Ayrıca onlara tavsiye etmeliyiz ki, uygun uluslararası koşullarda istemlerini gerçekleştirmek için güç toplanmalar ve İngilizlerin etkilerinden kendilerini kurtarmaları. Yine tahmin ediyoruz ki bağımsız bir Kürdistan'ın kurulması, ileride çıkabilecek uluslararası çelişki ve karışıklıklar sonucunda olanaklı olabilir. Bu koşullarda Kürt sorunu çözümlerimiz açısından güncel değil."

● **Şeyh Sait Ayaklanması Sovyetler tarafından nasıl değerlendirildi?**

Namli: Resmi devlet görüşü, ayaklanmaya karşı Türkiye yanlısı bir tutumdur. Esas mantık, kendi devlet çıkarlarıdır. Kürtlerle ilişkileri de bu çerçevede olmuş. Çünkü o dönem Sovyetler Türkiye ile 1921'de imzaladığı anlaşmayı genişletip iki devlet arasında saldırmazlık anlaşması yapmak istiyor. Dönemin Sovyet elçisi, İsmet İnönü ile görüşürken yeni talebini iletiyor. Öneri şu; Eğer üçüncü bir devlet bir tarafa saldırırsa, ikincisi o üçüncü devlete yardım etmeyecektir. Rusların planı, komşu devletleri olası saldırıdan dışında tutmaktır. İran ve Afganistan'da da aynı öneri götürülüyor. İsmet İnönü Sovyet önerisini kabul ediyor, fakat görüşmeler 1925 başlarına kadar sürmücemede kalıyor. Şeyh Sait Ayaklanması döneminde Sovyetler ve Türkiye arasında saldırmazlık anlaşması için görüşmeler devam ediyordu. Bu nedenle de Sovyetler Türkiye'yi karşısına almak istemiyor, hatta resmi olarak Türkiye'yi destekliyor.

Erzurum Komitesi'nin karar ve şartları

- 1- Kürdistan Türkiye'de Erzurum, Van, Musul, Bitlis, Diyarbakır, Elazığ ve Suriye vilayetini batısından; İran'da Kermanshah, Sine, Sakız, Mehabad, Ürmüye ve Selmas'tan oluşuyor.
- 2- Bu vilayetlerde bağımsız bir Kürdistan kurulacak.
- 3- Kürt hükümeti siyasi, idari, iktisadi ve askeri alanlarda tamamen bağımsız olacak. Aynı zamanda, Kürt hükümeti Sovyet devletinin himayesini kabul edecektir.
- 4- Rusya'nın himayesi şu koşullar çerçevesinde olacak; petrol, maden ve Kürdistan dağlarının diğer zenginliklerinin kullanılması; tren ve diğer araç yollarının inşa edilmesi; askeri ve teknik elemanların yetiştirilmesi.
- 5- Kürt hükümeti ve Kürt liderleri Rusya hükümetinin prensiplerine ve komünist düşüncelerin yayılmasına karşı çıkmayacaklar.
- 6- Üçüncü maddede belirtildiği gibi, Kürt hükümeti Rusya'nın himayesini kabul ediyor. Fakat buna karşılık Rusya hükümeti, bir Kürt hükümetinin kurulması için siyasi ve ekonomik alanlarda yardım etmelidir. Eğer Kürt liderleri gerek görürlerse, Rusya hükümeti borç para vermeli ve askeri birliklerin hazırlanması için yardımcı olmalıdır.
- 7- Herde kurulacak Kürdistan hükümeti, idari düzenini kendisi inşa etmeli ve kendi başına siyasi iktidarı yürütmeli. Rusya hükümeti siyasi, iktisadi, idari ve askeri alanlarda Kürt hükümetinin hareket serbestisine müdahale etmemelidir.
- 8- Eğer Kürt önderleri, Kürt hükümetinin kurulması için zorunlu olarak Rusya'ya geçerse, Kürtlerin amaçlarına ulaşmaları ve serbest hareket etmeleri için Rusya hükümetinin yardım etmesi gerekir.
- 9- Eğer birinci maddede belirtilen bölgelerin tümü Kürt hükümetinin eline geçmezse, o durumda Kürt örgütü Rusya'nın yardımıyla, geri kalan bölgelerin de bağımsız Kürdistan'a katılmaları için çalışacak.
- 10- Eğer Rusya hükümeti yukarıda belirtilen 9 maddede temelinde bir Kürt hükümetinin kurulmasını kabul ederse, Kürt önderleri de bu çerçevede aktif hareket etmeye hazırdırlar.

İsveç Sol Parti Genel Sekreteri Lars OHLY, gazetemize partisi ve dünya sosyalizminin sorunlarına ilişkin düşüncelerini anlattı

'Bir partinin işleyişi, kurmak istediği toplumun aynasıdır'

Yeni sosyalizmi amaçlıyorsunuz ama, bunun nasıl gerçekleşeceğine hala cevap bulmuş değilsiniz. Bunu biraz daha açar mısınız?

Kapitalistlerin bu politikalarına karşı çeşitli biçimlerde kendisini ifade eden uluslararası bir hareket var. Sosyalistler kapitalizme karşı tek başına değil, Çevrecilerden, anarşistlerden, feministlerden sosyalistlere kadar geniş bir yelpazeyi oluşturan anti-kapitalist bir halk hareketi var. Bugün önemli olan bu hareketi anti-kapitalist bir cepheye birleştirebilmektir.

Fakat, kapitalizmden sosyalizme nasıl geçileceği konusunda hazır bir reçetemiz yok. Şu anda yeni liberalizme karşı bir nevi savunma pozisyonundayız.

Bildiğimiz gibi kapitalizmin değişik ülkelerde değişik siyasal biçimleri söz konusu. Kapitalizm Şili'de faşizm biçiminde kendisini ifade ediyordu. Geniş burjuva demokratik hakların olduğu İsveç'te çok daha demokratik bir biçim var. Faşist bir diktatörlüğe yönetilen kapitalist bir ülkede burjuva demokratik bir ülke olan İsveç arasında çok büyük farklılıklar var. Dolayısıyla sosyalizm mücadelesi ile sosyalizme geçiş biçimleri ülkeden ülkeye farklı olacaktır.

İsveç'te çalışan kesimlerin %90'ının örgütlü olduğu güçlü bir işçi sendikacılığı var. Bu durum işçi ve emekçilerin daha fazla sömürülmesini önler. Ayrıca, İsveç'te demokratik koşulların yaratılmasında işçi sendikalarının belirleyici bir güç denmiştir.

Son yıllarda açıkça tanık olmaktayız ki kapitalistler zorlu mücadelelerle kazandıkları haklarını bir çoğunu ortadan kaldırma çabası içinde. Yeni sürekli bir mücadele söz konusu sınıflar arasında. Biz sosyalistler savunma mücadelesi verirken sermaye kesimleri saldırı konumundadır.

Sonuç olarak, "İsveç'te sosyalist topluma geçiş sürecinde nasıl bir yol izlenecek?" sorusu şu anda bana oldukça yüzeysel ve sıg geliyor. Çünkü, o süreçten daha çok uzak olduğumuzu görülebiliyoruz. Şimdi yeni liberalizmin toplumda tamamen egemen duruma gelmesini nasıl engelleyeceğimiz ve kapitalizme yeniden saldırabilmenin koşullarını nasıl yaratabileceğimizi tartışıyoruz. Sınıf mücadelesinde zor olan dönem mücadelelerin yukarıda anlattığım dönemidir.

Biraz önce sorduğum gibi partinin sosyalizmin kurulabilmesini kapitalizmin tasfiyesi konusuna bağlıyor. Buraya kadar diyebiliriz ki, ancak bu belirlemeden bir kaç paragraf sonra "çok partili parlamenter sistemi savunduğunuzu" yazıyorsunuz. Her kapitalist ülkede olduğu gibi İsveç'te de kapitalizmi savunan partiler mevcut. Bu partilerin iktidara gelme şansları var olduğu müddetçe kapitalizm nasıl tasfiye edilecek?

Kolay değil tabii ki. Daha önce bizim komünist partinin programında şöyle yazılıydı: "Sosyalizme geçiş kesindir, geriye dönüş imkansızdır." Fakat durum hiç de bizim yazdığımız gibi çıkmadı. Toplumsal gelişmeler gösterdi ki, kesin sonuçlar üzerinde program yapmak doğru değildir.

Tüm toplumsal yapılmalar sürekli bir değişim ve gelişim içindedir. Eğer İsveç'te halk sosyalist bir topluma geçişin koşullarını yaratabilirse aynı halkın her an bizi seçime iktidardan indirmeye de mümkündür. Ve iktidara gelen burjuva bir hükümet sosyalist bir toplum için aldığımız tüm kararları ve yasaları yürürlükten kaldıracaktır. Yıllardır uğruna mücadele edilip kazanılan sosyal ve siyasal hakların hegin biraz daha kısıtlanıyor. Yu-

karı da söylediğim gibi sermaye kesimleri saldırı pozisyonundadırlar.

Kazandıkları hakları savunmaya kitleleri her an hazır tutmak gerekir. Sosyalist bir partinin baştaki görevi ve hedefi kitlelere ulaşmak olmalıdır. Bizim ve dışımızdaki sosyalist güçlerin yapması gereken sosyalist ideali emekçi kesimlere götürmek, onlara kavratmaktır.

Anladığım kadarıyla sosyalistlerin iktidarında burjuva partiler yasaklanmayacaktır, her ideolojiden partiler faaliyetlerini serbestçe sürdürebilirler, öyle mi? Doğrudur. Şunu hatırlatmakta yarar var sanırım. 1. Dünya Savaşı sonrası İsveç toplumunun demokratikleşme sürecinde yasalar çok az olmuştur. 2. Dünya Savaşı döneminde İsveç hükümetinin Nazi Almanyası ile ticari ilişkileri nedeniyle anti-faşist güçlerle, özel olarak da partimiz ve diğer komünistlere yönelik baskılar olmuş, kadroları tutulmuş, gazeteleri yasaklanmıştır. Kısacası komünistlere yönelik devletin baskıları söz konusu olmuştur.

İktidara geldiğimizde, nasıl ki bize yönelik baskıcı ve yasaklayıcı yöntemleri doğru görmüyorsak, aynı yöntemleri burjuva partilerine uygulamak da doğru değildir. Sana karar olan güçleri yasaklamak, politik mücadelede yasaklama yöntemini doğru görmek anlamına gelir ki, aynı yasaklar sana yönelik olduğu zaman da savunma hakkın olmaz. Bize göre her türlü politik mücadele açık olmalıdır. Doğru olan da budur. Faşizme, ırkçılığa karşı mücadele de açık yapılmalıdır ve şiddetle kaçınılmazdır. Bugün İsveç'in en gerici partisi bile sağın ortasında bir yerde duruyor. Halbu ki, 1920-30'lu yıllarda burjuva demokrasisine bile karşıydılar. Bu partilerin bu duruma gelmesini nedeni elbette ki ülkemizdeki işçi ve emekçilerin örgütlü ve tutarlı bir demokrasi mücadelesi veremeleri sonucu mümkün olmuştur.

Öyle bir dönem gelir ki bazı aşırı gruplar terör yöntemi ile kendi düşüncelerini zorla insanlara empoze etmeye çalışabilirler. Bu gruplara karşı bile demokratik metodlardan sapmadan gereken tedbirler alınmalıdır. Tabii ki bu bizim sosyalist demokrasi anlayışımızın bir gereğidir. Bizim sosyalist demokrasi anlayışımız açık, serbestlik ve sorumluluk prensibine dayanıyor.

Burjuvazi işçi sınıfının ve demokratik güçlerinin mücadelesi karşısında sıkıştırdığı devlet gücünü devreye sokarak hep zor yoldan baş vurmuştur. Ki burjuvazi, baskı gücü olan devlete bunun için ihtiyaç duymuştur. Bugüne kadar marksist-leninist partiler kapitalist üretim biçimi ve ilişkileri yerine sosyalist üretim biçimi ve ilişkilerini yerleştirmek isterken, aynı zamanda, burjuva partilerini de yasaklamışlardır. Kapitalistler iktidarda kalmak için zor kullanırken, neden sosyalistlerin kapitalist güçlere karşı böyle bir zor kullanmasını istiyoruz? Ya da sosyalistlerin toplumsal ideallerinin başarısı için zor kullanmaktan başka alternatifleri var mı?

Tabii ki var. Devlet, özünde ezen güçlerin, burjuvazinin bir iktidar aracıdır, görevi kapitalist sistemi korumaktır. Eğer sosyalist hareket kitleler içinde yeterli çoğunluğu sağlamış ve radikalse; biz sosyalistler iktidar aşamasına gelmişsek, doğal olarak burjuva devletin baskılarına ve hatta şiddetine maruz kalamayız. Burjuvazi, özel mülkiyeti ve sömürü sistemini sürdürmek için şiddete başvurur. Eğer biz sömürüyü ortadan kaldırmak, adaletili bir gelir dağılımını sağlamak, uluslararası dayanışma gibi sosyalizmin önemli toplumsal yasalarnı gerçekleştirmek için şiddete başvurursak, o takdirde bu konuda kapitalistler ile aramızda fark kalmayacak. Bizim sosyalist demokrasiyi ve demokratik metodlara inanmamız lazımdır. Ben sosyalist demokrasiyi ve demokratik toplum kurallarına inanıyorum.

Daha önce de söylediğim gibi ben sosyalist bir topluma geçiş uzun bir süreç olarak görüyorum. Sosyalistleri bu süreçte toplumdaki önemli bazı fonksiyonları üretilen kontrol edeceklerdir. Bu demektir ki devletin önemli organla-

rına kendi insanlarımızı yerleştireceğiz. İktidara geldikçe devleti yukarıdan aşağıya doğru değiştireceğiz. Bu çok garip bir işleyiş değil aslında. Bugün burjuva devlet organlarında yer alan kişiler orada bulunmalarını nedeni burjuvazi ile aynı anlayışta olmalarıdır. İktidar bizim elimize geçtiğinde bu kez bizim gibi düşünen kişileri bu organların başına getireceğiz.

Benim asıl korkum uluslararası sermaye güçlerinin bize karşı iktidarı ele almalarıdır. İsveç gibi ileri kapitalist bir ülkede ya da benzeri bir ülkede sermaye güçleri demokratik yöntemlerle iktidara olmaları ve sosyalist bir toplum kuramamıza engel olacaktır. ABD veya başka bir Avrupa ülkesi şiddet kullanarak müdahale edebilir. Demokratik sosyalist bir toplumun gelişmesine engel olmak için ilk başta ekonomik ambargo uygulama, eğer yetmezse, şiddet kullanma yoluna gidilebilir. Bu nedenle bir ülke için asker ve sivil savunma gücüne sahip olması gerektiğine inanıyorum.

Sosyalizme geçiş döneminde sosyalizme karşı olabilecek ülkeler bizi yutmaları için davetiyeye çıkartmak istemiyorsak, bir orduya sahip olmak zorunda olduğumuz gereğine inanıyorum.

Sosyalistlerin tek ülkede sosyalist bir toplum kurulumunun mümkün olduğu anlaşılıyor. Öyle mi?

Hayır, öyle anlaşılmalıdır. Tek ülkede sosyalizmin gerçekleşebileceği tezi Stalin'e aittir. Stalin, parti içi muhalefete karşı mücadeleyi kazanabilmek için tek ülkede sosyalizmi tezi ileri sürdü. Ve bu onun tek şansydı. Bugünün toplumsal koşullarında bu tezin gerçekleşme şansı hemen hemen yoktur.

Gelişmiş sanayi ülkelerinde uzun süreçte daha çok iktidarların farklı siyasal güçler arasında dönüşümler olarak el değiştireceğine tanık olacağız. Örneğin, diyelim ki iktidara geldikleri bir dönemde benzer bir gelişme birkaç Avrupa ülkesinde daha meydana gelirse tek başına İsveç'te sosyalistlerin iktidarda kalmaya zorlanacaklardır. Çünkü, İsveç ekonomisi uluslararası tazelci ekonominin bir parçasıdır. Bu nedenle iktidara geldiğimizde sermaye güçlerinin tehdidini ensemizde hissedeceğiz. Dolayısıyla sosyalizmin başarısı için sosyalistlerin bir denge ülkede iktidara gelmeleri kaçınılmazdır. Avrupa ülkelerinde paralel bir gelişmenin olmaması için hiç bir neden yok. Bugün görüyoruz ki bir çok Avrupa ülkesinde aynı dönemde liberal ekonomiyi geçiş sağlıyor. Söz konusu ülkelerde yaygın zorlu mücadeleler sonucu kazanılan ekonomik ve demokratik hakların gasp edilmesi de aynı döneme tekabül ediyor. Son birkaç yılda kapitalizm lehine Avrupa'da oldukça güçlü değişimler oldu. Bu açıdan, fakat aynı zamanda bu koşullar emekçilerin arasında ıleriye doğru hamlelerin imkanlarını da yaratıyor. Öyle inanıyorum ki Avrupa emekçi sınıfları uzun süre bu gidişata suskun kalamazlar.

Yeni den sorunuza dönersek, demek istediğim, Arnavutluk gibi sınırlarımız herkeşe kapalı kendi kendimize yeteceksek, bu çok tehlikeli bir gelişme olur. Sosyalizmin gelişebilmesi için her alanda uluslararası dayanışmaya, ilişkiyi ihtiyacı ve gerekliliği vardır. Açık ve demokratik bir toplum her zaman amacımız olmalıdır.

Programınızda, "sosyalist olmakla birlikte" altı çizilerek "feminist bir parti" olduğumuzu da yazıyorsunuz. Neden feminist bir parti? Kadın haklarını garanti altına almak için sosyalist bir program yeterli değil mi?

Feminist parti olduğumuzu söylerken, bu şimdiki kadar kadın haklarını için mücadele etmediğimiz anlamına gelmez. Tam tersine partimiz her dönemde kadın hakları için mücadele etti. Fakat kadın hakları sorunu her zaman sadece sınıfsal mücadelenin bir parçası olarak görüldü. "Sınıfsal meseleler ve demokrasi sorunu haldeki kadının sorunları da kendilinginden çözümlenmiş olur" demiyoruz önce. Şimdi çok acıdır ki durum hiç de böyle değil. Bir toplumda sınıfsal mücadele sona erebilir, ama bu otomatikmen kendisiyle birlikte kadının toplumda erkeklerle eşit haklara sahip olduğunu ve kadınlara-

kın kendilerine özgü sorunlarının bittiği anlamına gelmez. Bu nedenle sınıfsal mücadelenin yanı sıra özel bir kadın hareketinin varlığı ve kendine özgü bir mücadelesi olması gerekir.

Partimiz, erkek egemen toplum anlayışını kırmak, kadın haklarını savunmak ve bu hakların toplumda yerleşik bir hale getirmek amacını güttüğü için feministtir.

Kadın toplumun yarısıdır. Fakat kapitalist sistemin yarattığı ataerkillik kurullardan dolayı kadının toplumdaki siyasi ve ekonomik hakları çok kısıtlıdır. Kadın hakları için mücadele ile sınıfsal mücadele içiçedir. Ama kadın haklarının sınıfsal mücadelede özel bir yeri olmalıdır. Bazı dönemler var ki kadın hakları için mücadele diğer mücadelelerden ön planda olabilir.

Şunu da belirtmekte yarar var. Kadın haklarından söz ederken önemli olan kadının bir şirkette, bir sendikada ya da bir partide lider konumuna gelmesi anlaşılmalıdır. Her cins için eşit koşulların var olduğu bir toplumda bunlar elbette önemli şeyler ancak, asıl önemli olan kadının kendisini toplumda erkeklerle hem ücret, hem sosyal, hem de karar organlarında eşit hakları ve görevlere sahip olduğunu hissetmesidir. Bu düzeye gelmek için de kadının hakları için özel bir mücadeleye gereksinim var.

Mayıs 1996 Kongresi'nde alınan "Sol Parti'nin feminist bir parti olduğu" kararının çok tutarlı bir karar olduğunu söylüyorum. Feminizm, özellikle de sosyalist feminizm, erkeklerle karşı bir güç dengeyi de kapitalist toplum sistemine karşı mücadele eden bir güç olarak görülmelidir.

Unutmayalım ki, bugünkü toplumun örgütlenmesine erkek karar veriyor. Bundan en çok zarar gören kadındır. Kadın, ev işlerinde, çocuk bakımında, yaşlılara hizmet gibi görevlere mecbur edilmiş. Durum bu olunca kadının kariyer yapma ve karar organlarında söz sahibi olabileceği olanakları sınırlanmış olur.

Bana göre sosyalist bir insan hem politik olarak hem de şahsiyet itibarıyla feminist olmalıdır; politik alanda aterik (pedersah) toplum anlayışını değiştirmesi mümkün emezdir. Kadın, kişilik planında da erkek kadını eşitliğinin günlük yaşamında da yerine getirmelidir.

Bir ayrıntı daha belirtmek isterim. Kadın erkek eşitliğinin olduğu bir toplumda bundan kazançlı çıkacak olan erkekler bana göre. Kadının ev dışında toplumsal hayatın diğer alanlarında görev ve sorumluluk almaması erkeklerin daha da zenginleşeceği inancındayım.

Bildiğiniz gibi Marx ve Engels siyasi eylemin merkezine işçi sınıfını koruyorum, plan ve projelerini hazırlamaya çalıştıkları sosyalist toplumun ancak işçi sınıfının iktidarı ile kurulacağını söylüyorlardı. Tekniğin gelişmesiyle birlikte bugünkü Avrupa toplumdaki işçi sınıfı ile 19. yüzyıldaki işçi sınıfı arasında önemli baki farklılıklar var. Dolayısıyla sormak istiyorum; günümüzde salt işçi sınıfı partisi olmak yetiyor mu, yoksa bu sınırı genişletmek mi gerekiyor?

İsveç'te ve diğer Avrupa ülkelerinde bugün sınıflar arasında kesin sınırlar çizmek ve toplumu birbirlerinden çok daha karışık. Bugün İsveç'te sınıflararası farklılıkları irdelemekle 1917 öncesinin Rusya'sı ve Avrupa'sında bunu yapmak arasında çok belirgin farklılıklar var. Elbette İsveç'te sınıflararası farklılıkların olmadığını söylemek istemiyorum. İsveç hala sınıflı bir toplum ama, işçi sınıfı ile küçük burjuva sınıfı arasındaki çizgiler 20. yüzyılın başında olduğu gibi kalın değildir. Dolayısıyla bugün için önemli olan, sosyalist bir toplum kurulurken demokratik karar organlarının işçi sınıfı ile sınırlı tutulmaması, aksine genişletilmesi gerektiğidir. Çok daha geniş emekçi kesimleri kapsayan karar organları olmalıdır. Emekçi kesimler arasında çatışma yerine dayanışma sağlanmalıdır. Dayanışmanın olmadığı, demokratik karar organlarının işlemediği ve sömürünün ortadan kalkmadığı bir toplumda sosyalizmi kurmak güçtür.

Demokratik karar organlarıyla ne anlatmak istediğinizi bi-

raz daha açar mısınız?

Her toplumun koşullarına göre bu organlar farklı olur. Bilindiği gibi Rusya'da Sovyetler modeli vardı. O günlük Rusya koşullarında işçi, köylü ve askerlerden oluşan sovyetler sosyalizmi gerçekleştirmek için bir modeldi. O gün için sovyetler doğru bir model olabilir. Ancak, bugünün İsveç koşullarına uygun kendi modelimizin olması gerekiyor.

Sözünü ettiğim demokratik karar organlarından siyasi partiler, genel ve yerel meclisler, demokratik kitle örgütlenmeleri, media vb. anlaşılmalıdır. Özellikle basın ve siyasi partiler dışındaki sivil örgütlenmelerin özgürce mahalefet yapma olanaklarının yaratılması gerekir. Bugün kapitalistler toplumda, örneğin İsveç'te gazete, televizyon ve radyo gibi önemli basın yayın kurumlarının %80'i burjuva güçlerin tekelindedir. Geniş halk yığınları bu kurumlardan yararlanamıyor. Dolayısıyla bir haksızlık ve bir denizsizlik var. Demokratik sosyalist bir iktidarda basın ve yayın geniş halk kesimlerinin mahalefetini temsil etmelidir. Bununla birlikte biz burjuvazinin de bu hakları yararlanmamasını yasaklamayacağız, ama bu alandaki haksızlığı ortadan kaldıracaktır.

Sol Parti kuruluşundan bu yana enternasyonalist dayanışmaya önem veren bir partidir. Birçok ulusal ve toplumsal hareketi ile sıkı dayanışma içinde olunuz. Ancak, reel sosyalizmin yıkılması ile birlikte bu alanda partinizde bir dönümlük var. Nedeni nedir sizce?

Dünya işçi sınıfı ve ulusal kurtuluş hareketleri ile uzun yıllara dayanan enternasyonal dayanışma tecrübesine sahip bir partiyiz. Bu dayanışmanın tarihi 1917 Ekim Devrimini sonucu kurulan ilk proleter devlet ile birlikte başlar. Fakat enternasyonalizmi tanıyanlarla pratiğe geçmesi İspanya iç savaşına dönüne kabul eder. Partimiz, İsveç'teki diğer komünist güçlerle birlikte 500'ü aşkın üyesini Franko faşizmine karşı İspanya'daki sol cephenin savaşında hem bilfiil saava gönderdi, hem de maddi ve manevi dayanışma içinde oldu. O günün parası ile 2 milyon Kron gibi bir yardım toplandı ve İspanyol Sol Cephesi'ne ulaştırıldı. Bugünkü değeri ile 100 milyon Kronu aşkın bir miktardır. Benzeri bir dayanışmaya bugün ulaşmak mümkün değil.

Bunun dışında Güney Afrika, Vietnam, Şili, Küba, Nikaragua, Afganistan gibi birçok halkın anti-faşist ve anti-empyalist mücadelesi ile dayanışma içinde oldu partimiz. Bunlar sözde değil, pratikte somut sonuçlara dayalı dayanışmalardı.

Fakat, son birkaç yıldır parti enternasyonalist dayanışma alanında pasif ve söyledikleri sözde kalyon. Özellikle de 1989'da sonra enternasyonal dayanışma çalışmalarından bir hayli iniş var parti çalışmalarında. Bizi elbetteki rahatsız eden bir durum bu. Zaten son kongremizde parti yönetimi bu alandaki çalışmalarla ilişkin olarak sert eleştiriler aldı delegelerimizden.

Kuşkusuz partinin yukarıda saydığınız gibi birçok halkın kurtuluş mücadelesi ile dayanışma içinde olunuz. Fakat Doğu Timor, Kürdistan gibi bazı halkların mücadelesini de adeva unutmuşunuz. Örneğin, Kürdistan halkı özgürlüğü için yıllardır mücadele etmesine rağmen tarafsızdan gözlemci kalıyor. Halbuki, ülkesi dört bölünmüş, baskı ve zulüm altında ulusal ve her türlü demokratik hakları çığırından bir halk olmasına rağmen, bu ikili politikayı nasıl açıklıyorsunuz?

Eleştirinizde belli oranda haklı olabilirsiniz. Ancak partimizin herhangi bir halkı ya da ülkeyi başka halktan ve ülkeden daha fazla katı tutulması, aksine genişletilmesi gerektiğidir. Çok daha geniş emekçi kesimleri kapsayan karar organları olmalıdır. Emekçi kesimler arasında çatışma yerine dayanışma sağlanmalıdır. Dayanışmanın olmadığı, demokratik karar organlarının işlemediği ve sömürünün ortadan kalkmadığı bir toplumda sosyalizmi kurmak güçtür.

distan sorusunda bilgi sahibi olan üst düzeydeki 4-5 kadromuzun varlığından dolayıdır. Özellikle de Türkiye Kürdistan'ın önmüdeki dönemde daha çok gündeme geleceği kamsındayım. Ayrıca bunu umuyorum da. Bunun yanı sıra Kürtlerin kendi kaderlerini kendilerinin özgürce belirleme hakkı var. Bu hak için mücadele edildiği sürece ona destek olmak bizim enternasyonalist görevlerimiz arasındadır. Bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

Ayrıca İsveç Kürtlerine de görev düşüyor. Partimizde örneğin bir Latin Amerika seksiyonu var. Seksiyon tümtüyle Latin Amerikalı parti üyelerimizin inisiyatifi ile kurulmuştur. Partimizde çok sayıda Kürt kökenli üye var. Eğer bu üyeler birlikte parti içinde Kürdistan seksiyonunu oluşturabilirlerse desteğimizi kesin görecektir. Bu hem parti içinde hem de genelde İsveç halkı içinde Kürdistan sorununa daha da güncelleştirecektir.

Bildiğiniz gibi TC devleti Kürdistan'da kirli bir savaş yürütüyor. TC rejimi gerek üzerinde inşa olduğu Kemalist ideoloji, gerekse de devletin bugünkü pratik politikasıyla en az Güney Afrika rejimi kadar ırkçıdır, ayrıca TC rejimi gerek AGİK, gerekse Avrupa Parlamentosu bünyesinde olsun "azınlık" hakları dahil, tüm demokratik hak ve özgürlükler hakkındaki antlaşmalara imza koymuştur. Fakat TC devleti, bugüne kadarki pratik politikasında bu alanda olumlu tek bir adım bile atmamıştır. Buna rağmen İsveç ve Avrupa devletlerinin bu gidişatı sesize seyretmelerinin sizce nedeni nedir?

Bunu anlayabilmek için Avrupa ülkeleri ile Türkiye arasındaki çıkar ilişkilerinin durumuna bakmak lazım. Özellikle Batı Avrupa'da iktidarı elinde tutan güçler ekonomik ve siyasi çıkarları gereği TC devleti ile iyi ilişkiler içinde olmak istiyorlar. TC ile yapılan son ticari antlaşmalar, Gümrük Birliği'nin girilmesi, askeri alandaki çıkarlar Avrupa Birliği ülkelerinin Türkiye'deki anti-demokratik gelişmelerine, insan haklarının çığırına ve Kürdistan halkı üzerindeki ulusal baskı karşısında sesiz kalmaları için yeterli derecede gerçekleştedir.

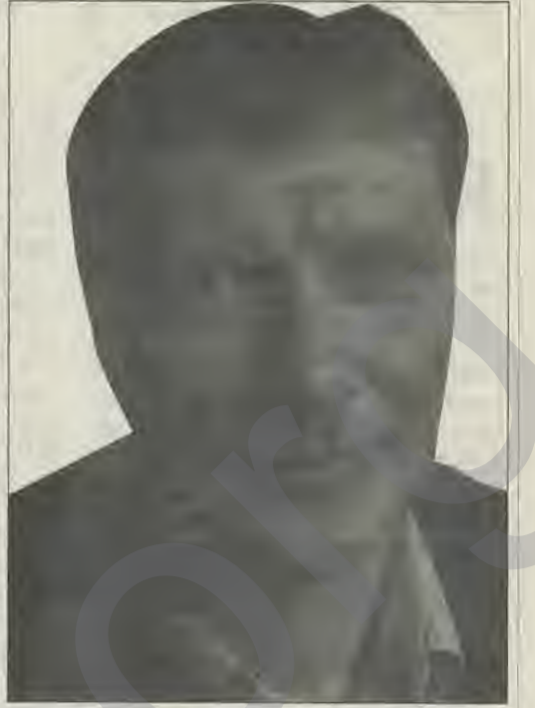
Asıl acı ve şaşırtıcı olan Avrupa Birliği ülkelerindeki muhalefet güçlerinin, özellikle de sol ve sosyalist güçlerin, Türkiye'deki baskı rejiminin vahşeti karşısında sesiz kalmalarıdır. Biz İsveç'teki sol muhalefet de bu sesizliğe ortak durumdayız. Avrupa'daki sol ve sosyalist güçlerin açıkça TC'nin diktatör bir devlet olduğunu, insan haklarına ve Kürt halkının ulusal haklarına saygı göstermediğini, tam ekonomik olarak tümtüyle izole edilmesini istemek görevimiz olmalıydı. Böyle bir talepte bulunmak için bugün de geç olmayacaktır sanırım.

TC devletinin Kürt halkına yönelik barbarca tutumuna, demokrasi sorunu olduğunu iddia eden Avrupa hükümetlerinin, basın ve sermaye çevrelerinin sesiz kalmaları pek şaşırtıcıdır. Ancak, Kürt halkının ulusal ve demokratik haklarının TC devleti tarafından çiğnenildiğini bilincinde olan biz Avrupa sol ve sosyalist güçleri sesiz kalmalarına ise şaşırıyorum doğrusu. Bu tutum savunulacak bir tutum değildir elbette.

Bu tutumda Kürt siyasi hareketlerinin de payı var mı sizce?

Avrupa'da yaşayan Kürtlerin, Vietnam, ANC, Şili gibi ulusal ve toplumsal kurtuluş hareketlerinin deneyimlerinden öğrenmeleri gereken çok şey var. Ancak şunu iyi bilmek gerekir: Bir halkın kurtuluşu sadece uluslararası destekle sağlanamaz. Kurtuluşta belirleyici olan faktör Kürdistan'da bir direniş hareketinin var olmasıdır. Kurtuluşun motoru bizzat halkın isyanıdır. Tabii ki Kürdistan'da bu isyanın olmadığını söylemek istemiyorum.

Peki nasıl oluyor da ANC'nin

Güney Afrika ırkçı rejimine karşı mücadelesi, Vietnam'ın ABD emperyalizmine karşı kurtuluş savaşı hem İsveç halkının hem de hükümetlerin güçlü desteğini görüyor, ancak şunu Kürtlere gelince, bunun birkaç nedeni vardır. Birincisi Kürdistan'daki baskıyı ve orada olup bitenleri abartmadan günü gününe İsveç halkına açıklamak, bu alanda kamuoyunu aydınlatmak gerekiyor. İkincisi, İsveç toplumunun tüm demokratik kurumlarıyla ilişkiyi geçip Kürdistan'da olup bitenleri bilmeyen insanlardan anlatarak, onlar ikna edilmeye çalışılmalıdır. Sokaktaki insana Türkiye'deki Kürtlerin durumunu sorun, şairim o kişiden birinin bile olup bitenlerden doğru dürüst haberi yoktur. Bundan birinci derecede Kürt siyasi güçleri sorumludurlar.

Şunu iyi bilin ki, 1968'de Vietnam halkı için de durum buydu. Fakat 1973'lere gelindiğinde Vietnam kurtuluş hareketine destek veren milyonlarca insan vardı. Kürdistanlı halkın kurtuluş mücadelesine gerekli desteği sağlamak için sabırlı, azimli ve inatçı olunmalıdır. Bunun da İsveç halkını hedefleyen ve sürekli olan bilinçlendirme kampanyaları ile mümkün olacağına inanıyorum.

Bunun yöntem ve araçları da iyi seçmek gerekir ki, televizyon ve büyük basın ilgi gösterebilsin. Kürdistan'da katliamların olduğunu, köylerin yakılıp boşaltıldığını biliyoruz. Eksik olan Kürdistan'da TC ordusunun bu yaptıklarının, yaşanan baskıların, katliamların canlı olarak İsveç halkına yansıtılmasıdır. İnsanlar, Kürt sorununu, kendilerini ilgilendiren bir sorun olduğunu yakından hissedebilmelidirler.

İsveç Sol Parti (Vanster Partiet-VP) hakkında kısa bazı bilgiler:

1991 seçimlerinde sol Parti %4'lük barajı zorla aşarak, 1994 seçimlerinde %6,2 oranı ile 21 milletvekili çıkardı. Ancak, seçimlerden sonra yapılan kamuoyu araştırmalarına göre Sol Parti'nin oylarında hızlı bir yükseliş görülmektedir. Sol Parti, 1995 yılında Avrupa Birliği Meclisi için yapılan araştırmalarına göre ise, partinin oy oranı %14'e yükselmiştir. Bu oran, bu partinin tüm tarihi boyunca ulaştığı en yüksek orandır. Sol Parti, şu anda İsveç'in üçüncü büyük partisi durumundadır.

Daha önceki adı İsveç Sol Komünist Partisi(VKP) olan Sol Parti(VP), bugüne kadar genellikle sosyal demokrat hükümetleri dışardan destekleyen bir politika izledi. Sol Parti, 1994 seçimleri sonrasında kurulan sosyal demokrat hükümete de güven oyu verdi. SP, İsveç ekonomisinin içinde bulunduğu krizi aşması için sosyal demokratlarla bir programda anlaşarak ortak bazı önemli kararlar aldılar. Ne var ki bu tablodan sermaye kesimleri pek memnun değillerdi. Bazı çevrelerin baskısı sonucu Sol Parti sosyal demokrat hükümetlerle olan ortaklığı fazla sürdürmedi. Bunun üzerine Sol Parti sosyal demokratlara verdiği desteğini kesti. Çok sayıda Kürt üyesi olan Sol Parti'de bazı Belediye Meclisleri'nde Kürtler de vardır.

ÖZÜR

Gazetemizin merkez bürosuna yapılan baskın sırasında, 27. sayısında ilk bölümünü yayınladığımız röportajın ikinci bölümünü yeniden temin ettikten sonra yayınlıyoruz. Okurlarımızdan ve sayın Lars OHLY'den özür dileriz.

Kısa... Kısa... Kısa...
Çölaşan Yargısı

Askeri Yüksek İdare Mahkemesi, Mardin İl Jandarma alay komutanıyken PKK ile çatışmada öldü dediği, gerçekte devlet kendisinin katıldığı Albay Rıdvan Özden'in eşi Tomris Özden'in İçişleri Bakanlığınca aleyhine açtığı tazminat davasını reddetti. Mahkeme kararına gerekçe olarak "eşinin ölümünden 23 gün önce boşanma davası açmış" birinin, "ölümünden acı ve keder duymuş" olamayacağını gösterdi. Mahkeme, Tomris Özden'in kızlarından Görkem Sinem Özden'e 64 milyonluk maddi, 100 milyon lira da manevi tazminat ödenmesini kararlaştırırken, diğer kız çocuğu Didem Özgür Özden'e de daha önce ödenen nakdi tazminat yeterli görülmedi. Tomris Özden'e de önceki tazminata ek olarak 600 milyon lira daha meddi tazminat ödenmesine karar verdi.

Tecavüz'e Ücretsiz Avukat

Çağdaş Hukukçular Derneği Bursa şubesi, tecavüz ve cinsel tacize uğrayan kadınlara, ücretsiz avukatlık yapacak. Türkiye'de Ceza Yasası'nın kadını ikinci sınıf gördüğünü belirten Çağdaş Hukukçular Derneği Bursa şubesi Sekreteri avukat Ersin Dokunmazer, kadının tecavüzü veya cinsel tacize uğraması halinde, Ceza Yasası'nın kadının kişisel hakkını değil, ailenin namusunu korumayı esas aldığı kaydetti. Çalışma hayatında kadının doğurganlık özelliğinin dikkate alınmadığını belirten Dokunmazer, "şu anda mecliste de sadece altı kadın milletvekilinin olduğunu" hatırlattı. Dokunmazer, kadınların önünü tıkayan yasaların değiştirilmesini istediklerini belirtti.

Kadın katliamı!

Cezayir'de kan dıkmak bilmiyor. Yaklaşık 5 yıldır süren iç savaşta ölenlerin sayısı resmi olmayan rakamlara göre 60 bini geçen Cezayir'de katliamlar, son iki aydır daha da hız kazanmış durumda. Radikal dinci katliamların son kurbanları arasında kadınlar da yer aldı. Cezayir'in başkenti Cezayir'in yaklaşık yüz kilometre güneyinde bulunan bir köyde, sayıları 50'yi bulan aşırı dinci militanların yedi kadını boğazlarını keserek, öldürdükleri bildirildi.

La Tribune Gazetesi'nin haberine göre, aşırı dinci grupların son derece aktif oldukları bölgede ulaşımı güç Uzra köyüne aşırı dinci militanların Cuma günü öğleden sonra düzenledikleri saldırıda, köyün erkekleri yakındaki ormana kaçtılar. Gazetenin, bölge halkına dayanarak verdiği habere göre, militanların lideri elindeki listeye bakarak, boğazları kesilerek öldürülecek yedi kadını belirledi ve daha sonra katliam gerçekleştirdi. Başkentten 150 km. güneyindeki bir başka köyde de 32 kişi

ANMA

'92 NEWROZ'unda sömürgeciler tarafından gözetilme alınıp işkenceyle katledilen yoldaşımız BİŞENG ANIK'ı mücaledemizde yaşatacağız.

ULUSAL DEVRİMCİ KADINLAR ULUSAL DEVRİMCİ GENÇLİK

Newroz kardelendir

A. SU

Bariş ve kardeşliktir Newroz. Özgürlüktür. Direniştir. Kürt ulusunun gönlünde açan bir kardelendir.

Kardelenler, açık alanlarda, dağlarda, yamaçlarda, ovalarda, kırlarda, su kenarlarında soğuğa, rüzgar'a, fırtına'ya, kar'a, yağmur'a, çamur'a aldırmasızın, yeni bir yılı, yeniden yaşamı, bütün olumsuz ve zor koşullara rağmen direnen özgürce fıski-riverler birbirini ardısına top-raktan...

Gelecekteki güzel günlerin umudunu taşırlar. Can suyu coşkusuyla dolaşır yapraklarında... Yeni gün'ün müjdecisidirler... Kardelenlerin ardından çiğdemler hursla deler toprağı meydan okuyarak rüzgar'a... Öyle güçlü tutunurlar ki kökleriyle toprağı, omuz omuza filizlenerek, sarsılmaz yığılıklarla donanırlar.

O kudurgan fırtınalar kuşatsa da onları sinip gizlenmezler. Sevginer yenilmez, sevinçleri ulaşmaz olur. Dalga dalga yayırlar yeryüzüne. Coşkun ve isyankardır lar sisli, puslu Mart sabahlarında. Cesaretle veriler sürgünlerini kıvr kıvr, salkım salkım, pıtrak pıtrak... Bembeyaz yapraklarıyla dostluğunu, kardeşliğini simgesi papatyalar nasıl uzak kalırlar çiğdemlerden, karde-

lenlerden ? Bir tüy hafifliğiyle, aceleci yetişmektedirler ki bu onuru yolculuğa...

İncecik, mor gülmeyişleriyle nazikçe selamlarlar manekşeler soluk soluğa, yumru yumru, biraz edalı sabaha açılan kapıdan...

Kapılar sabaha açılınca milyonlarca umut girer oradan içeri... Rengarenk, irili ufaklı, heyecanlı, arzulu, dayanıklı yol alırlar yangın dolu günlerde.

21 Mart baharın müjdecisidir. Bayramdır... Sevinçtir... Coşkudur. Kötü günlerin bitimidir. Bir aşkın başlangıcıdır... Deli delişmen duyguların kabarmasıdır...

Yüreğin acılaşması, huy-suzlaşmasıdır. Kelebeğin kanadında uçmasıdır. Bıçkın bir delikanlıdır. Utangaç ama edalı bir genç kızın, yanaklarında açan gonca bir güldür.

Minicik kara gözülü bir çocuğun avuçlarında özgürlüktür... Yoksulun karnının doyması, kemiklerinin ısınmasıdır. Berekettir. Henüz çiğ düşmüş çimenlerde kıvr kıvr tüyleriyle debelenerek yaşama merhaba diyen bir kuzunun çiğliğidir Newroz...

Binlerce yıldır Otadodu'nda coşkuyla kutlanırlar. Başta Kürtler olmak üzere Farslar, Beluciler, Afganlar da bu günü yeni bir yılın başlangıcı olarak kardeşçe, özgürce kutlamaktadırlar...

Ama bu gün (21 Mart) 2600 yıl önce Demirci KAWA'nın balyozunu zalim

kral Dehhak'a kaldırmasıyla direniş günü olarak yeni bir anlam kazanmıştır Kürt halkı için... Zulme, zorbalığa başkaldırır, isyandır artık Kürt halkının yüreklerinde alev yanan...

Özgürlüğün aralanan kapisidir. Kardelenlerin, çiğdemlerin, papatyaların, me-nekşelerin ve daha binlerce-sinin sevinç naralarını atarak kucaklamasıdır özgürlüğü, banşı, kardeşliği...

Newroz Kürdistan halkının özgürlük sevdasıdır. Alı, yeşilli, sarılı capcanlıdır, ya-samdır.

Kürdistan yıllardır örküt-tülmeye, sindirilmeye, kimlik-siştirilmeye çalışılmış. Al kanlara boyanmıştır kar-delenler... Dağlardan yükse-len acı bir türkölü olmuştur. Oradan oraya savrulan...

Kurutulmuştur anaların gözpmarları... Kutsal değ-gerlerinde saldırmıştır. Dehhaklar bitmiştir. Ama ne kadar çok Dehhak olursa ol-sun, kardelenleri yoketmeye, bitirmeye yetmeyecektir güçleri...

Kardelenler dimdik başla-rını uzatarak gökyüzüne gu-rurla, onurla direnmekte ve kucaklamaktadır sevgiye in-sanlığı... Ağrı'da, Zilan'da, Botan'da, Etrus'ta, Erbil'de, Halepçe'de, Dêrsim'de, An-kara'da, İstanbul'da, İz-mir'de, Edirne'de, Antal-ya'da, Alanya'da, İsviçre'de, İngiltere'de, Ja-ponya'da ve bütün dünya-

da...Kan lekeleri sıçratılmış olsa da, asker postallarının gürlütüsü olsa da, palet sesleri bitmese de, Newroz res-mi geçit törenlerine dönüştür-ülmeye çalışılsa da, mehter takımı eşliğinde kutlansa da, kılıç kalkan (folklor eklepi-riyle) oynan oluyorsa da, yasaklansa da, yasaklamaya güçleri yetmeyince Dehhak-lar sahiplenmeye çalışsa da Newroz bizimdir, kardelen-ler bizdir, bizim olarak da kalacak ve yaşayacaktır...

Daha geçen yıla kadar Newroz kelimesini bile ağza almak yasaklanırken Dehhaklar tarafından, şimdiki res-mi törenlerle kutlanırlar oldu. Az mi sevgi dolu yürekler cezaevlerinde çürütüldü. Az mi köyler mezralar yakıldı. Çok gerilere gitmeye gerek yok. '92 Newroz'unda 109 insanımız katledildi. Panzerler sürüldü üzerlerinden. İşgal edildi Newroz çiçekleri... Dehhak-lar gaddarca saldırdı Kürt halkına...

"Ya bitecek, ya bitecek" teraneleriyle yeni yeni yön-temler geliştirilerek yokedi-lemeye çalışıldı Kürt halkı. Kardeş kardeş vurdurdular, kana boyadılar nazlı seher sabahlarını... Kardelenleri dünyanın dörtbir yanına sav-rukları insafsızca... Ama yanıldılar. Kardelenlerin toprağı sıkı sıkıya sarılacağına hesaplayamadılar.

Renkleri bile yasakladılar. 1991 yılında Leyla Zana'nın

parlamento'nun açılış gününde taşıdığı renklerden dolayı, ne büyük gürlütü kopardılar. Güçleri yetseydi çiçeklerin rengini değiştirmeye kalkacaklardı. Ama in-adına, eskisinden daha güçlü kardelenler, menekşeler, çiğ-demler rengarenk salına salına özgürlük türkülerini haykırırlar hep ülkede ve dünyanın her yerinde.

Dehhakların gücü yetmedi Newroz'u yasaklamaya... Yeni bir yöntem bulunmalıydı. Buldular da. Newroz'u "Nevruz" a dönüştürerek bayramımız diyerek sahipleniverdiler. İyi ki Sovyetler'de kapılar açıldı oradan içeri girdiler de kendilerinin de bir bayramları olduğunu hatırlayiverdiler... Tansu hanım allı, yeşilli, morlu sarılı saçlıyla salına salına İğdir'a gitti "Nevruz" u kutlamak için. Yakılan ateşin üstünden atladı. Keşke paçaları, etekleri tutuşsaydı... O zaman bir anlam, bir değer kazanırdı. TC ilk "Nevruz Şehidi"ni vermiş olurdu.

Olur muydu? Ehhh... Neden olmasın? Bir sizden bir bizden, kardeşçe olduktan sonra...

Tüm Newroz, Halepçe, dahası tüm Kürdistan şehitlerini saygıyla anıyorum. Ve Newroz Ateşi hiç sönmeyecek diyorum... Kardelenleri sevgiyle kucak-hyorum.

Hemen, ilk ve eşikte şunu itiraf etmeliyim ki; ben kadınları anlayabilecek kapasitede biri dağılım ve öyle sanıyorum geri kalan ömrümü de böyle sonlayacağım. Dolayısı ile kadınlara bir şeyler önermek, küçükük aklımın kıyasından bile geçmez. Ben haddimi biliyorum. Kadın "yanlısı" olduğum söylenemez. Ne de olsa son tablilde ben bir erkeğim!

Yazmayı tasarladığım "şey" erkek penceresinden, kadın/erkek ilişkisine bakarak, bu ilişki türü içinde 'erkek'i tanımlamaya çalışmaktır. Bir cinsiyet, bir bireysel varoluş ve toplumsal ilişkinin bir "aktörü" olarak, erkek kimdir? ve kim'e denir? Adını şu anda anımsayamadığım, dolayısı ile ismini zikredemeyeceğim bir batılı filozof; yıllarca önce okuduğum eserinde; "... insani tanınmanın yolu nedir?" diye soruyordu. Eğer hafızam beni yanıltıyorsa, bu soruya kendisinin verdiği yanıt beş aşağı beş yukarı şöyleydi; "Bir insanı kaşınan, gözünden, na-

Kadınlar İçin Erkekler Dair...

Ali. F. İŞİK

sıl oturduğundan, hareketle tanımak mümkün değildir.. Bu altı asla doldurulmayacak bir büyük iddia.. " bir insan bu "yöntem"lerle tanınamaz. Bir insanı tanımmanın yolu onun yaşam deneyimini bilmesidir. Toplumsal ilişkiler içinde kendisine biçtiği rol, kendisini ifade etme biçimi ve en önemlisi yaşamını idame etme biçimi, bizi o bireyin gerçekliğine götürür" yukarıdaki ön belirlemeye kitil düşünce, hayatın nasıl kazanıldığıdır. Bu temeldir ve bireyleri kişilik ve karakter özellikleri açısından da ayırır...

Erkek egemen bir toplumda, mülkiyet ilişkilerinin efendisi erkekler. Mülkiyet ilişkilerinden doğan bütün tasarruflar erkek, bir hak ve ya genel kabul gören imtiyazlar olarak kullanılır. Bu itibarla erkek herşeyi "belirleyen" konumu ele geçirir. Ve artık erkek birinci sınıf insan olur. Bu emeleden geriye kalan artıklar-la baş başa kalmak mecburiyeti, kadını ikinci sınıf insan konumuna indirir.

Hemen belirtmeliyim ki, ben kadınsız bir dünya düşünmüyorum. Kadınlara eşitlenmekten çok, özgürleşmeden yanayım. Özgürleşme mücadelesinde ben; varoluşumun temel gereksinimlerini karşılamaya dönük bir tutum içindeyim. Bu bakımdan bir erkek olarak, kolay kolay imtiyazlarımdan vazgeçmem. Kaldı ki, benim gönlümlü bir biçimde imtiyazlarımdan "feragat" etmem, sahibi bir davranış olmaz. Çünkü bana rağmen kadınlara, insani haklarını, kendi kültürleri içinde işselleştiriyorlarsa, ne yapabiliriz ki?

Bir başkası yerine çözdüğünüz sorun, o bir başkası olan "ötekini" çözümü olabilir mi? Böyle bir çözüm sahibi olabilir mi? Bir başka deyimle; benim hak ve imtiyazlarımdan vazgeçmem; sözkonusu hak ve imtiyazlar doğal olarak ve kendiliğinden kadınca bir karakter ve kadınca bir hak niteliği kazanılabilir mi.. pek iyimser değilim. Açıkçası, haklar ve imtiyazlar kullanabilene aittirler ve hep böyle olacaktırlar.

Kadınlara feminist olmalarını anlıyorum. Feminist olmaları gerekir diye düşünüyorum. Benim feminizm'den anladığım, erkek düşmanlığı değildir, erkeğe rağmen-dir. Kadınlara rağmen'lerin sayısını çoğalttığı, benim imtiyazlarımı birer birer erimeye başlar. Doğrusu da bu gibi geliyor bana. Kendisini erkek-le birlikte düşleyen kadın; insan olduğunu "unutmadıkça" özgürleşmek için erkek egemen toplumda erkeğe rağmen, ayrı bir ideoloji, ayrı bir politik hat ve ayrı bir örgütlülük yaratma şansını yakalayabilir. Eğer deyim uygunsu ve ben öyle söyleyebilirim, bu durum gelecek için, insanca yaşama koşulları için ve son olarak Aşk için tek güvenilir yol ve güven-cedir. Aşk'ı birlikte düşleyip yaşayalım, ama hem aşk'ı hem de yaşamı ayrı ayrı "güven-ce" altına alalım. Ben başka çıkış yolunu şimdilik göremiyorum...

Çocuk Gözüyle Newroz Çizgilerle Kadın

S. DUYGU

Newroz deyince; ilk akla gelen şey Kürtlerin hepsinin ayaklanıp, miting, toplantı ve eğlence yaptıklarını biliyoruz. Tabii sadece Kürtler değil. Demokrasiyi özgürlüğü isteyen herkes katılır bu dostluk bayramına.

Saniyorom büyük devlet adamları - Kürt düşmanları- bu bayramı şiddetle kınıyorlar. Peki ama neden? Niçin onları kendilerinden küçük görüyorlar? Yeri gelince de dil, din, ırk ayrımı yapmadıklarını söylüyorlar. Evet bu insan gurubuna sokmadığımız insanlar, herkesi boş verip bize mi kaldı ülkeyi kurtarmak demiyorlar.

Özgürlük ve demokrasi için her şeyi göze almış bu insanlar, kendi yurdunu kendi memleketini, köyünü ve hatta kendi evini, eşini, dostunu zalimce katlediyorlar. Herkes eşit düşünseydi, eşit davranılsaydı bu insanlara bunlar olmayacaktı.

Bir de onların dilinde ülkesi için savaşanlara eşkiya deniliyor. Peki ne istiyor eşkiya?

"Eşkiya sözüdür bu, ciddi ol, gülmü-sen Dağları dinle Zaman yasak Zaman unutulmuş bir isim, dil ucunda Zamanın kendisi eşkiya

Kürtler öfkeyi sürüklüyorlar yamaçtan Çiğ'in kendisi eşkiya Kürtler tütün sarıyor çağa karşı Duman sabır Kürdün düşü özgürlük Özgürlük zaten eşkiya"

İşte bunu söylemek istiyor eşkiya. Ve bunu daima söyleyecek. Yalnızca dağlar-da, köylerde, onlar mi işkence yapıyor, onlar mı öldürüyor? Kim size işkence yapıyor, kim sizi çocukların gözü önünde vuruyor. Eşkiya mı? Yoksa masum bakışların altında hainlik yapan askerler mi vurulması gereken.

Bekleyin çağ atlayan insanlar. Oralara güttüğünüzde, boğazınızı sıkırlar güttüğünüz zaman. Sizleri havuz diye kan gölünün içine atarlar. Gitmediniz. Ve hiç bir zaman gidemeyeceksiniz. Onları rahat bırakın. Yoksul hayatlarını yaşasınlar. Onların kasa-ları yok. Yürekları var. Yüreklarının içinde de sevgi. İşte bu yüzden yaşamın dönemeçlerine çekinerek, ürkererek adım atıyorlar. İşte bu yüzden sorulduğunda sen Kürt müsün, onlar da yaralı yanlarını tutarak hayır diyorlar. Gün gelecek, bizim de soracağımız sorular olacak. Demistik ya eşkiya.

"Zaman yasak Zaman unutulmuş bir isim Zamanın kendisi eşkiya"

Bilinç oluşumuna katkı

Aşağıdaki yazı, haklı bir eleştiri olduğu gibi yanlışın yazarın yayımlanmasını uyarısına rağmen yayınlamayı uygun gördük. Bizi hoşgörüsünden mahrum bırakmayacağına umuyoruz.

Şemê XEWEND

1-Nüroj'un 28. sayıs, 6. sayfasında yer alan "kadın tarihinden kısa kesitler" yazısında adı geçen Havza Al-Nakhîb; Süleymaniye'li ünlü Berzencî Şêxî Hêpe Xanimê Neqîp'tir. İngilizlere karşı bağımsızlık savaşı vererek, krallığını ilan eden I. Mahmud Berzencî'nin amca kızı, baldızı ve abisi Şêx Qadir'in karısıdır. Bana sorulsada da memleketimizde etrafında bir kadın insiyatifi oluşturan ilk kadındır.

Ama; Nüroj'da "kadınlar için evinde bir akşam okulunu 1891'de açtığı" ile ilgili bilgi, malesef Nüroj'un bir daha asla kendine hak görmemesi gereken biçimde yanlış. 1891 olsa olsa Hêpe (Hevse) Xan'ın doğum yılı olabilir. Ayrıca tarih yudur-

ma itibarıyla mutlaka Kemalislere benzememiz gerekmiyor. Bazı şeylere geç başladık, ama iyi başladık. Hêpe Xan'ın okul meselesine gelince, önce kendisinden başlayalım; Şêx Mahmud'un tartışılmaz ünü karşısında bile ezilmeyen ve neredeyse Şêx Mahmud ile aşık atan bu kadın 1950'lerin ortalarına kadar yaşadığı ve hala memleketimizin iki parçasında ve özellikle Süleymaniye'de bir mit'tir. Sirkeci otellerinden birinde karşılaşacağınız ve memleketimizin güneyinden gelen herhangi bir Kürde Hêpe Xan ile ilgili soru sorarsanız, size mutlaka birçok anektot anlatacaktır.

Neyse, okul meselesine gelelim; memleketimizin güneyi İngilizlerin mandası altındayken, kız çocuklarının da okula gönderilmesi ile ilgili kararlar alınır, okullar açılır ama kimse kızını

okula göndermez. Kürt toplumu içinde kadınların hak etiketleri yerde olması gerektiğine inanan Hêpe Xan ileri yaşına ve eğitime rağmen, defter ve kalemini alarak okula giden ilk öğrenci olur. Hêpe Xan'la birlikte Süleymaniye'nin tüm ileri gelen aileleri ve geriye kalanlar okula gitmeye başlarlar. Kız çocuklarını okula göndermemeye tabusu da en azından Süleymaniye'de bir süre sonra kırılır.

2- 1946'da Mahabad Kürt Cumhuriyeti'nde, KDP'nin yan örgütü olarak Komeley YAYAN kuruldu. Bu örgütün başkanı Mi-na-Xanim'dir ve Kadî Mihe-me'din' karısıdır. Xumeyni'nin iktidara gelmesi ile birlikte, bir kez daha bembeyaz saçlarıyla gözaltına alındı. Son yıllarda serbest bırakıldı, bir kaç yıldır Avrupa'da yaşıyor.

Gençlik

Ferhat SONGÜL

Uzun süredir NÜROJ sayfalarında gençlik ile ilgili yazılara rastlamıyoruz. Ülkemiz gençliğine yönelik olarak geçen sayılarda bir kaç yazı çıktı, fakat devam etmedi. Tüm genç arkadaşlardan istediğim NÜROJ'un değerli sayfalarında gençlik ile ilgili yazılar yazmalardır.

Gençlik o kadar geniş bir konu ki, pek çok şey söylendi, pek çok şey söyleniyor ve pek çok şey söyleneceğe benziyor. Taa ki ülkemiz gençliği büyük bir duyarlılıkla kendi sorununa "bağımsız, demokratik örgütlenmesini" yaratıp sahip çıkana kadar. Sürekli söylenir: "Gençlik gelecektir" diye. Oysa hiç bir zaman Kürdistan'da geleceğin bağımsız örgütlenmesi temeline adımlar atılmadı. Genellikle örgütlenme konusunda alternatifsiz kalan gençlik, ya partiler (Legal-İlegal) içerisinde yer alıyor ya da benim gibi söylenip duruyor(?)

Kürdistan gençlik örgütlenmeleri incelendiğinde; Yurtsever gençliğin "Biji serok..." sloganı, sosyalist gençliğin (!) romantik "bir kelim bile yok" ve Rêhevalcilerin Türk solu kokan "ulusalci" tavrı ile ülkemiz gençliğinin örgütlenme konusunda önemli ipuçları veriyor. Yine de umutsuz değiliz. Çünkü,

samimi ve çok ciddi görünen UDG var. Bu arkadaşlar bu kadar sorun ve yokluğa rağmen biz varız diyorlar ve gerçekten "bizim gücümüz şimdilik bu kadar" diyorlar. Hiç abartısız, hiç tereddütsüz ve çok ciddi.

Ulusal Devrimci Gençliğin ülkemiz koşulları çerçevesinde somut bir pratiğe sahip olacağı kuşkusuzdur. Bu Newroz bayramında Adana'da bir arkadaşın vasıtasıyla UDG'nin Adana imzalı çıkardığı bir bildiri-yi okudum. Çok etkiledim ve bugüne kadar çok zaman kaybettığımı farkettim. Ülkem düşman çizmesi altında ezilişinin acısını, kendi yüreğimin burukluğuyla tekrar hissettirdi. Ulusal devrimci arkadaşların bir çabası vardı. Gençlik mücadelesini yükseltmek diye. Bu çağın tüm ülke gençliği yanıt vermeli. Gençlik mücadelesini yükseltmelidir. UDG'li arkadaşların çağrısını bir kez de ben duyuluyorum. Demokratından sosyalistine, din-dinından komünistine kadar ülkemizin tüm genç-leri, eli kanlı devlet yetelileri tarafından her geçen gün binlerce insanımızın katıldığı bir ortamda ülkemizin bağımsız, sosyalist-devrimci gençliği olma yolunda ciddi adımlar atan UDG (Ulusal Devrimci Gençlik) saflarında mücadeleye çağırıyorum.

Ayrıca Kürdistanlı sosyalistlerin birliğini selamlıyorum.

Örgütlenmek

F. DOĞAN

İnsanlık alemi oluşumundan bu yana sürekli öncülere ihtiyaç duymuştur. Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini zaferle taçlandırmak isteyen halklar sıradan, rastgele öncüler değil, bilinçli ve ileriyi gören öncüler yaratmak zorundadır.

Unutulmamalı ki devrim ve sosyalizm mücadelesi iğneyle kuyu kazmaya benziyor. Devrim ve sosyalizm bazılarının iddia ettiği gibi şu yıla bu yıla ertelenmekle olmuyor.

Bunu başaramayan halklar hep acı ve ıstırap çekmiştir. Halkların bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinde iddia sahibi olanlar, ileriyi doğru değişimi sağlayacak öncüler yaratma görev ve sorumluluğuna karşı karşıyadır. Önüne hedef koyan ve hedefi belli olan bir faaliyet, kuşkusuz belli bir bilinci, bilinçli davranışı içerir. İkel komünal toplumdaki insan bilinci ile günümüz insan bilincinin bin yıllarla ifade edilebilecek düşünce üretimi, birikimine dayanmaktadır. Yalnız, dünden bugüne tarihsel ilerlemenin kaydettiği gelişmenin günümüzdeki içeriğini zenginleştirme ve hareket kabiliyetini geliştirme dışında, ortak özellikleri de dünden bugüne insanın bilinçli faaliyetlerinin örgütleyicisi, toplumsal faaliyetlerinin örgütleyicisi olarak, toplumsal faaliyeti yürüten yapıların varlığını görmekteyiz. Sınıfların ortaya çıkması, beraberinde siyasal, ideolojik ve politik mücadeleyi de getirmiştir. İkel insan ile günümüzdeki insanın diğer ortak özelliği de; insanlığın her zaman ortak çıkar ve hedefler temelinde organize edilmiş olmasıdır. İnsanlık, ortak amaç ve hedefe varmada, bundan daha sağlıklı ve sağlam bir yol

keşfetmemiş. Günümüzde ise modern örgütlenmenin en üst ideolojik, politik ve örgütsel ifadesi, partidir. Ülkemiz de çeşitli sınıf ve katmanlardan oluşmaktadır. Süreç içerisinde sınıflar, politika sahnesine kendi çıkarlarını savunacak, politik güçler çıkarmaktadır. Ülkemizdeki devrim ve sosyalizmin motor gücünü oluşturan başta işçiler ve yoksul köylülükler. Bunların da ifadesi olan sosyalistlerin birliğidir. Bunun da şu an PYSK'de şekillenmiş olduğu görülmüştür. Kurtuluş için yalnız bu yeterli değildir. Önemli olan atılan bu olumlu tarihin adını getirmektir.

PYSK'den kitleler çok şey beklemekte ve büyük umutlar beslemektedir. Kendisine büyük krediler tanımaktadır. Atılan bu tarihin adını getirmektir, devrimimizin acil sorunlarına alternatif çözüm ve pratik adımlar zaman geçirmeksizin uygulanmalıdır. Özellikle Kürdistan'da süren sınırlı tanınmış, eşli ve benzeri olmayan vahşetle usul ve uluslararası alanda müdahale edilmelidir.

Ortaoğu sorunlarına çözüm ve alternatifler oluşturulmalıdır. (Bölgeler sorunlarını tartışacak konferanslar toplanmasına ön ayak olunabilir) Avrupa, Asya, Uzakdoğu ve bütün dünyaya Kürt sorununu taşıyacak ve düşmanlarımızın manevra alanını daraltacak politikalar oluşturulmalıdır. Tabii bütün bunlardan önce, devrimimizi içerden iyi örgütleyerek, ulusal birliği olmazsa olmaz anlayışla hareket etmek, ona göre politika yapmak lazım geldiğine inanıyorum.

Ülkedeki mücadelenin bütün imkanları ve her türlü yol ve yöntemleri denemelidir. Ülkeye dönüş örgütlenmeli ve bunu somut bir politika haline getirmelidir. Biz doğruları söylüyor olabiliriz, ama tarih bunu göstermiştir ki doğrular söylemek yeterli değildir. Bu doğruların içini doldurmak, iddialarımızın takipçisi olmak, söylevden önce pratik yapmak, militan bir

partinin olmazsa olmaz koşuludur.

Öncelikle şunun altını çizelim, kendi gerçekliğimizin iyi analizi yapılmalı ve biz neyi ne kadar yapabiliriz onu tespit etmeliyiz. İşe yapabileceğimizden başlanırsa, sınırlar daha gerçekçi olur.

Evet, biz büyük iddialarla geldik ve onların takipçisiyiz. Unutulmamalıdır ki devrim ve sosyalizm mücadelesi Lenin'in deyişiyle, iğneyle kuyu kazmaya benziyor. Devrim ve sosyalizm bazılarının iddia ettiği gibi şu yıla bu yıla ertelenmekle olmuyor. Olmadığını zamanın eden seroklar da görüyor. Bunun yanında Avrupa başkentlerini dolaşmakla, o devlet

başkanına bu devlet başkanına mesaj ve mektup yalamakla da olmuyor ve daha da önemli düşmanı hafif görüp, Kürdistan sorununa Avrupa'yı çözüm öneren salon sosyalistlerinin anlayışlarıyla da olmuyor.

Doğru ve devrimci bir programla, halkımızın temel ihtiyaçlarına cevap verecek ulusal ve uluslararası konjonktürü doğru tahsil ederek, strateji ve taktikleri iyi tespit edilmiş olacak. Bağımsızlığı önüne hedef olarak koymayan, silahlı mücadeleyi olmazsa olmaz koşul saymayan, savaşın merkezini ülkeye taşımayan, yani baş ve gövde farklı yerde olmayacak. Bilimin ve halkın iradesini önemseyen, Kürdistan'ın şu anki kölelik durumunda emperyalizmin rolünü bir an dahi olsa yadsınan, kendi öz gücüne dayanmayan, ülkemizi bölüp parçalayan ülkelerle kesin kopuşlar sağlanmadan, Kürdistan'da hiçbir önderliğin başarı şansını alamaz. Olmadığına olamayacağına en iyi örnek bizim tarihimizdir. Kurtuluşumuzu başlatma mücadelesinin yolu, ba-

Kurtuluşumuzu başarıyla taçlandırmanın yolu, bağımsızlıkçı sosyalist güçlerin rollerini tarih karşısında yerine getirmesiyle mümkündür. Bunun tersi köleliktir. Ya köleliği seçeceğiz ya da militan mücadeleyi.

Evvel, bu ilk bakışta doğru görülebilir ama bu sadece maddiyonun bir yüzü. Maddiyonun diğer yüzüne baktığımızda yani Kürt ulusal kurtuluş hareketine bir bütünsellik içerisinde bakıldığında, asıl sorun sadece önderlik sorunu olmadığı görülür. Asıl önemli sorun mülteciler Kürt ulusal hareketinin her nedense bir türlü Avrupa merkezlerinden kopmaları istemeyişinden kaynaklanıyor. Mültecilerin Kürt ulusal hareketi, eğer radikal kararlar almaz Avrupa'dan ve diğer ülkelerden kopuşu sağlamayı başarmazsa, bu yetmezlik ve politikasızlık daha uzun sürecek.

Şunu öneriyorum; ülkeye dönüşü Kürt ulusal hareketi önüne en acil hedef olarak koymalı ve ülkeden kaçışın önüne geçmelidir. Bu yönde politikalar geliştirmelidir. Şunu iddia ediyoruz; dünyanın hiçbir ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi, batı ve başka ülkelerin merkezlerinde oturularak, dürbün ve radikal söylemlerle kurtuluşunu sağlamayacaktır. Şu doğruyu iyi kavramalıyız; baş ve gövdenin farklı yerlerde olması, diyalektik yasaların terstir. O halkın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini önüne hedef olarak koyan partiler, önderlik ve savaş merkezini ülkenin içine taşımak zorundadır. Bu başarının, var veya yok olmanın olmazsa olmaz koşuludur.

Kürdistan'da sosyalistlerin birliğini sağlayan programlar düzeyde önüne bir dizi olumlu ve doğru hedefler koyan PYSK, ne yazık ki elindeki varolan büyük potansiyeli kullanmamış ve hareketi ülkenin derinliklerine taşımamıştır. Büyük yetmezlik ve politikasızlık içerisindedir.

PYSK kendi içerisinde bir silkleme gitmeli, kendi güç ve misyonunun bilincine varmalıdır. Ülke topraklarına ayak basarak, militan mücadeleyi, her türlü rizikoyu göze alarak seçmelidir. Doğrular söylemek yalnız başına bir anlam ifade etmez, o doğruların içi doldurulduğu oranda anlam bulur.

Şunu iddia ediyoruz; eğer PYSK şu anki kabuğundan sıyrılıp, bir atılım ruhu sağlamazsa, kendisinden beklenen ve kendisine biçtiği tarihi sorumluluğuna yerine getirmesi beklemez. Geline aşama, eksiler artırlardan daha çoktur. Kitleler sosyalist birliğe çok büyük değerler biçiyor. Kitlelerin bu umudunu, bu mücadelesini, bağımsızlığı ve sosyalizme olan inançlarını, yıllardır kurtuluşun gerçek sahibi olacak bu mevziyi militan bir ruhla, iddialarımızı ülke topraklarına taşıyalım ve doğrularımızın takipçisi olalım.

İkinci yazar arkadaşım, Nüroj'un 26. sayısında gününce kendini bulan gerçeklik başlığı yazdığı yazısında, G. Kürdistan'daki yazarın sorunlara yüzyesnel ve gerçekçi olmayan bir bakış tarzıyla, politika sahnesinde zenginlik getirecek lehçeleri sorunların asıl

Ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini zaferle taçlandırmak isteyen halklar sıradan, rastgele öncüler değil, bilinçli ve ileriyi gören öncüler yaratmak zorundadır. Bağımsızlık ve sosyalizm mücadelesinde iddia sahibi olanlar, ileriyi doğru değişimi sağlayacak öncüler yaratma görev ve sorumluluğuna karşı karşıyadır.

Şu doğruyu iyi kavramalıyız; baş ve gövdenin farklı yerlerde olması, diyalektik yasaların terstir. O halkın ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesini önüne hedef olarak koyan partiler, önderlik ve savaş merkezini ülkenin içine taşımak zorundadır. Bu başarının, var veya yok olmanın olmazsa olmaz koşuludur.

Kürdistan'da sosyalistlerin birliğini sağlayan programlar düzeyde önüne bir dizi olumlu ve doğru hedefler koyan PYSK, ne yazık ki elindeki varolan büyük potansiyeli kullanmamış ve hareketi ülkenin derinliklerine taşımamıştır. Büyük yetmezlik ve politikasızlık içerisindedir.

PYSK kendi içerisinde bir silkleme gitmeli, kendi güç ve misyonunun bilincine varmalıdır.

Ülke topraklarına ayak basarak, militan mücadeleyi, her türlü rizikoyu göze alarak seçmelidir. Doğrular söylemek yalnız başına bir anlam ifade etmez, o doğruların içi doldurulduğu oranda anlam bulur.

Şunu iddia ediyoruz; eğer PYSK şu anki kabuğundan sıyrılıp, bir atılım ruhu sağlamazsa, kendisinden beklenen ve kendisine biçtiği tarihi sorumluluğuna yerine getirmesi beklemez. Geline aşama, eksiler artırlardan daha çoktur. Kitleler sosyalist birliğe çok büyük değerler biçiyor. Kitlelerin bu umudunu, bu mücadelesini, bağımsızlığı ve sosyalizme olan inançlarını, yıllardır kurtuluşun gerçek sahibi olacak bu mevziyi militan bir ruhla, iddialarımızı ülke topraklarına taşıyalım ve doğrularımızın takipçisi olalım.

İkinci yazar arkadaşım, Nüroj'un 26. sayısında gününce kendini bulan gerçeklik başlığı yazdığı yazısında, G. Kürdistan'daki yazarın sorunlara yüzyesnel ve gerçekçi olmayan bir bakış tarzıyla, politika sahnesinde zenginlik getirecek lehçeleri sorunların asıl

kaynağıymış gibi göstermeye çalışması, isabetsiz bir yaklaşım tarzıdır diye düşünüyorum. Yazar arkadaşımıza şunu öneriyorum; devrim ve sosyalizm iddiası olan insanlar kitlelerin önüne siyasal ve politik perspektifler sunmakla yükümlüdür. Aksi takdirde günümüzde ideolojik ve politik bulanıklığın yaşandığı, ülkemizde bir dizi sorunların yanında, düşmanın hedef sapıtma çabaları yaşandığı devrimciler tarafından dikkate alınmalıdır.

Kürdistan ülkesi bir bütün olarak emperyalistlerin ve sömürgecilerin ayakları altında, inim inim inerken, bizim devrim ve sosyalizmi örgütlemeye lazım gelirken, kitlelerin dikkatlerini asıl hedefe yöneltmeye çalışmaktan ziyade, suni sorunlara çekmek gündem sapmaktadır. Bu sağduyuya hizmet eden bir tutum değildir.

Populizmden uzak durmak, özellikle iddia sahibi olan insanların gerevidir.

Şunun altını özellikle çizmemiz gerekiyor, biz hiç kimse'nin eleştirisi hakkını veya düşüncelerini serbestçe söyleme ve her türlü yolla topluma götürme özgürlüğüne karşı değiliz. Tam tersine bunu savunuyoruz. Ama şunu da söylüyoruz; her bireyin ne kadar hakkı varsa, o kadar da ödevi vardır. Bu hak ve ödevler aynı oranda kullanılmalıdır zaman bir anlam ifade eder. Ama malesef biz haklarımızı kullanırken, hiçbir sınır tanımayız. Ödevlerimiz, yani görevlerimiz gelince tembelliğimiz ve hantallığımız tutuyor. Neden?

Biz doğruları söylüyor olabiliriz, ama tarih şunu göstermiştir ki doğruları söylemek yeterli değildir. Bu doğruların içini doldurmak, iddialarımızın takipçisi olmak, söylevden önce pratik yapmak, militan bir partinin olmazsa olmaz koşuludur.

Gebze cezaevinden bakınca mı şaşkınlık artıyor, yoksa içi de dışı da bir mi bu coğrafyanın şaşkınlık grafiği, karar veremedim... Sadece son zamanlarda daha çok hayretle şaşırıldığını söyleyebilirim ve bunun benim pat diye kapağa dayanan tuhaf tutulanımla ilgisi yok. Zaten bunu anlatmaya çalıştım. Sürmekte olan bir dava ile ilgili görüş beyan etme yaşından dolayı da değil; önemsenerek bir yanı olmadığından... Ancak bireyleri aşan önemde şaşırma olgularının son günlerde gittikçe arttığına değinmek kaçınılmaz gibidir.

Şaşırılan şehir Ankara... gitikçe daha çok şaşırıyor mu ne?

Şaşkaldıran çıkarılan bin bir numaralar, hokkabazların sırtlarına geçirdikleri esvapların alacalı-bulacalı tuhaflığı, cambazların...

Cambaz dedim de aklıma bu mesleğin bir başka meslekle -hırsızlık- ittifakı geldi. İri taşra kentlerine çadırları, kazandırma olasılığı minumu düşürülmesi kumar sephaları ve portatif "stand" malzemeleriyle konuk olan uyduruk sirklerde bu ittifak çok bariz göze çarpıyor. İttifak malum, meşhur ve fakat yıllar boyunca da

Cambazlar ve Hindiler

Z. Abidin KIZILYAPRAK

"uygulanabilir" olurdu.

Şöyle olurdu: Cambaz ipte... Elindeki 'denge sağlayıcı' görüntüsü verdiği uzun sopasını mahsuskuktan sallandıra sallandıra yürüyor... Aşağıdaki ahalinin dikkatini daha çok cezbetmek için arada bir düşecekmiş gibi yapıyor... İşte bu anlamda aşağıdaki hırsızlar takviyeye/tezahürata başlıyor:

"Üff... Cambaza bak cambaza!"

Gözler cambaza, yabancı eller yabancı cüzdanlara...

İşte şimdi Ankara'da "cambaza bak cambaza!" nidaları yükseliyor, gözlerin çevirtildiği cambazlar mahsuskuktan tehlike numaraları yaparken, şaşkınlığın bir hare aktıyor. Niye mi? Çünkü Ankara'da ipteki cambazlar aniden ipten iniyor, cepleri boşaltıyor, yeniden ipe çiyor ve numaranın bu adiliğine muhalefet katkısı beklenenden çok altında kalıyor da ondan...

Medya tam "Cambaza bak cambaza!" dediğine, adeta hipnotize olan ahali, klasik ittifak yerini 'içselizmi' bir cambazlık-hırsızlığın aldığı bile duyumsamıyor.

Şaşırıyor... Şaşırılmaları şaşkınlığını artırıyor... Şaşırması gerekenlerin sirk peşinde dolaşmalarıyla şaşkınlığını arttırmaları kişisel bir sorun mu? Hiç sanmıyorum. Görünen o ki, ahalinin şaşırmasıyla doğrudan orantılı şaşırma krizlerinin tam ortasında tüm cambazlar, hem hokkabazlar pervasızlaşıyor ve bu fiilin hedefi kişiler değil, ahali oluyor.

Hatta adamlar/kadınlar, şaşırmanın 'nefse dokunma' düzeyine yükselmesine yol açan espriler bile yapıyorlar. Alın işte şu 'hindi projesi'ni...

Neyden sorumlu bakan olduğu hakkında binbir rivayetin dolaştığı Tansu Çiller, geçtiğimiz hafta "Doğu ve Güneydoğu Sorunu"nu çözmek için yeni bir proje açıkladı: Kürt ahallerinin hindi çiftlikleri kurlarını teşvik edilecektir!

İngilizcesi Türkçesi kadar kötü olmayan Çiller'in hindi projesinde hinlik aramak mümkün değil. Hindinin İngilizcesi "Turkey." Yani İngilizce'de 'Türk' ile 'hindi' aynı kelimeyle anlatılıyor.

Eh, kurtlar birinden bire hindiye merak sarıp çiftlikler kurmaya başlarsa... Hindi yetiştiriciliği Kürt bölgelerinde yaygınlaşırsa... İşte o zaman 'sorun' kendiliğinden çözülür?! Mesala DGM'lerin habire uğraştığı 'Kürdistan'dan kurtulur. Kürt coğrafyası, 'Turkeyland' olur çıkar...

'Turkeyland' = Hindi memleketi.

Ama yine 'Turkeyland' = Türk memleketi! Şimdi bunun nesine şaşırın diyeceksiniz. Şuşuna: Ahalinin, "artık Ankara'dan hayır yok; olmadığı gibi, 'hayır' için ciddi kötekler atmak gerek" yerine, halâ hokkabazlar/cambazlar arasında yalancı ve şaşırıcı ayrımlar yapılabilmeye...

İstenmeyenler

Adnan AĞACANOĞLU

Türkiye'de devlet sisteminin ne kadar kötü işlediğini anlatan ve Danimarka'nın unutamayacağı yeni bir kitap çıktı. 'İSTENMEYENLER'

"İSTENMEYENLER" adlı kitap 6 Şubat 1997'de piyasaya sürüldü. Burada bahsedilen "İSTENMEYENLER" kitabın 5 yazarı ve Kürtlerdir. Bu 5 yazar Kürtler ve Kürtler'in varolma mücadelesini destekledikleri için istenmeyen kişiler ilan edilip Türkiye'ye girmeleri yasaklandı. Kitap, Türk devleti tarafından Türkiye'ye girmeleri yasaklanan; Lasse Budiz (Sosyal Demokrat), Gert Petersen (Sosyalist Halk Partisi eski başkanı), Viljo Sigurdss (Kopenhag eski Belediye Meclis Üyesi), Klaus Slavensky (Danimarka İnsan Hakları Merkezi Başkanı) ve Soren Söndergard tarafından yazıldı.

Bu yazar özellikle Kürt sorunun kendi açılarından irdeliyorlar. Eleştirilerin büyük bölümü, devletin Kürt güçleriyle masya oturmaması ve askeri çözümün dayatılması doğrultusundadır.

Lassa Budiz Kürt sorunun çözümü itibarıyla Güney Afrikalılar, Angolular, Flistinliler ve İsraililere yakın durduğunu ve bundan dolayı bugün Kürt güçlerinin içinde bulunduğu durumu anlamaya çalışmak gerektiğini belirtiyor.

Kitabın piyasaya çıktığı gün, Danimarka Parlamentosu'nda Türkiye ile ilgili tartışmalar vardı. Tartışma ve öneriler sonrası alınan kararlar şunlar;

*Danimarka Parlamentosu ve Hükümeti, Türkiye'de İnsan Hakları durumunu derin kaygı ve üzüntüyle karşıyorlar. Türkiye'nin Kürt sorununu çözmesi için girişimde bulunuyor.

*Danimarka Parlamentosu, Kürt sorununun barışçıl yollardan çözümü Türkiye'nin insan haklarına saygı göstermesi ve teminat vermesi konusunda Türkiye ile ilgili ve uluslararası bağlamda sürekli bir diyalog sağlama konusunda hükümeti yetkili kılar.

*Parlamento, Türkiye'nin taraf tarak Avrupa-Atlantik işbirliği ve uluslararası anlaşmalardaki sorumluluklarını yerine

getirmesi için sıkı tutar.

Türkiye yeniden 'İşkence Davası' için şikayet ediyor. Adana polisinin, daha önce işkence gören kişileri yeniden takip ettiğini ve bunlardan bazılarına tekrar işkence yaptığını açıklayan, Adana İşkence Tedavi Merkezi temsilcisinin açıklamalarını değerlendiren ve bu merkez için destekleyen uluslararası kurumlar Türkiye'nin dünya kamuoyundaki durumunu daha da kötüleştirebileceğini belirtiyorlar. Adana da kurulan İşkence Tedavi Merkezi, Birleşmiş Milletler (FN) Avrupa Birliği (EU) ve Danimarka devleti indirek RCT tarafından destekleniyor.

İşkence davası görülen mahkemede, Türk yetkililerinin 167 tedavi görenden doktor raporu ve doküman istemesi üzerine basına geldi. İşkence Tedavi Merkezi'nin Avukatı Mustafa Cinkılıç ve Dr. Tufan Köse'yi kabul etmeyen bunları bazı kriminal belgeleri gizleme ve dinleme hakkında şikayet ediyorlar.

Danimarka ve diğer uluslararası gözlemciler davanın ertelenmesinin nedeni hakim yeni olması ve davayı iyi bir şekilde incelemek istediğine bağlıyorlar.

Amnesty International Doktorlar grubu adına açıklamada bulunan Dr. Troels Kragst Thomsen, davayı çok ciddi görüyor ve davaya bir geçiş olarak bakıyor. Türk devleti bu davadan dolayı büyük bir rizikoya giriyor ve kendi mahkemesinin, uluslararası arenada 'Kötü Kredi' alınması sebep oluyor, şeklinde belirlemedi bulundu.

Danimarka Dışişleri Bakanı Niels Helveg Petersen, daha bir yıl öncesinden davanın başlamasından bu yana Türk devletinin İşkence Tedavi Merkezi'nin çalışmalarına engel çıkarmasının kabul edilemez olduğunu vurguladı.

Niel Helveg Petersen "Biz Danimarka olarak, Türk devletinin tutumunu değiştirmek için elimizden geleni yapacağız" dedi. Meclis Dışişleri Kurul Başkanı Helle Degn davayı şu anda Danimarka'nın başkanlığında yaptığı Avrupa Güvenlik Çalışma Birliği Kurulu'na getirdi. Davanın 28 Mart 1997'de görülmesine karar verildi.

ANMA

Bir Kürt Aydın ve Demokratı olarak; kendisini barış, özgürlük ve kardeşlik mücadelesine adayın; Halepce Katliamı sonrası göç eden Kürt kardeşlerimiz için başlattığı yardım kampanyasıyla tanınan; aktif olarak yer aldığı birçok Kürt etkinliği ve girişiminin yanısıra; HEP, Kürt Aydın İnisiyatifi ve Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı kurucuları arasında bulunan sevgili kardeşimiz

HASAN DENİZ'in

Sevgi ve hoşgörüyle dolu yüreği, 21 Mart 1997 günü Newroz kutlamasından evine dönerken geçirdiği bir trafik kazası sonucu ne yazık ki artık çarpmıyor. O'nu çok özleyeceğiz. Anısı önünde saygıyla eğiliyoruz, başta ailesi olmak üzere tüm halkımıza başsağlığı diliyoruz.

Abdülkadir Özbek • Abdullah Kıran • Abdulselam Güngör • Abdurrahman Eser • Adil Aksakal • Adnan Özbingöl • Ahmet Tabar • Ahmet Z. Okçuoğlu • Ali Asker Akay • Ali Coşar • Ali İncesu • Ata Şen • Aydın Hasar • Ayhan Baltas • Bahattin Ayaz • Bahattin Gültekin • Botan Şen • Cabir Yolbaş • Celal Yeltek • Cuma Boyrukara • Cuma Tanrıkulu • Diyaettin Hazer • Doğan Zengin • Erkin Baltas • Emin Doğan • Enver Sezgin • Ercan İlgin • Ercan Sezgin • Erdal Deniz • Erdal Eren • Eren Keskin • Esma Aksakal • Esref Okumuş • Fahri Gomi • Fahri Kaya • Ferit Ay • Füsün Kümet • Gülseren Baltas • Hacı Ahmet Karavelli • Hacı Boğatçin • Hakim Daş • Harun Coşar • Hasip Kaplan • Hüseyin Eren • Hüsnü Okçuoğlu • İbrahim Öztoprak • İbrahim Türkkan • İlhan Aslan • İrfan Bozylı • İsmail Deniz • Kamber Soyapak • Kasım Ergün • Kasım Karakus • Kemal Peköz • Latif Epözdemir • Leyla Peköz • Mehdi Zana • Mehmet Ali Eren • Mehmet Ali Tan • Mehmet Ali Tüy • Mehmet Aksakal • Mesut Baştürk • Mehmet Baykara • Mehmet Meliner • Mehmet Parlak • Mehmet Vural • Mejin Diner • Mevlüt İlgin • Müzeyyen Şen • Murat Öztimir • Mustafa Aksakal • Mustafa Özcelik • Muzaffer Okçuoğlu • Necati Tank • Nezir Akgül • Nihat Gültekin • Nilüfer Akbal • Nurettin Elhüseyni • Olcay Sezgin • Orhan Kaya • Ömer Ağın • Ömer Faruk Okumuş • Ömer Karavelli • Özcan Elir • Ramazan Öztürk • Remzi Çakın • Reşit Delek • Rojen Baltas • Ronahi Okumuş • Rukun Deniz • Sabri Kunt • Salih Akbaş • Salih Turan • Sedat Bayam • Selim Okçuoğlu • Servet Baltas • Sükrü Ergin • Tacettin Kümet • Aydın • Şener Keskinoglu • Şenif Özhan • Şivan Baltas • Şükrü Ergin • Tacettin Kümet • Tacim Demir • Turgay Baltas • Umit Fırat • Yasin Tahta • Yılmaz Kaya • Zaniya Okumuş • Zeliha Deniz • Zeki Baltas • Zeki Bozalan • Zeynel Kılıç • Zeynel Yılmaz • Zülfi Doğan

ANMA

Newroz çiçeğine gülümseyen bir yüreğin gerisine hüznü düştü... Hüznü yüreğimize, solmayacak gülümsemeni Newroz ateşine gömdük. Sinê min... Hemşerimiz yurttaşev insan Hasan DENİZ'i ucuz bir trafik kazasında kaybettik. Ailesinin şahsında tüm hemşerilerimizin ve tüm Kürtlerin başı sağolsun.. Kahtalılar Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Remzi ÇAKIN

Susurluk'u aydınlatmak için yine bir dakika karanlık

HABER MERKEZİ/ Susurluk karanlığının yarısından kaçınılmaya çalışılması ve devlet içindeki çetelerin ortaya çıkarılması için bugüne dek somut girişimlerde bulunulması nedeniyle "Süreklilik" eylemi 6 Nisan pazar gecesi yeniden başlatılıyor.

Pencere, balkon ve otomobillerde gerçekleştirilecek ışık yakıp söndürme eyleminde düdüklü, korna ve müzik çalınacak; tencere ve tavalarla sesli protesto yapılacak. Eylem 23 Nisan'a dek sürecek ve bu süre boyunca yakalara beyaz kurdele takılacak, balonlar göğe salınacak.

Yurttaş girişimi ismiyle Şubat ayında başlatılan ve her kesimden insanın destek verdiği Sürekli Karanlık İçin 1 Dakika

Karanlık" eylemi, daha güçlü olarak 6 Nisan pazar günü, "İsyan ediyorum ısrar ediyorum" sloganıyla yeniden başlıyor. "Susurluk karanlığının yarısından kaçınılmaya çalışılması ve devlet içindeki çetelerin ortaya çıkarılması için bugüne dek somut girişimlerde bulunulması nedeniyle "Süreklilik" eylemi 6 Nisan pazar gecesi yeniden başlatılıyor.

Pencere, balkon ve otomobillerde gerçekleştirilecek ışık yakıp söndürme eyleminde düdüklü, korna ve müzik çalınacak; tencere ve tavalarla sesli protesto yapılacak. Eylem 23 Nisan'a dek sürecek ve bu süre boyunca yakalara beyaz kurdele takılacak, balonlar göğe salınacak.

"1 Dakika Karanlık Eylemi" devletin içine sızan çetelerin temizlenmesine yönelik hiçbir somut gelişme olmaması nedeniyle yeniden gündeme getirili-

yor. Herhangi bir siyasi oluşumun etkisizleşmiş görüntüsü vermeyecek için girişimci çağrılarını Yurttaşın yurttaşta ismini uygun buldular. Yurttaşın yurttaşta yapılan çağrıda şu görüşlere yer verdi.

"Ülke'de demokratik, çağdaş, şeffaf bir hukuk devleti özleminde olan, Ülkenin çetelerden arındırılması konusunda ısrarlı talepleri olan, 1 Şubat'tan başlayarak 37 gün boyunca, her gece saat 21.00'de ışığıyla taşıyıcı, düdüğüyle, mumuyla geceye ses vererek, karanlığı aydınlığa dönüştürecek. Pencere, balkonuma, yakama, otomobilimi beyaz kurdelele takacağım. Ve milyonlarca insanı çileden çıkararak bu durumun değişmez, toplumsal yaşamda hukuk geçerli kılınmazsa, yöneticilerin bizi 'sivil itaatsizliğe' sevk ettiğine hükmedeceğim. İsyani ve talebimi ısrar-

mut gelişme kaydedilmedi. Bu nedenle hep beraber şunları haykırıyoruz.

İşte buna isyan ediyorum! Ve taleplerimde ısrar ediyorum. 6 Nisan 1997 pazar günü başlayarak, 23 Nisan 1997 çarşamba akşamına kadar her gece saat 09.00'da ışıklarımı yeniden söndürüp yakacağım. Tence-remler, tavamlar, düdüğümler, mumumla, fenerimle, müziğimle, şarkımla, maytabımla geceye ses vererek, karanlığı aydınlığa dönüştürecek. Pencere, balkonuma, yakama, otomobilimi beyaz kurdelele takacağım. Ve milyonlarca insanı çileden çıkararak bu durumun değişmez, toplumsal yaşamda hukuk geçerli kılınmazsa, yöneticilerin bizi 'sivil itaatsizliğe' sevk ettiğine hükmedeceğim. İsyani ve talebimi ısrar-

la yineliyor, herkesi bu eyleme çağırıyorum. Bu çağrı yurttaşın yurttaşta yapılmalıdır."

Şubat ayında başlayan ve 37 gün süren daha önceki eylem için Başbakan Necmettin Erbakan "çocukça" niteliğinde bulunmuş, DYP Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Gözhan, eyleme katılanları "watan haini" ilan etmiş, Refah Partili Adalet Bakanı Şevket Kazan da "Mum söndü oynuyorlar" diyerek alevi yurttaşların kendisi hakkında manevi tazminat davası açmasına yol açmıştı.

Eylemler sırasında Antalya'da bir yurttaş, polislin kafasına telsizle vurulması sonucu kalp krizi geçirerek yaşamını yitirmişti.

Polis dayattı, Erbakan verdi

Aylıklarına yüzde 20 oranında ek artış alan polisler, zamlar tüm memurlara yansıtılınca tepki gösterdiler. Bunun üzerine hükümet, polis maaşlarına yüzde 5-6 oranında ikinci bir ek zam yapılması için yeni bir kararname hazırlamaya başladı.

Öğretmen, hemşire ve memurların maaşlarına yalnızca yüzde 18 oranında ek zam veren hükümet, polislerin aylıklarına yüzde 20 artışından yüzde 6'lık ikinci bir zam daha yapacak. 1. dereceden 4. kademesindeki 25 yıllık bir öğretmenin maaşı 47 milyon 447 bin lira oranında kalırken, 11. derecenin 1. kademesinde göreve yeni başlayan bir polis aylığı son zamlı 45 milyon 500 bin liraya çıkarılacak.

Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin maaşına yüzde 42 oranında ek zam verilmesinin ardından, yoğun tepki göstererek aylıklarına yüzde 20 oranında ek artış alan polisler,

zamlar tüm memurlara yansıtılınca yeniden tepki gösterdiler. Hükümet tepkiler üzerine, polislerin maaşlarına yüzde 5-6 oranında ikinci bir ek zam yapılması için yeniden kararname hazırlıyor.

Maliye Bakanlığı Müsteşarı İlhan Baytan dün gazetecilerin sorularına üzerine, polislerin maaşlarına yılbaşından geçerli olmak üzere yüzde 5-6 oranında ikinci bir zam daha yapılacağını bildirdi.

Baytan'ın açıkladığı orana göre, 2. derecenin 6. kademesindeki bir başkomiserin aylığı 62 milyon 100 bin liraya, 11. derecenin 1. kademesinde göreve yeni başlayan bir polis memurunun aylığı da 45 milyon 500 bin liraya yükseltilecek. Uzun zamandır Ülke'de Ordu ile aynı statüye kavuşmak isteyen Polis teşkilatı bunu her seferinde dile getiriyor. Maaşlara itirazın böyle bir anlamı olduğu söyleniyor.

HABERMERKEZİ

İşçiler ayakta Kremlin panikte

HABER MERKEZİ/ Rusya'da son on yılın en büyük genel grevi ve mitingi gerçekleşti.

Haftalardır hazırlığı süren ve siyasi taleplerde içeren genel greve yirmi milyon insanın iştiraki edildiği söyleniyor. Miting'de uzun bir aradan sonra "Lenin posterleri taşıdı. Gözlemler işçi eylemlerinde Lenin posterlerinin taşınması "Boris Yeltsin'in" üzerinde komünist hayalatin dolaşması olarak değerlendiriliyor. Rus yetkililerin tam kurtuldukları dedikleri ve huzura kavuştukları sandıkları bir zamanda böyle büyük bir miting yapılması uykularını kaçırmış görünüyor. Boris Yeltsin ABD Başkanı Bill Clinton'un kulağına Helsinki'de fısıldadığı, Bill benden sonra ne olacağını senden biliyorsun sözü Yeltsin'in gitmesini beklemeden gerçekleşiyor gibi görünüyor. Hükümeti istifaya çağırarak sloganların atıldığı eyle-

me yirmi milyon insanın katıldığı söyleniyor. Moskova'da Kremlin sarayına doğru yürüyüşe geçen 100 bin kişilik kitle SSCB sonrası en büyük yürüyüş olarak gerçekleşti. Soğuk ancak güneşli bir günde gerçekleşen miting kent trafiğini tamamen işleme hale getirdi.

8.8 milyar doları bulan ücret alacaklarının ödenmesini isteyen 20 milyon sendikaların grevi özellikle ülkenin doğu bölgesinde etkili oldu.

Kremlini türkten bu örgütlülük karşısında Boris

Yeltsin " ücretlerin en kısa sürede ödeneceğini, tüm taleplerinin haklı olduğunu ve bir bir yerine getirileceğine dair söz vererek halkı beklenti içinde bırakmaya çalıştığı öğrenildi. Ancak yılların mücadelede birikimine sahip bu işçi kitlesinin hedeflenmeden Hükümetin kendisini kurtarması güç görünüyor. Bunu süreç gösterecek demek yerine 20 milyon insanın haykırışı Kremlin'in sesini ve aldatmacalarını bastırarak gücünde olduğu söyleniyor.

Kapitalistler geleceklere emin değiller

HABER MERKEZİ/ Hafta içinde Swiss Otel'de Koç Unisys ve TESEV'in ortaklaşa düzenlediği "Kapitalizmin geleceği" panelinde kapitalizm yaşamaya devam edip etmeyeceği tartışıldı. Bir çok iş adamı, akademisyen ve siyasetçinin katıldığı panelde, konuşmacılar eğer kendi içinde yeni bir yapılamaya geçilemeyecek ve kendi ürettiği bireycilik ideolojisinden sıyrılı toplumsal çıkarları ön plana çıkaran yeni bir ideoloji geliştiremezse, kapitalizmin hızlı teknolojisine ve değişimine ayak uyduramayacağı ve büyük bir çöküşün geleceği noktasında görüş birliğine vardılar.

Panelde TESEV Genel Direktörü Dr. Mehmet Kabasakal, Prof. Dr. Taner Berksoy, Bülent Eczacıbaşı, Konut Genel Prof. Dr. İler Turan ve Çetin Altan konuşmacı olarak katıl-

mışlardı. Amerikalı yazar - bilimadamı Prof. Lester C. Thurow'un "Kapitalizmin Geleceği" adlı kitabından yola çıkarak dünya ve Türkiye'de kapitalizm yaşamaya devam edip etmeyeceği tartışıldı. Bir çok iş adamı, akademisyen ve siyasetçinin katıldığı panelde, konuşmacılar eğer kendi içinde yeni bir yapılamaya geçilemeyecek ve kendi ürettiği bireycilik ideolojisinden sıyrılı toplumsal çıkarları ön plana çıkaran yeni bir ideoloji geliştiremezse, kapitalizmin hızlı teknolojisine ve değişimine ayak uyduramayacağı ve büyük bir çöküşün geleceği noktasında görüş birliğine vardılar.

Panelde TESEV Genel Direktörü Dr. Mehmet Kabasakal, Prof. Dr. Taner Berksoy, Bülent Eczacıbaşı, Konut Genel Prof. Dr. İler Turan ve Çetin Altan konuşmacı olarak katıl-

'Kürt sorununu çözün'

HABER MERKEZİ/ Geçtiğimiz hafta içinde Türkiye'ye "krizli" bir ziyarette bulunan Alman Dışişleri Bakanı Klaus Kinkel Türk yetkililerin beklentilerinin aksine herşeyi açık açık konuştuk. Türk Dışişleri Bakanı Tansu Çiller'in huzurunda Kürt sorununun mutlaka çözülmesi gerektiğini vurguladı.

Konuşmasına Türk Başbakanı Erbakan'ın kendisine yönelik eleştirilerine yanıt vermekle başladı. "Ben bir Alman ve AB Bakanı olarak Türkiye'ye başım dik geldim" diyerek konuşmasına başlayan Kinkel, "Hiç kimse başkalarının taşıyacağı şeyler talep etmesin" şeklinde konuştu.

Kinkel, AB Komisyonu'nun Türkiye'nin üyelik başvurusu konusunda verdiği görüşün geçerli olduğunu belirterek, "Önümüzdeki dönemde tam üyelik gerçekleşmeyecek" dedi.

Kinkel, Türkiye'nin üyelik engellenen faktörler arasında başta Kürt sorunu olmak üzere Türk-Yunan sorunları, Kıbrıs sorunu ve ekonomik sorunları saydı. Kinkel, ayrıca NATO'nun genişlemesi konusunda olumlu bir tutum takınmasını, duygusal yaklaşımlarını bir kenara

bırakılması gerektiğini belirterek, Ankara'nın bu konudaki tutumuna tepki gösterdi.

Öte yandan, Çiller, Kinkel'in Kürt Sorunu'nu çözümlemesi talebine tepki olarak, "Eğer Türkiye'de bir Kürt sorunu olsaydı, bu sorun her yerde olurdu. Türkiye'de vatandaşlar arasında ayrım yok. Herkes birinci sınıf vatandaş" dedi. Klaus Kinkel sonraki görüşmelerin tümünde aynı görüşlerini tekrarladı. Sadece resmi yetkililerle görüşmekle yetinmedi. Bir stüdyo avrupa'dan gelenlerin geleneklerine uyararak sivil kurumların temsilcileriyle de bir araya geldi.

Bu çerçevede Kinkel İHD temsilcileriyle özel görüşme yaptı. Görüşme talebinin bizzat Kinkel'den geldiği öğrenildi. İstanbul'a gelmeden önce Ankara'da programlı ve açık bir biçimde insan hakları Demeki yöneticileriyle görüşmesi Türk yetkililerin tepkisine neden oldu. Kinkel'in bu görüşmelerde İHD temsilcileri Eren Keskin, Uğur Olcay ve Eşber Yağmur'den de bir araya geldi.

Bu görüşmelerde Kinkel İHD temsilcileriyle özel görüşme yaptı. Görüşme talebinin bizzat Kinkel'den geldiği öğrenildi. İstanbul'a gelmeden önce Ankara'da programlı ve açık bir biçimde insan hakları Demeki yöneticileriyle görüşmesi Türk yetkililerin tepkisine neden oldu. Kinkel'in bu görüşmelerde İHD temsilcileri Eren Keskin, Uğur Olcay ve Eşber Yağmur'den de bir araya geldi.

SUSURLUK'TA GEÇEN HAFTA

Çetenin parasal ilişkileri raporda yok

Bir gazete Susurluk olayında gelişen aşamaya ilgili bilgi veren Komisyon üyesi Fikri Sağlar hazırlanan Rapor'da Çetenin parasal ilişkilerinin eksik kaldığını söyledi. Bir soru üzerine sağlar şunları söyledi: "bakın ortada bir rant var. Bu rant kimlere gitti, kimlere aktı ve nerde duruyor? Bunun tespiti gerekir. İddianamede çete bağlantısı var. Çetenin maddi menfaat sağlamak için kurduğunu söylüyor. Ama bu çete maddi çıkar sağlamak amacıyla kurulmuş olmasına rağmen, elde ettiği çıkar nerede? O yok. Mehmet Ali Yaprak'ın kaçırılmasında olduğu gibi, olayların paylaşımdaki çatışma ve çekişmeler sonucu ortaya çıktığı ve bunun için insanların öldüğü, kaçırıldığı açık. Ama bu paralar nerde? Kimlerin mal varlığı içinde görülüyor? Bu, ciddi olarak araştırılmamış. Bir tek iddianamede Ayhan Akça, ile ilgili bir söz var. 'Mal varlığında çok süratli artış görülmüştür' deniyor.

Siz komisyonu olarak parasal işlere bakmadınız mı? sorusuna Sağlar: "Doğrusunu söylemek gerekirse, bu işin üstünde fazla durmadık. Bankalara baş vurduk. 'hesap yoktur' gibi yanıtlar geldi. Zaten Başbakanlık Teftiş Kurulunda da bankalardan yanıt alınmadığı söyleniyor. Tabii, Türkiye'de bir gizli hesap, saklı hesap müessesesi var. Ama Merkez Bankasındaki Elektronik fon transferi (EFT) kayıtlarında bunlar pekala çıkarılabilir. Bu da ortaya çıkarsa, inanyorum ki fotoğrafın bütün unsurları ortaya çıkmış olur.

Bir başka soruya sağlar şu yanıt verdi.

Biliyorsunuz komisyon 11 Mart tarihinde aldığı bir kararla ifade almayı durdurdu ve daha önce çağırılmış, kararlaştırılmış kişileri dinlemekten vazgeçti. Komisyonu duyan güven sarsılması bundan kaynaklanıyor. Adım adım çıkan bir olayda komisyonun iktidar partileri temsilcileri bir den TEDAŞ'ta TOFAŞ'ta mal varlığı komisyonlarında olduğu gibi klasik iktidar-muhalefet ikilemi içerisinde, iktidarı korumak adına, yani bugünü korumak adına, dün ve uzun süre Türkiye'nin üzerine, başına çorap geçirilmiş olan yapıyı gözardı ettiler. RP'li üyeler Tansu Çiller'i kurtarmadılar, şabesini katladılar. Kendisini komisyonu çağırılmamakla.

Çetenin kaynağı M.H.P. Çetenin sivil bağlantıları ve kullanılan kişiler M.H.P. davasında yargılanmış kişiler, A. Çatl, Oral Çelik, Haluk Kırcı ve daha bir dizi kişi çeteye katılmış. Devletin resmi ideolojisi ile ülkücü ideolojinin çakışmasından olsa gerek bu kişiler ya himaye edililer ya da müsamaha görüldüler.

ANAP'ında işin içinde olduğunu belirten Sağlar 1991 konferansında Abdullah Çatl'ın bizzat Mesut Yılmaz için çalıştığını ve kongreye de katıldığını belirtti.

Hukuksuzluk çete doğurdu

TBMM Susurluk komisyonuna İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesinin gönderdiği "soruşturma evrakında" hukuksuzluğun çeteleri doğurduğu belirtildi.

Buna göre bazı görevliler, "yasadışı örgütlere ve finans kaynaklarına karşı hukuki mücadelede etkisiz kalıyor" diyerek illegal bir örgütlenmeye gitti.

İstanbul DGM başsavcılığı bu konudaki görüşünü "yasadışı bölücü terör örgütlerine destek veren kişilerle, hukuki yoldan mücadele imkanı bulunmadığını düşünen bir kısım görevliler tarafından başka yöntemler aranmaya başlanmıştır. Emniyet, MİT ve jandarma teşkilatındaki bazı görevlilerce, çalışmaları başlatılmıştır." biçiminde dile getirdi.

Hedef kalmadı: DGM saptamalarında ayrıca, "bu görevliler ve muhalif suçları nedeniyle aranan bazı sivil kişilerden oluşan teşekkül meydana getirilerek, terör örgütlerine destek sağladıklarını düşündükleri kişilere yönelik eylem ve faaliyetlerde bulunmuş. Bir süre sonra bu teşekkülün eylem yapacakları hedef veya eylemlerini haklı gösterecek sebep bulunmadığı görülmüş, ancak bu guruplar dağılmamış, kişisel çıkarlarına yönelik eylemler başlamıştır" dedi. DGM'nin diğer saptamalarında şöyle sıralandı.

Kontrol edilemiyordu: Bu teşekkilde yer alan şahısların kişilikleri, görev alanları ve ülkedeki etkinlikleri göz önüne alındığında, teşekkülün eylemlerinin, yetkili ve görevli merciler tarafından artık kontrol edilemez boyutlara ulaştığı görülmüştür.

Polis müdürü Ağar emretti:

Uyuşturucu kaçakçısı Yaşar Öz'ü evinde ruhsatsız silahlarla yakalayan ve şahsi mahkemeye çıkarmak yerine Ankara'ya yollayan 4 polis şefi yargı önüne çıkarıldı. Dönemin İstanbul emniyet müdürü yardımcısı Mestan Şener, Mali Şube Müdürü Osman Yıldırım Özkaraca, mali şubede görevli komiser M. Nahit Yıldırım ve komiser yardımcısı Levent Se-

vinç 1. Asliye Ceza Mahkemesinde ifade verdiler. Mahkemenin suçlamaları karşısında Şener dışındakiler susmayı tercih ettiler. Mestan Şener o dönemde İstanbul Müdür Yardımcısı olduğunu söyleyerek Ataköy'de düzenlenen operasyon sonucu iki silah, iki yeşil pasaport ve bir elhiyet ve dönemin emniyet genel müdürü Mehmet Ağar imzasıyla taşıyan, Yaşar Öz'e verilmiş özel silah taşıma belgesinin ele geçirildiğini söyledi. Mali Şube Müdürü Salih Güngör izinde olduğu için yerine bakan Emniyet Amiri Osman Yıldırım Özkaraca'nın kendisine gelerek konuya ilişkin bilgi vermeye başladığını belirten Şener "Biz arkadaşlarla bu konuyu konuşurken Mehmet Ağar aradı. Bu konuyu sordu. Bende kendisine arz ettim. Bana bu kişinin PKK'ya karşı mücadelede kullanıldığını belirterek ele geçirilen malzemelerin tutanakla kendilerine gönderilmesini ve Yaşar Öz'ün serbest bırakılmasını istedi" dedi. Bunun üzerine Ağar'a konuyla ilgili talimat dönemin İstanbul Emniyet Müdürü Nejdettin Menziri'e verilmesini söylediğini anlatan Şener, şöyle konuştu. "Ancak Ağar durumun acil olduğunu söyleyince konuya ilişkin evrakla gittiğim Nejdettin Menziri'e durumu anlattım. Menziri de bu işin Ankara'dan takip edildiğini ve bunların gönderilmesi gerektiğini bildirdi. Müdürlüğümüz silahların balistik inceleme ve şahsını da aramı aramadığını belirlemesi için İstanbul'da kalması talimatını verdi."

Söz konusu dönemde İstanbul Mali Şube Müdürlüğüne vekalet eden Osman Yıldırım Özkaraca'da Öz'ün yakalanması ve belgelerin ele geçirilmesinden sonra genel müdürlük'e yoğun bir şekilde telefon gelmeye başladığını söyleyerek Emniyet Genel Müdürlüğü Özel Kalem Müdürü Yüksel Çarhacıoğlu'nun telefonunda "beni uğraştırmayın talimatlara uyun" dediğini söyledi. Ele geçirilen belgelerin orijinal olduğu, ancak aldıkları talimatlar gereği bir tutanak ve üst yazıyla birlikte bunları kurye Levent Sevinç ile birlikte Ankara'ya Genel Müdürlüğe gönderdiğini açıklayan Karaca "Bir süre sonra sevinç beni arayarak kendisine teslim alındı belgesi verildiğini söyledi. Bunun üzerine kuryeyi geri çağırıldı. Ancak faks gelmedi. Nahit Yürüten'de ele geçirilen Yaşar Öz ve Tark Ümit adına düzenlenmiş iki yeşil pasaport ve Mehmet Ağar imzasıyla taşıyan silah taşıma belgesinin kuryeye birlikte Ankara'ya gönderildiğini bildirdi. Mahkeme Güngör ve Çarhacıoğlu'nun tanık olarak dinlenmesini kararlaştırarak duruşmayı erteledi.

Çete'den General sorumlu

Anavatan Partisi Milletvekili Geylani Yüksekova çetesinin esas sorumlusu-nun Hakkari eski Tuğay Komutanı Tuğgeneral Osman Pamukçoğlu olduğunu öne sürdü. Geylani, çete'de yer alan ve tutuklanan Yüksekova Tabur Komutanı Mehmet Emin Yurdakul'la Hamdi Poyraz'ın Pamukçoğlu'ndan habersiz hiç bir şey yapamayacaklarını söyledi.

Geylani, DGM iddianamesindeki "Yüksekova çetesinin boyutunun susurluk çetesinden daha büyük olduğu" görüşüne katılarak şunları söyledi. "Hakkari'nin köyleri Osman Pamukçoğlu Paşa'nın zamanında boşaltılmaya başlandı. Bazı köyler Irak'a sürüldü. Onun döneminde faili meçhul cinayetler olmuş."

Tutuklanan Yüksekova tabur komutanı Mehmet Emin Yurdakul'un da Pamukçoğlu emrinde bir komutan olduğunu anmsattı.

Çeteye gizli yönetmelik:

Edinilen bilgiye göre, Abdullah Çatl ile uyuşturucu kaçakçılığında şüpheli Yaşar Öz'ün üzerinde "Uzman" Belgeleri İşçileri Bakanlığında sorulduğunda, bu belgelerin gerçek dışı olduğu bilgisi alındı. Ağar'ın bu belgeler gerçek imzasını atmadan kullanılan soruşturma çevreleri, incelemelerini yoğunlaştırınca İçişleri Bakanlığı yetkililerinden uzman belgelerinin düzenlenmesine ilişkin "Gizli yönetmelik" olduğunu öğrendiler. Soruşturma sırasında uzman belgelerinin sahte olduğuna ilişkin bilgileri yazılı olarak ileten İçişleri Bakanlığı yetkilileri gizli yönetmelik konusunda yazılı açıklamaya yanaşmazken "söz konusu yönetmelik kasada saklanmaktadır." Konuyla ilgili olarak Erbakan ve Akşener'e de bilgi verildiği öğrenildi. Soruşturma çevreleri konuyla ilgili olarak "Mehmet Ağar'ın gerçek imzasını atmasını arından bu gizli yönetmeliğin varlığı yadmaktadır. Edinilen bilgiye göre "Uzman" belgeleri konusunda yaşanan gizli yönetmelik skandalının bir benzeri de Milletvekili Bucak'ın korumalarına ilişkin soruşturma sırasında yaşandı. Teröre karşı özel eğitim gören Özel hareket tim elemanlarının koruma olarak görevlendirilmesinin normal olmadığını farkeden müfettişler, incelemelerini sürdürürken bir gizli yönetmeliğin varlığını ortaya çıkardılar. Emniyet yetkilileri inceleme sırasında, "Özel hareket timleri için gizli bir yönetmelik var. Kasada saklanan bu yönetmelik tim liderlerine okutulur. Fotokopi bile çekilmez yanıtı verdiler.

Devletin tüm çabalarına rağmen kendi vatandaşları bile 'resmi Nevruz'a ilgi göstermedi. Öte yandan Kürtlerin çeşitli yerlerde hazırladığı Newroz etkinlikleri coşkuyla kutlandı

Newroz ateşi yine sönmedi

Nesimi ADAY

Geçtiğimiz salı günü HADEP tarafından düzenlenen "Newroz Şenliği" Abdi İpekçi Kapalı Spor Salonunda gerçekleştirildi. Yaklaşık yirmi bin kişinin izlediği şenlik oldukça coşkulu geçti. Koma Serhildan ve Koma Dilan folklor ekiplerinin ortaklaşa sergiledikleri gösterilerle başlayan programda sahneye çıkan ilk müzisyen Mahmut Aziz oldu.

Daha sonra sahneye peşpeşe çıkan müzisyenler şarkı ve türkülerini büyük bir koro (seyirci) eşliğinde seslendirdiler. Kalabalık bir ekiple sahneye çıkıp Kürtçe ve Türkçe türküler okuyan Kardeş Türküler Topluluğu büyük beğeni topladı. Bu grubun ardından, sahneye başka bir grup, Yeni Gün Müzik Topluluğu çıktı. Kitlenin coşkusu Grup Munzur'un seslendirdiği devrimci marşlarla yükseldi. Gecede en büyük alkış alan topluluklardan biri de çocuk korusu (MKM Çocuk Korosu) oldu. Çocukların "Halklar Kardeşler" isimli şarkısı salondaki seyircinin çoğunluğunun katılmaya başladığı bir sahneye dönüştü. Çocuklar şarkılarını, savasız, sömürsüz bir dünya özlemiyle dilendirdiler. Koma Çiya elemanları okudukları Kürtçe türkülerle Newroz'un ateşini gürleştirdi. Başlarına taktıkları bere ve boyunlarına sardıkları kırmızı fularlarla sahneye çıkan Grup Yorum ele-

manları: "Newroz, zulme karşı isyanın adıdır. Kızıldevede pusuya düşürülenler de Kawa'nın çocuklarıdır" dedi. Kawa'nın oğullarına kızlarına ve "özgür tutsaklar"ı selam göndererek okudukları marşlarla kitlenin coşkusuna coşku kattılar. Grup, "Dağlara Gel Dağlara" isimli şarkısını okuduğunda ise, kendilerine 20 bin kişilik bir kitle eşlik ediyordu. Grup Kızılurmak sahnede yerini aldığı kitlenin attığı sloganlarla, söylenen şarkılar anlaşmaz duruma gelmişti. Kızılurmak'ın okuduğu "Ax Baba" türküsü, salon- da bulunan çoğunluğun -mekanın müsait olmamasına rağmen- halaya kalkmasına bahane olmuştu. Gecenin 'hit' sanatçısı kuşkusuz Ferhat Tunç'tu. Sanatçı sahnede yerini alırken, izleyicilerin gösterdiği tezahürat görülmeye değirdi. Tunç'un okuduğu tüm şarkılara salon (tabii ki polisler hariç..) eşlik etti. "Özgürlük Mahkumları" isimli şarkısı sanatçıdan çok izleyiciler seslendirdi. "Newroz Şenliği"nin en çok ilgi gören programı hiç tartışmasız MKM'nin Jiyana Nû tiyatrosuydu. Seyirciler Jiyana Nû'nun, "Kawa Efanesi"ne çağdaş bir yorum getiren hazırladıkları mizansenli pür dikkat izlediler.

Geceye katılan esir asker annesi Nahide Diktas ve tutuklu annesi Emine Çaçan, barış çağrısında bulundular. (İSTANBUL)

SIRRI SAKIK

HADEP Genel Başkan Yardımcısı Sirri Sakik; HADEP İstanbul İl Örgütü'nün, Abdi İpekçi Kapalı Spor Salonu'nda kutladığı "Newroz Barış Şenliği"nde yaptığı konuşma:

(...) Bize kitlesi yok diyenler, bizi görmekten gelenler görünler işte bu kitleyi. Acaba Türkiye'de devlet adını (askeriyeye, polisimize, timimize) Newroz kutlayanlar bu kadar insan toplayabiliyor mu? Newroz'un içini boşaltarak yeni bir Newroz yaratmaya çalışıyorlar. Bütün çabalar boş. İğdir'a ceterlerle birlikte gittiler ama orada halk onlara karşı barikat kurdu ve kendi Newrozuna sahip çıktı. Bu ülkeyi yönetenler, dört yıl önce-beş yıl önce, bu renkler Kürt coğrafyasında arabalara atıldığı için, arabalar tahrip ediliyordu. Bu renkleri kullanarak genç kızlara, genç erkeklerle si-

lahlı örgüt taraftarı muamelesi yapılmıyordu. 1992'de Newroz'u kutlamak isteyen Kürtler yine silahlı örgüt muamelesi gördüler. Ama geldiğimiz noktaya bakın; devlet bu renklerin birleştirici olduğunu söylüyor. Evet bu renkler Türki-

ye'de, Türk ve Kürt halklarının bütünleşirici renkleridir. Newroz'un yasaklandığı dönem biz parlamentodaydık ve hatta hükümetin ortağıydık. O dönem başbakan olan Demirel, "Kürt realitesini tanıyormuz" dedi ve biz de destek verdik. Bakanlık beklemiyorduk, aş-ış beklemiyorduk. Çünkü, ölümler karşısında olan insanın aş işi beklemesi şansı yoktur. Biz yaşam mücadelesi veriyorduk ve bunun için hükümeti destekliyorduk. Bu nedenle onlara destek vermiştik. Silahsız insanların üzerine tankla gideceklerini nereden bilebilirdik. Verdığımız çiçeklere kan fişkırtırdılar. O coğrafyada insanların tek suçu Newroz'u şenlik içinde kutlamak. O tarihte insanları öldürten anlayış ve mantık şimdi neye dayanarak, Newroz'u kutluyor?! Bunlar mideleriyle ülkelerine bağlıdır; beyinleriyle değil. Eğer beyinleriyle bağlı olsalardı; beş yıl önce yasakladıkları New-

roz'a bugün sahip çıkmazlardı. (Seyirci yuhalyor... n.a.) Hayır... hayır... kimseyi yuhalamayın. Biz bu coğrafyada kavga da ederiz, birlikte barış da sağlarız. Onun için kimseyi yuhalamayalım. Şimdi, bu ülkeyi yönetenlere sesleniyorum: Hep birlikte Türkiye'nin gerçeklerini tespit edelim. Sorunlarımız barışçıl çözümlerle bulalım. Artık silahlar konuşmasın, artık kan akmasın. Bu güzel ülkemizin üzerindeki silahları, şiddeti çıkarıp, toprağa gömülmeli. Ey HADEP'liler siz var mısınız?! (Salondan güçlü bir "evet" yanıtı ve peşi sıra "Kürdistan Faşizme Mezar Olacak" sloganı.n.a.) Hayır... Hayır... Bu ülke; ülkeye ihanet edenlerin mezarı olacak. Bu ülke; ceterlere mezar olacak. Biz aydın bir Türkiye için demokrasi cephesini yükseltmeye çalışıyoruz. Bu cephe Türkiyeyi sevenlerin cephesidir. Bu cephe herkes yerini alabilir. Ya ceterlerden yana ya da demokrasiden yana olacaktır. Biz HADEP olarak(altın çizerek söylüyorum), nereden gelecek olsun her türlü tahrikin karşısında olacağız. Yaşamın her alanında(halkımızla o-muz omuz), demokrasi mücadelesi vermeye devam edeceğiz. Newroz'un gelecek yıllarda barış ve kardeşlik getirmesini diliyoruz. Bu coğrafyada bir bütün olarak Newroz, Kürde de yeter, Türkte de. Bu ülke hepimize yeter. Biji Newroz! Biji Aşit! (İSTANBUL)

çinde bulunduğumuz Mart ayında sevinç ve hüznü birlikte yaşıyoruz, duyuyoruz. 12 Mart faşist darbesinin, 16 Mart öğrenci katliamının, Halepçe jenosidinin yıldönümü. Yine devrimci Kawa'nın yaktığı ateşle simge-lenen 21 Mart Newroz Bayramı'nın da kutlandığı ay.

Bir tesadüf mü veya başka bir nedenledir bilinmez ama, tüm bunlar Mart ayına denk geldi.

Newroz'u da bu ayda çeşitli etkinliklerle; kimileri tarafından alanlarda, kimilerince kapalı salonlarda yapılan toplantılarla Newroz ateşini yakarak kutladık.

Özgürlük ateşini yakarak, Kawa'nın biz bıraktığı mirası devraldık, yarınlara taşımak için. Bu meşale, bu ateş elbette Kürtlerin özgürlük istemleri gerçekleşinceye kadar yanacak. Ondan sonra da sönmeyecek. Önu aydınlık olsun, yolunu gösterebiliriz...

Bu duygularla Newroz'u kutladık. Kutlamalardan biri de Kültür ve Araştırma Vakfı (KÜRT-KAV)

Hasan'ın ardından

Ercan SEZGİN

kurulu üyesi Hasan Deniz'le aynı masayı paylaşmış. Her zamanki haliyle güleç yüzlü ve sevinçli idi. Beraber kalktı ve ne yazık ki Newroz günü kutlama sonrası trafik kazasında hayatını kaybettiğini bir gün sonra öğrendik. Bir dostu, candan bir arkadaşını kaybettik. Bu kayıp sadece bizler için değil, tüm Kürtler içindir.

O bir yurtseverdi.
O bir demokrat Kürt aydınydı.
O kendi deyimiyle kendisini "Kürtlüğe" adanmıştı.
Engin hoşgörüsüyle, kavga olmadan da birseyler yapabileceği inancıyla hareket etti. Onu ilk kez Saddam'ın katliamından kaçıp gelen Kürt kardeşlerimiz için başlattığı yardım kampanyasıyla tanıdık. Kürtler için elinden geldiğince bir çok etkinlikte bulundu. Halkın Emek Partisi (HEP) kuruluşunda, İstanbul'da aktif olarak görev aldı, Eminönü ilçesi yönetim kurulu üyeliğinde bulundu. HEP sonrası Kürtler için, partileşme çabaları dışında, ilk önemli sivil inisiyatif oluşturma girişimi olmuştu. Her ne kadar Kürt aydını inisiyatif kendisini fesh etmiş olsa da, kamuoyunda ses getiren faaliyetlere imza atmıştı.

Kürtler adına vakif kurma girişimi ise, bizleri Kürt Hak ve Özgürlük Vakfı çalışmasından, bugünkü adıyla Kürt Kültür ve Araştırma Vakfı'nın oluşumuna getirmişti. Vakfın kurulmasında kurucu yönetim kurulu üyesi olarak bulunan Hasan, en çok çaba sarfedenler arasında yerini almıştı. Bugün Kürt-Kav var ise bunun mimarlarının başında o gelmektedir. Çünkü, o hep Kürtlerin kendi kurumlarını oluşturma düşüncesini savunurdu.

Ve bugün Kürt-Kav kurulmuşsa, Newrozları kutluyorsa, bunun arkasında onun emeği, çabası vardır.

Bazen kimi arkadaşlarla takıldık, bunlar "günderi" derdi. Ama, o herkesi sevirdi, sevgiyi, hoşgörüyü kendisine klavuz edinmişti.

Ve şimdi Hasan aramızda yok, olmayacaktır.

Çünkü onu kaybettik, hem de bir Newroz günü. Üstelik kurucusu, görev aldığı Kürt-Kav'ın Newroz kutlamasının hemen akabinde, evine dönerken.

Halbuki birlikte oturmuş, birlikte kalkmıştık. En son bir görüşmüştük. Nereden bilebilirdik ki bir daha görüşmeyeceğimizi.

Üstelik çok gençti.
Kendisini adadığı insanlara hizmetler yapacakken, bizleri bırakıp gitti. Hem de bir Newroz günü.

Kim derdi ki senin için ölümün acısını, hüznünü duyacak, gözyaşı döküleceğiz. Seni özleyeceğiz, seni unutmayacağız. Sevgili Hasan, artık Newrozları da sensiz ama, seni hep anarak kutlayacağız.

Almanya'da Newroz

Civata Kurd'un organize ettiği Newroz '97 etkinlikleri Almanya'da coşkuyla kutlandı. Almanya'daki Kürtler, bu yıl da Mart ayının ikinci yarısından itibaren Newroz'u değişik kentlerde on binlerin katılımıyla, görkemli ve anlamlı şekilde kutladılar. Üç yıldan bu yana Newroz'u 21 Mart günü Almanya'nın değişik kentlerinde yürüyüşlerle kutlayan, merkezi Köln'de bulunan Civata Kurd Li Almanya (Almanya Kürt Toplumu), aynı gün ve saatte kutlama geleneğini bu yıl da sürdürdü.

Dortmund- Newroz akşamı Dortmund ve çevresinden. Dortmund Civata Kurd üyeleri, taraftar ve Kürt yurtseverlerinden oluşan, Dortmund şehir merkezinde bulunan Reinoldi kilisesi önünde saat 19.00'dan itibaren toplanan kalabalık kitle, ellerinde Newroz'u simgeleyen meşalelerle ve

sloganlar eşliğinde yürüyüşe geçtiler. Yürüyüş boyunca coşkulu bir şekilde Almanca ve Kürtçe "Biji Newroz", "Yan Kürdistan yan neman", "Binme kolefi, Biji serxwebün", "Türkiye'ye silah satışına son", "Türk ordusu Kürdistan'dan defol" gibi sloganlar atılarak, bildiriler dağıldı. Yürüyüşün bitiminden sonra Newroz ateşi yakılıp, halaylar çekildi. Günün anlam ve önemine ilgili konuşmalar yapıldıktan sonra, olaysız bir şekilde eylem sona erdi. Ayrıca, yürüyüşe DHKP-C ve EKİM taraftarları pankart ve sloganları ile destek verdiler.

Giessen- Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da 20 Mart günü Giessen Civata Kurd tarafından düzenlenen Newroz yürüyüş ve mitingine ilgi bir hayli yoğundu. Saat 19.00'da Berliner Platz meydanında biraraya gelen kalabalık bir kitle, ellerinde Kürdistan bayrakları, pankart ve sloganlar eşliğinde

de şehir merkezine doğru yürüyüşe geçti. Şehir içinde bir tur atıldıktan sonra, miting alanına gelindi. Newroz ateşi yakılıp, halaylar çekildi. Giessen Civata Kurd Başkanı M.Ali Karaaslan'ın açılış konuşmasından sonra, Yeşiller Birlik 90 Partisi adına Reimer Hamann ve Civata Kurd Genel Başkanı Mehmet Tanrıverdi söz alarak, Kürdistan halkının hakkı mücadelesine vurgu yaparak, Alman devletini Türk yanlısı politikasını eyleştirip, bu politikanın biran önce son bulmasını istedikler. Bir dahaki Newroz'u özgür Kürdistan topraklarında kutlama, azim ve kararlılığıyla kitle olgun bir şekilde dağılarak, eyleme sona erdi.

Köln- 20 Mart saat 18.30'da Hans-Böcker meydanında toplanan Civata Kurd Köln üye ve taraftarlarından oluşan kalabalık, şiddetli yağmura rağmen, ellerinde meşalelerle davul zurna eşli-

ğinde sloganlar atarak, şehir merkezindeki Dom kilisesi önüne kadar yürüdü. Kürt dostu Yeşiller Birlik 90 Milletvekili Sigi Marsch ve Navend Başkan Mehtin İncesu'nun konuşmacı olarak davetildiği miting açılış konuşmasını Civata Kurd Li Almanya Genel Sekreteri Filinta Adız, Newroz'un anlam ve önemini belirten konuşmasından sonra, eylem olgun bir şekilde sona erdi.

Civata Kurd demoklerinin düzenlediği Newroz etkinliklerine Alman basını geniş yer verdi. Bu arada Civata Kurd Li Almanya Federasyonu da geleneksel Newroz basın açıklaması yaparak, Kürdistan'daki mevcut duruma dikkat çekip, Alman devletinin Kürt ve Kürdistan ile ilgili politikalarının değiştirilmesini istendi. (ALMANYA)

Kürt illerinde Newroz kutlamaları

DIYARBAKIR- Diyarbakır ve bölge düzeyinde yaşanan bazı olumsuzluklara rağmen, 1997 Newroz'unu genel olarak barışçıl bir biçimde kutlayan Kürt halkı, göğe yükselen ateşlerle özgürlük ve barış taleplerini bir kez daha yinelledi. Bayram sırasında gözlemlerde bulunmak üzere bir çok heyetin de geldiği bölgede Newroz kutlamaları ve gelişmeler şöyle:

Diyarbakır: Batıkent, Huzurevleri, Yeniköy, Şehitlik, Mardinkapı, Körhat, Peyas, Fiskaya, Alipaşa ve Seyrantepe semtlerinde kalabalık halk toplulukları tarafından ateşler yakılıp, halaylar çekilerek, Newroz büyük bir coşkuyla kutlandı.

Diyarbakır'da en geniş katılımı kutlama Batıkent semtinde yapıldı. Halk sabah saat 09.00'dan itibaren alana gelmeye başladı. Yakılan kocaman bir ateşin etrafında davul zurna eşliğinde halaylar çekilip, türküler söylendi ve ağırlıklı olarak "Kine em Kurdin em, Şehit Namirin, Biji Newroz, Biji Aşit" gibi sloganlar atıldı. Saat 10.30 sularında kutlama yerine gelmek isteyen bir grup yabancı uyruklu basın mensubu, çevrede bulunan polislerce bir süre alana alınmadı, 10 binin üzerinde insanın katıldığı kutlamaya müdahale edilmezken, polisin etrafına bazı noktaları tuttuğu gözlemlendi. Kitle bir binanın terasına yerleşen polisler tarafından kameraya alındı. Şehir üzerinde

keşif yapan bir polis helikopteri, bir kaç kez kafenin üzerinde alçak uçuş yaparken, her dafasında yuhalandı. Öğlen saatlerinde alana gelen HADEP Genel Başkan Yardımcıları Sedat Yurttaş ve Aynur Gürbüz alkış ve sloganlarla karşılandı. Kalabalığa hitaben Sedat Yurttaş günün anlam ve önemine ilişkin kısa bir konuşma yaptı. Çok sayıda yerli ve yabancı basın mensubu tarafından izlenen Batıkent semtindeki kutlamaların saat 15'te bitmesinden sonra, kitle topluca HADEP İl merkez binasının bulunduğu Ofis semtine yürüdü. Buradan dağılan kitleye polisler tarafından Trafik Bahçesi civarında saat 15.30 sularında müdahale edildi ve 60'a yakın insan gözaltına alındı.

Bu arada Demokrasi ve Barış Partisi (DBP) Diyarbakır İl Örgütü de sabah saat on sularında Ofis-Bağlar kavşağındaki boş alanda ateş yakarak, davul zurna eşliğinde yaklaşık 500 kişilik bir katılımıyla Newroz'u kutladığı görüldü. Şerafettin Elçi'nin Demokratik Kitle Partisi (DKP)'de Behlül Yavuz önderliğinde Dağkapı'da karanfeller dağıtarak, kutlamaya katıldı. Devlet erkani ise geçen yıl olduğu gibi bu yıl yine Newroz'u Nevruz olarak Ziya Gökalp Kapalı Spor Salonu'nda kutladı. Diyarbakır Demokrasi Platformu Newroz Koordinasyonu kurulduktan edinilen

bilgiye göre, diğer Kürt illerindeki Newroz kutlamaları şöyle:
Sırt: Sabah saat 08.30 sularında 150 kişilik bir öğrenci grubunun Eğitim Fakültesi bahçesinde toplanmasıyla Newroz kutlamalarına başlandı. Ancak kısa sürede güvenlik güçleri ve ülkücü öğrencilerin müdahalesiyle 3'tü ağır olmak üzere toplam 40'ın üzerinde kişi yaralandı ve 30 kişi de gözaltına alındı.

Batman: Birçok mahalle ve semtlerde halk tarafından kutlanılan Newroz'u kutlamak için bir hayli yoğundu. Saat 19.00'da Berliner Platz meydanında biraraya gelen kalabalık bir kitle, ellerinde Kürdistan bayrakları, pankart ve sloganlar eşliğinde yürüyüşe geçti. Şehir içinde bir tur atıldıktan sonra, miting alanına gelindi. Newroz ateşi yakılıp, halaylar çekildi. Giessen Civata Kurd Başkanı M.Ali Karaaslan'ın açılış konuşmasından sonra, Yeşiller Birlik 90 Partisi adına Reimer Hamann ve Civata Kurd Genel Başkanı Mehmet Tanrıverdi söz alarak, Kürdistan halkının hakkı mücadelesine vurgu yaparak, Alman devletini Türk yanlısı politikasını eyleştirip, bu politikanın biran önce son bulmasını istedikler. Bir dahaki Newroz'u özgür Kürdistan topraklarında kutlama, azim ve kararlılığıyla kitle olgun bir şekilde dağılarak, eyleme sona erdi.

Urfalı: İlin değişik mahalle ve semtlerinde halk tarafından coşkulu ve yüksek katılımı bir şekilde Newroz kutlandı. Kutlamalar sırasında dokuz kişi gözaltına alındı.

Adıyaman: Devletin bütün çabalarına rağmen halk, ilin çeşitli mahalle ve semtlerinde toplandı, ateş yakarak davul ve zurna çaldırarak Newroz kutlamalarını coşkulu ve yüksek katılımı bir şekilde gerçekleştirdi.

G. Antep: Değişik noktalarda toplanan kitle, Newroz'u coşkulu bir şekilde kutladı. Kutlamalar olaysız bir biçimde sona erdi.

Mardin: İlin başta kenar mahalleleri olmak üzere, birçok yerde ateşler yakılan halk, Newroz'u kutladı. Ayrıca Kızıltepe'de de Newroz, yüksek katılımı birçok mahalle ve semtte kutlandı.

Van: Van 100. Yıl Üniversitesi'nde öğrencilerin Newroz'u kutlama etkinliklerine müdahale edildi. Üniversite, gün boyunca, güvenlik güçleri tarafından abluka altında tutuldu.

Malatya: İlin çeşitli semt ve mahallelerinde Newroz kutlamaları halk tarafından ateşler yakılarak, halaylar çekilerek kutlandı. Ayrıca Malatya Demokrasi Platformu tarafından yapılan organizasyonla, şehir stadyumunda büyük bir katılım ve yüksek bir coşkuyla Newroz kutlamaları gerçekleştirildi.

Newroz'u Bremen'de coşkulu bir şekilde kutladı

21 Mart'ta Bremen-Delmenhorst Delmehalle'de gerçekleştirilen Newroz gecesi, Newroz Seramenisi ile başladı. Işıkların karartılması, gençlerin ellerinde meşalelerle geceye katılanların aralarında doştuktan sonra sahneye gelip, saygı duruşu ve Ey Rakip marşı ile gece coşkulu bir şekilde başladı. PYSK temsilcisinin günün anlam ve önemini içeren konuşmasından sonra, sırayla tiyatro ve Koma Niştiman'ın folklor gösterisi gerçekleştirildi. Alman konuklar Amke Diert, Helmut Oberdieng, Uluslararası Af Örgütü Almanya'dan Prof. Dr. G. Wieber'nin, Kürdistan, Kürdistan ve Newroz'a ilişkin konuşmaları ilgiyle dinlendi. Grup Anadolu Ezgisi'nin Türkçe ve Kürtçe türkülleri, Ozan Serdar'ın Zazaki türkülleri, Ozan Qaniwer, Ozan Salan Kiki, Ozan Arf, Ozan Adil Feqî ve son olarak Ozan Nûzan'ın türkülleri ile Newroz gecesi coşkulu bir şekilde kutlandı.